XV. évfolyam. Budapest. 331. szám. Csütörtök, 1881. deczember 1.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Felévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Rudolf Mosse, 40. rue notre dame-des-Victoires (place de la Bourse.)
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

A szerb patriarchaválasztás.

Karloviczban ujra szerb kongresszus ülésezik. A görög keleti szerbség képviselői együtt vannak, hogy törvényes joguk-kal élve, legfőbb egyházi hatóságuk betöltéséről gondoskodjanak, a szerb nemzetnek ujra választott patriarchát adjanak. A kongresszus összeállítása azokat a régi pártokat tünteti föl, melyek a görög keleti szerbség egyházi küzdelmeiben eddig szerepeltek. Az egyik oldalon vannak a hierarchikus hatalom hivei, a patriarchális jelenlegi adminisztrátorának, Angyelics püspöknek vezérlete alatt, a másik oldalon a szabadabb és népiesebb egyházi szervezet védői, kiknek élén a szerbek ismert agitátorait is látjuk. Sokan a pártok különbségét politikai alapokra is vezetik vissza.

Angyelics pártját nevezik a „mérsékelt“ pártnak, és ugy tüntetik fel azt, mint a magyar állameszme pártolóját és terjesztőjét a szerbek között. Ez a párt birja is szembetünően a magyar kormánynak támogatását. Vele szemben a másik pártot azzal a váddal terhelik, hogy ellensége a magyar állameszmének és az egyházi jogkört politikai agitációra kivánja felhasználni benne a szerbség politikai elszakadását készíti elő. A két párt között Angyelics püspök pártja határozott kisebbségben van. A szerb nép választásai a radikálisabb pártnak nagy többséget adtak. Mert a szerb népnek szabad patriarchaválasztását törvény biztositja, ezzel a ténynyel mindenesetre számolnunk kell.

Azt tartjuk, a politikai szempontok belevegyitése semmikép sem ment fel bennünket attól, hogy ebben a kérdésben is megóvjuk elfogulatlanságunkat. Inkább vigyáznunk kell arra, hogy a nemzeti érdeknek hizelgő szólamok által ne engedjük magunkat félrevezettetni. Politikai szempontoknak szerepeltetése egyházi kérdésekben mindig visszás dolog és a jelen esetben épen az a kérdés, nem történik-e czélzatosan, hamis spekulációból, hogy a magyar közvéleményt megtéveszszék? Hogy Angyelics urat és hiveit ugy tekintsük, mint a magyar állameszme bajnokait, ez, ugy gondoljuk, a magyar államesmének igen kis nyeresége. Angyelics püspök arról ismeretes, hogy nagy ellensége a szabadabb egyházi alkotmánynak, mely a laikus elemnek is kiváló befolyást biztositott az egyházi ügyekre. Az ő törekvése a papi uralomnak, a klerus korábbi mindenhatóságának helyreállitása. De nagyon kevés remény van arra, hogy ez az irány a szerb nép kebelében népszerüvé válhassék és önerejéből győzelemre jusson. Angyelics és hivei azért nagyon alkalomszerünek találták, hogy a magyar állameszme köpönyege alá bujjanak. A magyar patriotizmust hivják segitségül hiveik ellen. Vagyis a mit tulajdonkép kivánnak, az, hogy a magyar kormány hatalmának egész latbavetésével támogassa őket az egyház autonómiai elemei ellenében.

Ha kedvökre menne a magyar kormány, egyszerüen felfüggesztené az egész egyházi alkotmányt, hogy őket a korlátlan uralom birtokába helyezze. Jó részben sikerült is előnyös alkura lépniök a magyar kormánynyal. A választásokban megteszik a tőlük telhetőt, hogy tisztavizü mameluk képviselők kerüljenek a parlamentbe, viszont a kormány is segiti őket, hogy az egyházi hatalmat kezeikbe kaparitsák. De ez a viszony és ez az alku még nem ad rá okot, hogy Angyelics püspök pártjában lássuk a magyar állameszme védelmét kifejezve, egyházi érdekek körében felruházzuk ezt a pártot a magyar hazafiság képviseletével. Ez urak nagyon feltünően hazafiak ott, hol arra nincs első sorban szükség, de nagyon megeshetik rajtunk, hogy majd igazi szükség idején nem látjuk az ő patriotizmusukat, ha a bécsi udvarnak ismét volna szép szava hozzájuk, mint már egyszer. Nos tudjuk 1848 ban.

Nem azt mondjuk, hogy a magyar kormány ne gyakoroljon kellő ellenőrzést a karloviczi kongresszus irányában, a magyar állam érdekeinek kellő biztositását sem tartjuk fölösleges dolognak. A magyar kormánynak mindenesetre gondoskodnia kell róla, hogy ne Miletics Szvetozár kényének legyen kiszolgáltatva a szerb egyház minden erkölcsi hatalma és anyagi segédforrása. De ezt ne ugy kezdjük, hogy mindazokat, kik csak a népies egyházi szervezetet védik a hierarchia uralma ellen, kiknek nem tetszik Angyelics püspök kacsója, rögtön a magyar állam ellenségének kiáltjuk ki. Jobb szolgálatot a magyar államesme valódi ellenségeinek nem is tehetnénk. Elhiszszük a királyi biztosnak, hogy a szerb nép többsége loyális érzelmü és ragaszkodik a közös magyar házához és igazat adunk akár annak a kormánypárti dicsekvésnek is, hogy Miletics és Polit urak politikai téren már eljátszották befolyásukat és vezéri szerepöket a szerbség fölött.

De épen azért óvakodnunk kell nekik alkalmat adni arra, hogy egyházi téren visszahóditsák az elvesztett befolyást és ugy tünjenek föl, mint a szerbség törvényes jogainak védői. Az a jobb szellem, mely a szerbek között a magyar állam irányában láthatólag érvényesül, bizonyosan nem teszi őket azért hajlandókká, hogy ok nélkül egyházi önkormányzatuk élvezetéről lemondjanak, ezt épen a legutóbbi választások megmutatták. Kétségtelenül a kongresszus tagjai fölös számban vannak, kik, ha ragaszkodnak egyházi szabadságukhoz, ugyanakkor tisztelettel hajolnak meg a magyar államesme előtt. Reméljük, a királyi biztosnak méltányos érzéke, tapintatos részrehajlatlansága biztositani fogja azt, hogy ugy az egyik, mint a másik érdek a megválasztott patriarchában kellő megnyugvást és összhangzatos kiegyenlitést találjon. Valóságos szegénységi bizonyitvány a magyar kormányzatra nézve, ha a patriarchaválasztás kérdésében rendkivüli vagy erőszakos eszközökkel kellene a megoldást keresni.

Budapest, nov. 30.

Az országgyülési „függetlenségi kör“ decz. hó 2-án d. e.-11 órakor értekezletet tart. Tárgy: Indemnity és más fontos ügyek.

Az uj bünvádi eljárás törvényjavaslata Csemegi Károly legfőbb itélőszéki tanácselnök által már elkészittetett s az 691 szakaszra oszlik. Az indokolás, mely mintegy 20 nyomtatott ivet veend igénybe — egy hét alatt szintén elkészül. A javaslat magában foglalandja azon ujabb intézkedést is, hogy a bünfenyitő ügyek egy része természetük szerint — a kisebb polgári peres ügyek módjára — nem a kir. itélő táblákhoz, hanem a kir. törvényszékekhez mint másodfoku felebbviteli hatóságokhoz lesznek felebbezendők, mi által jövőben a kir. táblák ügyforgalma lényeges változáson menend keresztül. A javaslat egyuttal a kir. itélő táblák deczentralizációját és a szóbeliség és közvetlenség keresztülvitele szükségességét is vonandja maga után.

Igazságügyminiszteri rendelet. Az igazságügyminiszter a bünvizsgálatok megejtése tárgyában az összes kir. törvényszékekhez következő rendeletet intézte:

„Ismételten figyelmeztetem a kir. törvényszékeket az 1872. évi augusztus hó 7-én 22,666. sz. a. kelt rendeletemre, mely szerint felhivattak a kir. törvényszékek, hogy — miután a törvényszékek székhelyén felmerülő és a törvényszékek hatásköréhez utalt bünesetek vizsgálata az 1871. XXXI. t. cz. 6. §-ának rendeleténél fogva is a törvényszéki vizsgáló birákat illeti — azok vezetésével csak kivételes esetekben bizzák meg a székhelyen levő járásbiróságot; a székhelyen kivül előforduló bünvizsgálatokat pedig az 1871. XXXIII. t. cz. 22. §-ának szelleméhez képest a kir. ügyész közbenjöttének lehetővé tétele mellett fontosabb bünesetekben szintén saját vizsgáló birái által teljesittessék. — Ezen rendelet a B. T. K. életbe lépte után ennek 39. §-a által a kir. törvényszékek hatásköréhez utalt büntettek és vétségek eseteiben különösen figyelembe veendő. Magától értetődik azonban, hogy a járásbiróság, ha területén valamely, a kir. törvényszék hatásköréhez tartozó, hivatalból üldözendő büntett vagy vétség feljelentetik, habár a feljelentés folytán az érdemben nem járhat el és erről a feljelentőt az 1880. évi 2265. I. M. E. sz. rendeletem 16. §-a értelmében értesiti: mégis mindaddig, mig az általa ez esetben szintén értesitett kir. törvényszék a vizsgálat átvállalása iránt nem intézkedik, az elönyomozást megejteni és a vizsgálat sikeres keresztülviteléhez szükséges intézkedéseket megtenni köteles, mire egyidejüleg a kir. járásbiróságokat is figyelmeztettem. Kelt Budapesten, stb. Pauler s. k. igazságügyminiszter.

A csehek német nyelvü közlönye a prágai Politik a „deutscher Schulverein“-ok üzelmeiről szólva, melyek tudvalévőleg Csehországnak s Magyarországnak „elnyomott“ németjeit akarják mególtalmazni a szlávositás és magyarositás ellenében, — czikkében a többi közt igy nyilatkozik: „Mi jól tudjuk, hogy a czentralista németeknél bizonyos Schmerlingi aspirációk még mindig nincsenek eltemetve s hogy szivök legbelsőbb rejtekében még mindig tápláljják azt az édes reményt, hogy ha majd egyszer a csehekkel, lengyelekkel s szlovénekkel elbántak, meg fogják kisérleni a „magyar iga“ lerázását is. Mi csak arra vagyunk kiváncsiak, vajjon Magyarországon nem fogják-e végre mindenütt belátni azt, hogy tartós szövetségben Ausztriának csak ama pártjával lehetnek, mely a történelmi s természetes viszonyoknak s a nemzetiségnek kölcsönös tiszteletét irta zászlójára. E párthoz azonban a czentralista németek bizonyára nem tartoznak.“

Budapest, november 30.

Bismarck herczeg a német birodalmi gyülésben valóságos ifjui harczkedvvel folytatja polemiáit az ellenzék szónokai ellen. Tegnap is négyszer szólalt föl. Hänelnek, ki azzal vádolta, hogy a szabadelvüeket köztársasági törekvésekkel rágalmazza a császár előtt, hosszabb beszédben válaszolt. Jellemző gyanánt idézzük a következő szavait: „A császár helybenhagyása nélkül meg sem mozdulhatok, az ő aláirása nélkül, mely nem mindig kapható meg könnyen, a legcsekélyebb inditványt sem terjeszthetem elő. Nem fog önöknek sikerülni Vilmos császárt, a ki ezt a nagy politikát csinálta, arra birni, hogy ne beszéljen az ő népéhez.“ — „Ne higyjék, hogy én önöknek szolgálok“, tevé hozzá, „én a császárnak szolgálok.“

Saint-Vallier gróf eddigi franczia nagykövet szombaton érkezett vissza Berlinbe, hogy a német császárnak bemutassa hazahivó levelét. A nagykövet tegnapelőtt meglátogatta Bismarck herczeget, ki öt, mint jelentik, igen szivélyesen fogadta s azt mondta, hogy 20 évi miniszterelnöksége alatt sohasem érintkezett még oly nagy bizalommal és oly nagy loyalitással bármely nagykövettel, mint épen Saint-Vallier gróffal, ki minden időben örvendhetett a császár kegyének is. Saint-Vallier hivatalosan bejelentő, hogy utódja a berlini nagykövetségben Courcel báró lesz. Midőn a kanczellár kérdé, hogy baráti viszonyban áll-e utódjával, Saint-Vallier azt felelé: „Courcel legjobb barátaim közé tartozik.“ — „Akkor nincs rá szükség, hogy külön is megdicsérje. Ez a néhány szó elég nekem ama meggyőződésre, hogy utódja ugyanazt a politikai irányt fogja követni, mint ön s hogy ennélfogva itt szivesen fogjuk öt látni.“

A pápa, mint a „National Ztg.“-nak Londonból jelentik, az angol kormányhoz is (miként a némethez) intéztetett kérdést, hogy mikép fogadnák azt az óhajtását, hogy Rómából Malta szigetére költözzék át. Daczára azonban Gladstone katholizáló hajlamainak, a válasz tagadóan ütött ki. A vezérlő államférfi — igy értesül az emlitett német lap — még Máltában is felettébb közelinek találta a pápaságot az angol állami élethez, s a pápaságot, angol területre való folvétel által, nem akarták angol intézmény jellegével is felruházni. Az emlitett lap igen jellemzőnek találja, hogy a pápa, a jövőbeli székhelyet illetőleg épen a két protestáns hatalommal bocsátkozott tárgyalásba.

A konstantinápolyi nagykövetek, mint a török fővárosból irják, nem igen hajlandók egyszerüen elfogadni azt a felfogást, melyet a porta minapi körren deletében a külföldi konzulok hatásköréről kifejtett. Igy például egyáltalában nem engedik meg, hogy sziriai főkonzulokat, kik a libanoni szervezeti statutum végrehajtására ügyelnek, egyszerü kereskedelmi konzulok gyanánt tekintsék. Ép igy egészen más jelleggel birnak a kisázsiai konzulok is, kik az angol-török konvenczió végrehajtására ügyelnek föl. Ezek sem lehetnek egyszerü kereskedelmi konzulok. S egyáltalában ninesenek egyszerü kereskedelmi konzulok Törökországban akkor, midőn a porta maga is beismeri, hogy birói hatáskörrel vannak felruházva.

Az Irország egynémely részében uralkodó fejetlenségről szólva, emlitettük a minap, hogy az angol közvélemény az esküdtszéki eljárás felfüggesztésének szükségességét hangsulyozta. Ma már határozottan jelentik Londonból, hogy az esküdtszékeket birói bizottságok fogják helyettesiteni, melyek minden agrárius bünügyben kivétel nélkül itélnek. Egy londoni táviratunk ma azt jelenti, hogy Limerick grófságban a bérlők tömegesen strikeolnak a bérfizetés ellen; ennek folytán mintegy 300 bérlőt ki fognak utasitani.

Kairóban, mint onnan jelentik, oly nagy izgatottság uralkodik ismét, hogy ujabb katonai forradalom kitörésétől tartanak. Arabi bej ugyanis, ki az utóbbi forradalmat is szervezte, nyilt uteczán megtámadta a franczia biztost s „az állami kincstár kizsákmányolásával“ vádolta, sőt állitólag tettlegesen is inzultálta.

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

A Kisfaludy-társaság ülése.

— nov. 30.

A Kisfaludy-társaság ma is töméntelen számu hallgató előtt tartotta meg havi ülését. Az érdeklődő közönség, mely jobbadán nőkből állott, már négy óra után nagy csoportokban vándorolt az akadémia palotája felé s annyira megtöltötte a kis termet, hogy azok, a kik öt órakor érkeztek, már csak az ajtó mögött kaphattak helyet. A társaság tagjai közül is sokan állitottak be a mai ülésre, mintha csak tüntetni akartak volna a sajtó ellen, mely őket — tán nem is ok nélkül — minduntalan közömbösséggel vádolja. Néhányuk be sem juthatott a terembe s azok sorsára került, kik az elószobában hallgatták az odatévedt hangokat.

Az ülést Gyulai Pál nyitotta meg szép, tartalmas beszéddel, melyben a társaság egykori elnökének, a nemrég elhunyt Lukács Móricznak bokros érdemeit méltatá.

„Bánatos szivvel nyitom meg — ugymondá — a mai ülést, mert hivatalosan is be kell jelentenem azt, a miről már fájdalmasan értesültünk más uton is t. i. hogy Lukács Móricz társunk, társaságunk egykori elnöke folyó hó 5-én jobblétre szenderült. Társaságunk egyik kitünő tagját, s mi mindnyájan barátunkat vesztettük benne. A pálya, a melyet bevégzett, szép pálya volt, egy müvelt lelkü, nemes szivü férfiu, egy hü hazafi és valódi gentleman pályája. Élete mindig megoszlott az irodalom, közélet és a társaskörök között; épen oly tiszteletben részesült mint iró és politikus, mint a mily kedvencze volt a szalonoknak s midőn mindettől néha évekre visszavonult, ezt mindig oly indokból tette, mely nemes és gyöngéd szivéről tett tanuságot. Ifjan és müforditásokkal lépett az irodalmi pályára, az Auróra, Árvizkönyv és Társalkodó hasábjain angol lirai költőket ültetett át nyelvünkre, különösen Byront, a ki kedvencz költője volt. Ez okból választotta meg 1842-ben társaságunk tagjául, a hol Pope-nak a Kritikáról irt tanölteménye jeles forditásával köszöntött be s egyszersmind lefordità kiadványaink számára spanyolból Cervantes Bökezü szeretőjét. Majd azon irói csoportozathoz csatlakozott, mely először igyekezett a politikát és tudományt, az életet és irodalmat szorosabb kapcsolatba hozni, dolgozó társa lett az Eötvös és Szalay-alapitotta „Budapesti Szemlé“-nek s azt kitünő essayekel gazdagitotta. A Szalay, majd Csengery „Pesti Hirlap“-jába is irt, de a 40-es években leginkább a külföldi lapokba dolgozott, melyekben a magyar politikai viszonyokat, nemzetünk ujabb törekvéseit ismertette s védte az ellenséges indulat, tudatlanság vagy épen rágalom ellen. Az 1848-iki nagy átalakuláskor ő is kormányhivatalt vállalt, de csakhamar visszavonult. Beteganyját kellett ápolnia, éveket töltött beteg ágyánál, s halála után üdülni külföldre utazott. Az ötvenes évek vége felé ismét hazájába térvén, ujra dolgozgatott régi barátai társaságában az uj Budapesti Szemlébe. Azonban 1862-ben megházasodván, neje csakhamar betegeskedni kezdett, ujra visszavonult mindentől s éveken át, egészen haláláig ápolta beteg nejét Merán enyhe völgyében. Ime a fiui kegyelet és a férji gyöngédség kétszer szakitja meg közpályáját. Hibáztassuk-e érte, sajnáljuk-e, hogy irói és politikai becsvágyát feláldozta anyjáért és nejéért? Bizonyára nem, mert a szerető szív sugalmai mindig előbbvalók, mint a diesvágy álmai. A hetvenes években ujra visszatért hazájába s midőn megjelent társaságunkban, örömmel választottuk elnökünknek az elhunyt Toldy Ferencz helyébe. Midőn megvittem neki megválasztatása hirét, igy szólott hozzám: „Köszönöm szives bizalmatokat, de különösnek tetszik előttem, hogy rólam, a ki csak ifjuságomat áldoztam a szépirodalomnak, s férfi koromban leginkább politikai iró voltam, épen csak ti emléketek meg. Ugy látszik, a szépirodalmi pálya hálásabb, mint a politikai. De én már fáradt és beteges ember vagyok s nagyrabecsülésem jeléül elfogadom ugyan a választást, de ne vegyétek rosz néven, ha mielőbb visszavonulok.“ Vissza is vonult, hiába marasztottuk; szeretetünk kisérte és övezte körül egész haláláig. Hogy mennyire szivén viselte a magyar tudomány és szépirodalom érdekeit, mutatja az is, hogy végrendeletében akadémiánknak huszezer, társaságunknak pedig tizezer frtot hagyományozott. Lukács Móricz élete tükörként tisztán sugározza vissza majd a jeles iró és hazafi, majd pedig a hü fiu és férj nemes alakját. De ha változtak is körülményei, mindig hü maradt magához, jó ember és valódi gentleman velt. Szalonjainkban nemcsak a finom élet külsőségének volt képviselője, hanem a benső müveltségnek és nemes kedélynek is. Szülőitől öröklött vagyona jövedelmét sohasem költé egészen magára. Életében sok jót tett s halála után valóságos maecenássá vált. O társaságunk legnagyobb, egyetlen nagy alapitója. Áldás porára, őrizzük szivünkben emlékét.“

Az elnök e beszéde után, melyet a tagok állva hallgattak végig, Beöthy Zsolt emlékezett meg a társaság egy másik halottjáról, Dux Adolfról, jelentve, hogy a sokérdemü férfiu, kit a Kisfaludy-társaság 1867-ben külső tagjává választott s 1870-ben a belsők közé sorozott, nov. 20-ikán, hosszas szenvedés után elhunyt. A számos veszteség között, — igy szólt Beöthy — melynyel e szomoru esztendő elvonul felettünk, egész irodalmunkat érzékenyen illeti szerény társunk halála. Magyarul is irt: A bohózat elméletével pályadijat nyert társaságunknál s ennek körében mutatta be utolsó magyar dolgozatát: Kisfaludy Károlynak egy leveléhez irt magyarázatát, de munkásságának nagyobb része német nyelvü volt. Azonban ezzel is a magyar irodalmat szolgálta. Végig s a magyar szellem zászlaja alatt, a magyar mivelődés érdekében harczolt. Irodalmunknak nem volt nálánál lelkesebb barátja, buzgóbb magyarázója idegen nyelven. Katona, Vörösmarty, Petőfi, Arany, Eötvös mind meleg és gyakran szerencsés tolmácsra találtak benne. Mint birálónak meg volt az a ritka tapintata, hogy rendesen eltalálta az igaz hangot, melyen irodalmunkról a külföldnek szólani kell s mely ép ugy távol volt a dicsekvéstől, mint az aprólékoskodó korholástól. E szeretetet, e szakadatlan buzgalmat, mely ezer és ezer czikkben ismertetve szellemi mozgalmainkat, nem lankasztották életének nehéz küzdelmei. Érdemet érdemre szerzett s széles és alapos bölcseleti müveltsége nem ambicióját, hanem csak inkább szerénységét fokozta. A mily kevéssé vágyott az elismerés koszorujára, annyira megillette az. Elnökségünk el is küldte koporsójára s a társaság mindenesetre gondoskodni fog róla, hogy emlékezete beszéddel ülessék meg.

E két beszédet a társaság egyik legujabb tagjának, Sturm Albertnek székfoglalója követte. Tudvalevő, hogy Sturm azzal szerzett érdemet a megválasztatásra, hogy leforditotta németre Arany János örökbecsü eposzát, a „Buda halálát.“ Forditása méltó feltünést keltett itthon is, meg a külföldön is, hol azóta egymást érik a tanulmányok, melyek e remek költemény szépségeit taglalják. Sturm székfoglalója szintén a „Buda halálából“ vette tárgyát s párhuzamot von irodalmunk e megbecsülhetetlen kincse meg a német „Nibelungok“ között. De mielőtt megkezdte volna összehasonlitását a felolvasó, köszönetet mondott a Kisfaludy-társaságnak, mely választásával módot nyujtott neki arra, hogy szive előtt adjon számot zajtalan munkásságáról. Elmondta, hogy az ő életének az lesz a czélja ezentul, hogy nemzetünk irodalmát megbecsültesse a külfölddel s van rá reménye, hogy balladáink gyöngyei, melyek maholnap idegen foglalatban kerülnek napvilágra, ujabb bizonyságot tesznek majd költészetünk gazdag voltáról. Áttért ezután tanulmányának tárgyára s kifejté, hogy „Buda halál“-ának több motivuma világosan visszaemlékeztet a névtelen német költő csodálatos müvére. Az első észrevétel, mely a két eposz együttes megfigyelésénél felötlik, nem az egyes alakokra, jelenetekre és egyéb költői elemekre, hanem ama légkör minőségére vonatkozik, mely mindakettőt áthatja. Tözsgyökeres pogány világnézlet uralkodik itt is, ott is; a Nibelung-ének germán hősei keresztények ugyan már, de nincs felületesb valami, mint e burgundok kereszténysége. Ha Wormsban a monostorba vagy ha Etellakban a szentegyházba mennek, mindig csak azért teszik, hogy később megverekedhessenek. — Ugyanazon naiv, őszerü hang, a mely a Nibelung-énekből hozzánk szól, végig kiséri Buda halálát is, de helylyel-közzel, főleg a leirásokban átváltozik az őszerü krónika jellemző előadása ama plasztikus irálylyá, mely a hellén világeposzban világtörvényt szabva nyilvánul s melynek e hun rege legszebb oldalait köszönjük. Közös vonás mind a két eposzban az előzetes ráutalás jövendőbeli eseményekre. Egyáltalában rokon az elbeszélő előadás szubjektiv modora mind a kettőben; valamint a Nibelung-ének szerzője, ugy a mi eposzunk regélője sem áll nyugodt szemlélő gyanánt tárgyával szemközt. Krónikás mind a kettő és nem epikus azon müszabályok értelmében, melyeket az aesthetika az antik eposzok tanulmányozásából levont.

És még egy pontban esnek távol mind a ketten az antik eposzban megjegyeczesedett aesthetikai kánontól — a végzet felfogásában. Az antik felfogásban a végzet a cselekvön kivül álló ama kényszerüség, a mely előre meg van határozva s a melyen sem isten, sem ember többé nem változtathat. Egész másképen lép föl a sors ezméje a Nibelung-énekben. Itt is elesnek a hősök, de nem azért, mert az égbeliek fölött álló sors ezt igy akarja, hanem mert saját büneik következményeiért kell lakolniok. Hasonló felfogásu a végzet eszméje, a mely hun regénkben megtestesülést nyert. Az örökön élő isten azt mondja Etéléről:

„Itt az idő, hogy birodalmát birja,
Miképen öröktől ez meg vagyon irva,
Mély titkú rovással fennt a világ fáján,
Ur az egész földön, ha az egy hibáján.“

A hiba, a melyről itt emlités van, az uralkodási vágy, a melyen Etele csakugyan sokáig tud uralkodni.

Az egyes alakokról azt tartja a székfoglaló, hogy egészen másféle jellemek a magyar költő Etéléje és Budája, mint a német krónika Etezlje és Blödelinje; nem egyezik meg a mi Zángó hegedüsünk ama Färbelinnel és Schvemmelinnel, a kik asszonykérőkül jelennek meg Burgundiában, más itt a Nibelung-ének Ditriche, mint a Berniskus Detre, a ki visszás tanácsadással a két királyi testvért egymás ellen uszitja. De teljesen azonos mind a két költeményben Krimhild költői alakja.

Vizsgálva már most, hasonlit-e a magyar költemény Etéléje a Nibelung-ének Etzeljéhez, felolvasó a következő eredményre jut. Etzel meglett, dicsősége delén tul lévő férfiu, de jellemerő szenvedőleges. A német krónikus Etzel udvarát ugy irja le, mint Arany Buda királyét:

„Igy éle gond és bú nélkül vitézlő hőseivel,
Tornát, lovagjátékot tartottak eleget,
Hős udvarára méltán kevély is lehetett.“

És valamint a mi költönk Budája „bajnok vala ifjan s bús élete végén“, igy a Nibelungének Etzelje sem jelenik meg többé, mint — hogy igy nevezzük — tényleges hős. Ellenben a magyar költő Etzeljének tavasza épen megnyilott. Ebben az Etelében csupán a név emlékeztet a Nibelungok hatalmas, de csak festett bábként megjelenő hun királyára. — A két alak egymásnak ellenlábasa és teljesen ellentétes felfogás alkotása.

Blödelin nem különbözik ugyan oly teljesen Budától mint Etzel Etelétől, de vajmi kevés a közös jellemvonás mind a kettőben, ami kimagyarázható ama személycseréből, melyet a két költemény a két királylyal végbe visz. A Nibelung-énekben Blödelinnek Etzel hun király mellett csak a királyfi szerény és alárendelt szerepe jutott. A vén Detre pedig, aki már három emberöltő óta a hunokkal, az agg hős, aki csak tanács adásával bir szolgálni Bendeguz sarjának, nem ama Detrik, aki a Nibelungénekben ura ármányszövő nejét a pokol mátkájának nevezi.

S ha szembetéve még egyszer elvonulni engedjük belső szemünk előtt mind a két költemény csoportjait, tán azon körülmény nem kerülheti el figyelmünket, hogy a Nibelung-ének hősei mind valamennyi gránitszobor, holott a magyar költő hun regéje a szindus képek egész sorát tárja fel elénk. — A germán énekes annyira elvész saját tárgyában, hogy azon kivül a világ számára üres és tartalmatlan. Ellenben a hun rege költője fennen kimagaslik tárgyából; mind hunjai, mind gótjai erös egyéni és nemzetiségi öntudattal vannak felruházva és a költő példálózó bölcsesége nemcsak alakjai bensö életébe, de az emberbe és világba is mélyen enged beletekintenünk.

A hallgatóság tapsokkal és éljenekkel tüntette ki Sturm Albertet, kinek helyét Frankeuburg Adolf veterán irónk foglalta el az emelvényen s felolvasta „Nő uralom“ czimü szellemes dolgozatát. E tárczaszerü felolvasásban egy világlátott öreg ur jóakaratu tanácsokat osztogat a tapasztalatlan hölgyeknek. Elmondja nekik, mily módon tehetik rabjaikká a férfiakat s hogy szerezhetnek fölöttük állandó uralmat.

E dolgozatában az ő megszokott humorát csillogtatta derék veteránunk s nem egyszer keltett vele általános derültséget.

Utolsónak maradt Beöthy Zsolt „Egy látogatás“ czimü gyönyörü rajza, melyet maga olvasott fel az iró. A rajz meghatóan beszéli el egy anya fájdalmát, ki imádásig szere-

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük mult hó végével lejárt hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

egy hóra — — — — — — — 1 frt 80 kr.
két hóra — — — — — — — 3 „ 60 „
három hóra — — — — — — 5 „ — „
hat hóra — — — — — — — 10 „ — „

Lapunk mindennap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizetők neveinek, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvashatólag kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legczélszerűbben cselekszenek ha czimszalagjukat a postautalvány szélére ragasztva beküldik a kiadóhivatalnak.

☞ *Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadóhivatalába (Kigyó-utcza 1. szám alá) küldendők.*

Az Egyetértés kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

— nov. 30.

— **Lapunk első mellékletének tartalma: Országgyülés. Törvényjavaslat. A képviselőház pénzügyi bizottsága. Egyletek, társulatok. Fővárosi ügyek. Törvényszéki csarnok. Kivonat a hivatalos lapból. Közgazdaság. Tárcza: Öreg unokák.**

Lapunk második mellékletének tartalma: A Tiszavölgyi társulat közgyülése. Tárcza: A kötéltánczosnő. A h[illegible]

— Személyt hirek. Rudolf trónörökös és neje szombaton Pardubitzba mennek, s részt vesznek az ezen vidéken rendezendő parforce vadászatokban, s azután Gladrubba utaznak. — Garibaldi tábornok a legközelebbi nyáron valószinüleg Francziaországba utazik. — Császka György szepesi püspök, ki ma Rómába utazott, deczember 10-ig marad ott. — Gr. Pejacsevics László horvát bán ma regge Zágrábba érkezett. — Gr. Károlyit deczember hó 5-ére Londonba várják, hol ujra elfoglalja diplomacziai állását. — Ráth Imre, a főpolgármester fia, ki eddig a kairoi főkonzulság titkára volt, mint attaché Konstantinápolyba helyeztetett át. — Hohenlohe herczeg bibornok-érsek tegnap Berlinből Bécsbe érkezett. A bibornok ma Károly Lajos főhget látogatta meg. Bécsben több napig fog időzni. — A fiatal Széchenyi grófok, kik Amerikában utaztak, visszaérkeztek Somogyvárra, hol ismerőseik s barátaik számára kiállitást rendeznek. — Prielle Kornélia asszony ma érkezett Szamosujvárra s egyszer fel fog lépni, a távirat szerint, megérkeztekor szinte az egész város intelligencziája várta és igen szivélyesen fogadta, az előadásra a jegyek napok előtt elkeltek. — Csiky Gergely ma reggel Aradról Budapestre visszaérkezett. — Wilbrant Adolfot, a bécsi burgszinház uj igazgatóját Hoffmann főintendáns tegnap mutatta be ünnepélyesen a személyzetnek.

— A király szine előtt. Nagy sürgés-forgás volt ma délelőtt a királyi várkastély környékén. Diszmagyarba öltözött nagyurak, papok, katonák, kaputos mesteremberek, ünneplő ruhás pórok, uri nők, parasztasszonyok nagy csoportban igyekeztek a palota felé. — A kastély udvarán katonabanda volt felállitva, mely szüntelenül játszott, hol magyar nótát, hol meg idegent. A főbejáró fölött fekete-sárga zászlót lengetett a szél. — A nagy kapu alján öreg anyóka sirdogált s elmondta mindenkinek, a ki szóba állt vele, hogy mi az ő nagy baja, melyre a királytol vár orvosságot. Isten látja a lelkét, hogy nem a maga jóvoltáért fáradt ide Veszprém vármegyéből. Beteges menyének kérő szava birta öt rá, hogy a felséges ur szine elé járuljon s megkérje szépen, illő alázattal, eressze haza egy-két napra az ő boldogtalan fiát, ki Illaván ül szomoru fogságban. Nagyon beteg a menye, de ha megláthatná az urát, fölépülne menten. — No meg aztán az apjuk is küldött üzenetet a királynak. Köszönteti szépen a felséges urat s arra kéri maga is, bocsássa haza azt az oktalan gyereket, inkább leüli helyette azt az egy-két napot. S a szegény asszonyt oly nagyon boldoggá tette a királynak az az igérete, hogy utána jár a dolgának. Az anyóka körül két morva paraszt ögyelgett. Nagyon szomoru képet vágtak a szegények, s meglátszott rajtuk, hogy el szeretnék panaszolni a bajukat, ha volna, a ki megértené őket. Irigyelték is szörnyen a parasztasszonyt a sok szánakozó miatt. Pedig hát nagy volt ám az ő bajuk is. Két hétig gyalogoltak étlen-szomjan, a mig Buda várába, jutottak s ma reggel, hogy ideértek, azt adták tudtukra az udvar emberséges titkárai, hogy elkéstek, elmulasztották az előleges jelentkezést, nem mehetnek már a király elé! . . . Tiz órakor csengetés jelezte, hogy a kihallgatás megkezdődött. Az elfogadásra várók egy első emeleti teremben időztek s egyenkint járultak a király elé. Többen voltak, kik a nyert rendjelekért mondtak ő felségének köszönetet. Igy Kümmer Antal kir. tanácsos, nagyváradi apátkanonok, a III. oszt. vas koronarendért, Paulay Ede a nemzeti szinház igazgatója a Ferencz József rend lovag keresztjeért. A miniszterek közül Trefort, Szende és b. Kemény tisztelegtek továbbá gr. Festetics György korona őr, Graef Ede lovassági tábornok. — Érdekes dekorácziót viselt Dobó Miklós csanádi kanonok, kinek az érmét sokan meg is nézték. Ez a Habsburg ház családi érme, melynek viselésére Magyarországon csak a csanádi káptalan tagjai vannak jogositva. Ferencz császár-király alapitá a csanádi káptalan restaurálása alkalmával. Kihallgatást nyertek továbbá gr. Festetich György koronaőr, gr. Károlyi Sándor, Samassa érsek, Wirther felszentelt püspök, Calogera spalatói püspök, br. Ramberg Győző lovassági tábornok, Schemel altábornagy, Drexler, Leddihn és br. Waldstätten vezérőrnagyok, gróf Szapáry István pestmegyei, Hertelendy torontálmegyei és Sándor bácsmegyei főispánok, Buzetzky, br. Salmen és Trzcinszky min. tanácsosok, br. Andreanszky, Buzogány, Ludvig és Máday Izidor osztálytanácsosok, dr. Bartha legf. itélőszéki biró, Vajkay kir. táblai alelnök, Bohus cs. kir. kamarás, Wense ezredes, Simonffy kir. tanácsos, a debreczeni ügyvédi kamara elnöke, Baics Milos, Latinovich nagybirtokosok, Thaisz Elek kir. tanácsos főkapitány, dr. Schnirch kir. tanácsos, gr. Zichy hadnagy, cs. kir. kamarás, dr. Hampel József egyet. tanár s muz. segédőr, Zsák Hugó min. főmérnök, Orczy bárónő a „nemes hölgyek alapitványá"-nak tagja, dr. Reinitz József, Dunkl N. János zeneműkereskedő, végül három küldöttség, nevezetesen a „vörös kereszt-egylet", királyi műegyetem s Csepel-község küldöttsége. — A „vörös kereszt-egylet" küldöttségének tagjai voltak Tabody cs. kir. kamarás, Benard min. tanácsos neje és Rupp Zsigmondné. A második küldöttség Szily Kálmán rector és Stoczek József tanárból, végül Csepel község küldöttsége Most községbiró és Schneider jegyzőből állott. A kihallgatás déli egy órakor ért véget.

— A király és a földmüves. Gódor András tóthi lakost nagyon elkeseritette, hogy egyetlen támaszát, kenyérkeresőjét: Bandi fiát, most ujonczozáskor besorozták az Este bakák közé és elvitték Bécsbe. Hiába instáncziázott, hiába járt utána, nem segithetett rajta. Mittevő legyen most már, gondolta magában, mikor a szolgabiró hatalma sem lendithet a dolgán? Egyet gondolt, ujra instáncziát irt, hogy majd „Mátyás az igazságos" utódjának átnyujtja Gödöllőn és az majd kisegiti a bajból, nem hagyhatván a magyar nép fiának [illegible] orvoslatlanul. Amint kigondolta, ugy meg is lepte ő felségét a királyt a tóthi kastély udvarában, hol a szarvas vadászatok után paripájáról a hintóba szokott átszállni. A király észrevette, hogy vadásza a tiszta külsejü földmüvest minden áron el akarja távolitani s intett, hogy engedjék hozzá. Gódor uram elmondotta panaszát és átnyujtotta folyamodó levelét. A király elolvasta a kérelmet, behajtotta s magához vette, megigérvén, hogy ügyét megvizsgáltatja és igazságot fog szolgáltatni. A földmüves el volt nagyon érzékenyülve s mindenképen kapkodott, hogy valami helyes köszönő szót mondjon, azután ilyet nem találván, elkiáltotta magát: „Éljen a király!" A kik a jelenet tanui voltak lelkesedve kiáltották utána, mig ő felsége hintáján elrobogott.

— Zágrábi földrengés. Zágráb lakossága ismét átélte a tavalyi rémületet. Mint onnan e hó 30-ikáról távirják, reggel 8 óra 27 perczkor heves földrengés volt, mely különösen a felső városban volt érezhető. Délelőtt bezárták e miatt az iskolákat. Az alsó városbsn sokkal kisebb mérvü volt a rázkódás. A nagyobb rengés szinte három perczig tartott északkeletről délnyugati irányban, erős földalatti morajtól kisérve. A falak repedeztek, az ablakok csörömpöltek, a tele edények kiömlöttek. A mult év óta több izben ismétlődtek a földrengések, de tavaly óta a maihoz hasonló erejü nem volt. A nép annyira megijedt, hogy eszeveszetten futott ki a házakból. Az asszonyok közül sokan sirtak, a gyermekek jajgattak. A bátrabbak is félve gondoltak a tavaszi katasztrófára, mely ismétlődhetnék. Egy ma este érkezett távirat szerint. A mai földrengés ismét nagy izgatottságot idézett elő. Főkép a gyermekeken vett erőt az óriási ijedtség, annyira, hogy valamennyi iskolából az ifjuságot haza kellett bocsátani. A tanitók beszélik, hogy sok gyermeknek ijedtségből megeredt az orruk vére; mások pedig térdre esvén, sirni és imádkozni kezdtek. Valamennyien az iskolákból az utczára rohantak, hol már a felnőttek csoportokban összecsődültek és a nap eseményéről beszéltek. — Mindnyájan megegyeznek abban, és ez meg is állapittatott, hogy a mai földrengés az 1880. nov. 9-iki katasztrófa óta a legerősebb volt. Tartamát különfélekép egész 5 másodperczynyi tartamunak állitják. Egy észlelő kiszámitotta, hogy a mai rázkódás a földrengések kezdete óta a 198-ik. A környékről érkezett hirek szerint Okicsbau-Rakov Potok mellett már tegnapelőtt erős földrengés volt észlelhető, mely falbeomlást is okozott. Valami nagyobb kárt a mai földrengés nem okozott; különös, hogy az eddigi földrengések mind éjszak-keletről dél-nyugat felé iránylanak. Az idő kiválóan meleg. Legujabb táviratok szerint a hirlapok a legélesebb hangon rosszalják azt, hogy ma az iskolás gyermekeket haza bocsátották; ez annyit jelent: mint a lakosság közt terjeszteni a panikot. Tényleg nyugalom uralkodik, mintha semmi se történt volna; attól tartottak, hogy a mai rengést a rázkódások egész sora fogja követni, a mi azonban nem történt.

— A szerajevói uj érsek dr. Stadler Józsefről egy volt iskolatársa azt irja lapunknak, hogy a férfikora javában levő, mintegy 37 éves szerajevói érsek, nagy barátja nemzetünknek. Midőn a hatvanas évek végén, a római kollegium germanico-hungaricumban a theologiai tanfolyamot hallgatta, nagy szorgalommal esett neki a magyar nyelv s a magyar történelem tanulásának, mig többi délszláv papnövendéktársai szivükből gyülölték mindazt, a mi magyar. Stadler Rómában elvégezvén a hittani tanfolyamot, az ujon felállitott zágrábi egyetem theologiai karánál nyert tanári tanszéket, honnét Mihajlovics József, zágrábi érsek ajánlatára neveztetett ki az ujonnan felállitott szerajevói érsekség székébe. Közelebbről Budapesten átutaztában felkereste dr. Bognár István helybeli egyetemi tanárt, régi jó barátját és iskolatársát a városi collegium hungarico germanicumban.

— Ellopott vasuti pénztár. Kecskeméti tudósitónk irja, hogy e hó 29-ére virradóra, a vasuti teher-pénztárt ellopták s a szomszédban levő temető árkába dobták, miután a vasladát sem kinyitniok, sem felfeszitenniök nem sikerült. Körülbel 7000 frt volt a szekrényben. Egyébiránt, mint levelezőnk irja, a lopás, rablás, napirenden van Kecskeméten.

— A szombathelyi püspöki szék. A Szabó Imre elhalálozásával megürült szombathelyi püspökség — mint avatott helyről értesülünk — ujév után fog betöltetni. A püspökség jelöltjei: Hidasy Kornél, vál. püspök, kultuszminiszteri osztálytanácsos, Bubics Zsigmond és Königmajer Károly, kanonokok és országgyülési képviselők. De a zágrábi egyházmegyébe tartozó Muraköznek a kultuszminiszter által tervbe vett kikebelezéséről s a szombathelyi egyházmegyébe átkebelezéséről azonban jó ideje hallgat a krónika.

— Pétervári merénylet. Mint Pétervárról távirják, a Szankovszky ügyben megtartatott a legszigorubb vizsgálat, melynek az az eredménye, hogy a nihilisták által elrendelt merénylet voltakép Ignatiev és nem Cseverin ellen volt intézve. Szankovszki azt az utasitást nyerte, hogy azon esetre, ha a lövés nem talál, törrel folytassa megkezdett munkáját. Találtak is nála tört. Pétervári ujabb értesitések szerint Cseverin tábornok a halált éber figyelmessége, lélekjelenléte és testi ügyessége által kerülte ki. Tudvalevő, hogy a nihilisták fenyegető leveleket irtak III. Sándornak s e levelekben többi közt kijelentették, hogy bármint vétetné is körül a czár magát örökkel, ez nem menti meg s rövid idön meglátja, hogy minden elővigyázati rendszabály daczára egyre másra lövik le mellőle legbizalmasabb embereit. Cseverin tábornok, mint a közigazgatásilag számkivető bizottság elnöke és a III. osztály egykori főnöke, különösen magára vonta a nihilisták gyülöletét. Ignatiev Pobedonoszcev, Voronczov Daskov és Kochanov méltó társai a nihilisták gyülöletében. Világos, hogy a végrehajtó bizottság elnöke a Cseverin meggyilkolását rendelte el. — A tábornok a mint a már több izben emlitett kérvényt átvette és olvasta, egy perczre sem hagyta figyelmen kivül a kérelmezőt, ki hátulsó zsebébe nyult, revolvert vont elő és Cseverin mellének tartotta. Abban a perczben félreütötte a gyilkos fegyvert, ugy hogy a lövés a falba furódott. A tábornok most megragadta a merénylőt és erős dulakodás fejlődött ki; Cseverin testi erejével, a merénylő kétségbeesésével győzte a küzdelmet, mig az előrohant rendőrök le nem teritették Szankovszkit. — Egy másik pétervári tudósitás azt is jelenti, hogy Szuvalov veszi át a nihilisták elleni harczot, ő lesz a belügyminiszter. Maga Ignatiev is ezt óhajtá, mert ő a külügyminiszterségre vágyik. Azt irják még a merénylő Szankovszkit illetőleg Pétervárról, hogy kérvényét, melyet Cseverinnek átnyujtott, Melnikov készitette. A merénylő Morsanszkból egyenesen azzal a szándékkal jött Pétervárra, hogy Cseverint megölje. Legujabb tudósitás még a következő eddig nem közölt részletet jelenti: Sankovski először Szomborszkinak mondta magát, csak azután jöttek rá valódi nevére. Melnikov tagadja, hogy bármit is tudott volna Sankovszki tervéről, azt sem vallja be, hogy a miniszteriumba vezette s csakis annyit mondott: ez a volt harmadik osztály épülete s most a belügyminiszter palotája. Pétervártt hajlandók ennek hitelt adni, mert egész fiatal ember és semmi sem mutat rajta a forradalmárra; hozzá még elfogatása oly váratlan volt, hogy hazugságra el sem készülhetett. Sankovszki még nem indokolta tettét. Midőn elfogták és először kihallgatták, a hős forradalmár szerepét akarta játszani. A kérdésre: ki ő? Azt felelte: „Ez a sirba megy velem!" Később közlékenyebb lett s elmondta, hogy a lengyel kis nemesség tagja s legutóbb a morsanski vasuti vendéglőben pinczér volt. A mint mondja: „Öt érte a sors." Megemlitendő, hogy a merénylettel egyidejüleg proklamáczió is jelent meg, melyben ki van fejezve, hogy a czár családja és a bünös császári szolgák ellen fognak irányulni a merényletek. — Egyik tudósitó a párbeszédet is leirja, mely Csezerin és a merénylő közt lefolyt a merénylet előtt: „Beszéljen!" — szólt a tábornok, mikor Szankovszki eléje lépett. — „Azonnal!" — viszonzá a merénylő és pár másodperczig keresgélt zsebében. „Siessen!" — folytatá a tábornok türelmetlenül, de gyanutlanul. „Tüstént!" — felelé Sankovszki és kikapván revolverét, kétszer lőtt egymás után, a nélkül, hogy igazán czélzott volna.

— Nagy dinamit lopás. Péterváradról irják lapunknak, hogy november hó 25-dikéről 26-dikára forduló éjjel 250 kiló dinamitot elloptak. Tudvalevőleg a péterváradi alagutban jelenleg a sziklatömegeket dinamittal robbantják, hogy az alagut szabályszerüleg kibővittessék. E robbantásokat este hat órakor végzik, midőn az alagut többi részeiből eltávoztak a munkások. A vállalkozók dinamitraktára a péterváradi erőd déli részén fekszik, a tüzérség raktárához közel, hogy az ott levő őr felügyelete alatt biztonságban legyen. 25-dikén este, midőn a raktárból a robbanáshoz szükségelt dinamitot kiadták, semmi gyanusat nem vettek észre s 26-án reggel már fel volt törve a raktár. A rendőrségnek tett jelentés után a rendőrtiszt konstatálta, hogy a raktár hármas ajtaja fel van feszitve s a 250 kiló dinamit kilopva. A vállalkozók összes gyutacsait is elvitték, melyek külön ládában voltak. Szigoru kutatás után meglelték a dinamitot és a gyutacsokat a közeli földek és szölők mesgyéiben. A tolvajokat még nem sejtik. A lopás hirére a várost rémület fogta el, mert egyszersmind azt is hiresztelték, hogy a várat akarják légbe röpiteni. E hir valószinüségét nagyban érlelte az a körülmény, hogy csak két nappal előbb szökött meg a várból egy 9 évre elitélt s megvasalt fegyencz. A nép ennek tulajdonitja a nagy dinamitlopást.

— Ujjátékbarlang. Az ujvilág-utczában, ott hol egykor az irói kör volt, jelenleg, mint lapunkat tudósitják, néhány „kártya notabilitás" egy uj játékbarlangot alapitott. A helyiségben „trente et quarante", „roulette", „makao", „pharao" stb. játéknemekkel fosztogatják ki a lépre akadtakat. Délutáni öt órától áll a bank addig, mig csak áldozat van. Közben ingyen vacsora. Sajnos, hogy a kártyások közt egy olyan ember is van, ki állása és tiszteletreméltó multjánál fogva nem illik a fosztogatók közé. A rendőrségnek természetesen erről nincsen tudomása, s ha ezután sem lenne, időszakonkint figyelmeztetjük e fajta barlangokra.

— Egy gőzös baleset. A „Lessing" gőzös balesetéről a Plymouthból a következő értesités érkezett: A „Lessing" fedélzetén 800 utassal, nov. 19-én indult el a havrei kikötőből. Útközben igen heves viharokkal kellett megküzdenie, mi által kormányrudja sulyos sérülést szenvedett. A gőzös kormányát nem használhatván, több napig nagy veszélyben forgott; végül sulyos küzdelmek után a plymouthi kikötőbe érkezett, a hol ki fog javittatni. — A „Hermann" Lloyd gőzös Baltimoreból ide érkezett; átkelése heves viharok közt történt meg. Kőszén hiányában dohánynyal fütöttek s nagy mennyiségü gyapotot a tengerbe dobtak, hogy a hajót megkönnyitsék.

— Vonat-összeütközés. A Szegedről ma reggel hat óra után Budapest felé induló vegyes vonat, a régi pályaudvarban egy kocsikat rendező vonattal összeütközött. Az ütközés oly heves volt, hogy a vegyes vonatból három különféle árukkal terhelt kocsi teljesen összezuzódott, több más kocsi pedig jelentékeny rongálást szenvedett. A személykocsik, szerencsére, a vonat végén voltak s igy nem érezték annyira az összeütközés romboló hatását. Szinte csodálatos, hogy a felette erős összekoczczanás daczára, sem a vonatok személyzetéből, sem a vegyes vonaton utazók közül senki jelentékenyebb sérülést nem szenvedett. — A baleset okainak földeritése végett a vizsgálatott megindították.

— A Guiteau-pör. Nov. 24-én mr. Scoville befejezte védbeszédjét. Nov. 26-án a törvényszéki elnök megengedte Guiteaunak, hogy felolvassa azon iratot, melybe védelmét foglalá. Ez lényegében következőleg hangzik: „Kijelentem, hogy jövőre mindent előadok az esküdteknek és törvényszéknek; védő ügyvédemet és a tanukat több izben félbeszakitottam, ha tévedtek, de ezzel korántsem akartam reájok — pressziót gyakorolni. Életemnek oly eseményei, melyek megvilágitják: vajjon én, avagy isten lött-e az elnökre? — lényeges fontossággal birnak. Arra kérem a törvényszéket, a sajtót és közönséget, vessen egy pillantást multamra! Én csak azt kivánom, hogy ügyemben általános igazságot szolgáltassanak és nem engedhetem meg, hogy perembe görbe utakat használjon bárki is. Több lap keserü kifakadásokkal illette az elmult tavaszon az elnököt azért, hogy illetéktelen kinevezésekkel megsértette a köztársaságot. Én csak azt tettem, a mit e lapok hirdettek, hogy tenni kell. A merénylet óta valóságos istent csináltak az elnökből. Azt akarom, hogy ők és az orvosok, a kik tulajdonképen megölték az elnököt, osszák meg velem az ellenem támadt mélységes gyülöletet. Saját elhatározásom, vagy ösztönömből sohasem lőttem volna reá; — ha csak az isten maga föl nem szólitott volna e tett elkövetésére. Én nem félek a haláltól! Mindig vallásos, ájtatos ember voltam, és buzgó hivőhöz illő erélylyel müködtem az isten nevében. Nem vagyok én gyilkos! Isten sugalmaz a cselekedetemet, miként Ábrahámnak és a biblia más alakjainak. Arra intek mindenkit, hogy ne kövessen el ellenemben gyilkossági kisérletet. A müvelt világ szeme most e perre van függesztve, s a törvényszéknek és rendőrségnek kötelességében áll, hogy megvédelmezzen engem minden támadás ellen. Azt óhajtom, hogy a törvényszék és esküdtszék ügyemet az igazsághoz s törvényhez hiven birálja el, mert ők felelősek az itéletért." Midőn Guiteau később megtudta, hogy tőle elvált neje megérkezett s ellene vallomást akar tenni, szörnyü dühbe jött; ügyvédje alig tudta lebeszélni arról, hogy neje ellen kompromittáló leleplezéseket tegyen. Azután vádlott gyakori félbeszakitásai közben folytatták a tanu-kihallgatást, Logau szenator azt adta elő, hogy ö mindig zavart elméjünek tartotta Guiteaut; Teoville asszony, vádlott nővére előadta, hogy édesanyja Guiteau születése előtt agylázban szenvedett. S azután a tárgyalást bizonytalan időre elnapolták.

Rövid hirek. **Uj lap.** Folyó évi deczember havában Budapesten „Kelet Népe" czim alatt társadalmi kérdésekkel foglalkozó heti lap (a magyar zsidók számára) jelenik meg Bogdányi Mór ismert hirlapiró szerkesztése mellett. — **Tüz.** Mezőzáhon gr. Wass Albert értékes istálója és összes takarmánya leégett; az istálóból csak nyolcz ökröt menthettek meg. — **Szoczialista-üldözés Aradon.** Hétfőn délután Schudt Antal aradi asztalosmesternél a rendőrség házmotozást tartott, szoczialista iratokat keresvén. A szigoru vizsgálatnak azonban semmi eredménye sem lett. — **A kisjenői járásbiróságot** e hó 26-dikán éjjel ismeretlen tettesek kirabolták; a hivatalos helyiségből 128 frt készpénzt vittek el. — **A Vezuvot bérbeadják.** Mint az „Eco d'Italia" olasz lap irja, Harrisburyban társulat alakult, mely a Vezuvot kibérelni szándékozik, azon czélból, hogy a hegy bensejében levő petroleum forrásokat kiaknázhassák. A társulat, melynek élén Angelo Passaponti olasz áll, 17 millió vagyonnal rendelkezik. — **Sarah Bernhardt** miatt, kit Odesszában, mert most is zsidónak vélik, inzultáltak, majd komolyabb összetüzés volt az oroszok és zsidók közt. De azért a müvésznő, bár második fellépése még nagyobb veszedelemmel járt, mint az első, másodszor is föllépett, megmutatván, hogy a mily mértékben ismeri a müvészetet, ép oly mértékben nem ismeri a félelmet. — **Az országgyülési szabadelvü pártkör** helyiségében már müködésben van a fiók-táviró-hivatal. A vonal ma vezettetett be s a kiküldött hivatalnok már el is foglalta helyét a kör egyik szobájában. — **„A per kibuvói"** czim alatt a kereskedő ifjak társulatában dr. Schreyer Jakab ügyvéd figyelemmel hallgatott érdekes felolvasást tartott. — **Tömeges kivándorlás.** Torontálmegyéből Ó-Bessenyöről a mult hó végén ötvenkét család vándorolt ki Bulgáriába.

— Megégett gyermek. Tegnap este 8 órakor Szakács István, tömő-utcza 18. sz. a. lakó napszámos munkájából hazatérve, tüzet rakott és elfoglaltsága miatt nem vette észre, hogy öt éves [illegible] Vincze a tüz körül játszik. Egyszerre a gyermek ruhája tüzet fogott s egy pillanat alatt lángba borult. Szakács észrevette a veszedelmet, oda szaladt s az égő ruhát a gyermek testéről letépte. A kis fiu a gyors segély folytán megszabadult ugyan a legnagyobb veszedelemtől, de több sebet kapott.

— A sugáruti rejtélyes büntényhez. Daczára az erélyes nyomozásoknak, miket a rendőrség ez ügyben kifejtett, egyetlen szálára sem találtak még a rejtélyes büntény csomójának. Az elfogott napszámosokat tegnap kisérték a fenyitő törvényszékhez, hol Papp Lajos vizsgáló biró ujból kezdte a vallatásokat. A gyanusitott egyének határozott tagadásban vannak, s ellenök csak puszta feltevés harczol a nélkül, hogy valami pozitiv ténykörülmény megerősitené a gyanut. Ha a talált hulla valami büntény áldozata: akkor a büntényben legnagyobb valószinüség szerint szerepe van a gyanusitott napszamosoknak, akik nagyon jól elrendezhették a dolgot, hogy összes vallomásaikból semmi terhelő körülményt nem lehet kideriteni. Ama feltevés, hogy az ismeretlen nő véletlen szerencsétlenségnek lett áldozata: határozott czáfolatot talál a mellékkörülményekben. Eddigelé még az ismeretlen nő kiléte felől sem sikerült valamit megtudni s ez még növeli a büntény rejtélyességét. Nagyon valószinü, hogy ezen büntény is gazdagitani fogja azok számát, melyeket az igazságszolgáltatás közegei kideriteni nem képesek.

— Betörés az uj városházán. Ismeretlen tettesek betörtek ma éjjel az uj városháza egy földszinti helyiségébe, melyben a kövel nyomtató gépek müködnek. Nem találtak értékesebb elvinni valót, hát beérték néhány türülközővel s egy könyomó szivartartójával. A főpolgármester utasitotta Kada alpolgármestert, hogy a földszinti helyiségek biztonságáról gondoskodjék, mert némelyikben nagyobb mennyiségü pénzt is tartanak. A főkapitányságot felszólitották, hogy az uj városház elé éjjeli őröket állitson.

Gyászrovat.

— Dömötör János, 1848/49-iki honvédőrnagy elhunyt november 24-én, Péterváradon, 78 éves korában. Sokan ismerték, sokan becsülték az aggastyánt, kinek multjához nem egy emlék füződik. Bátor katona, derék ember volt. Bár öreg kort ért, mégis méltán fájlalják halálát.

SPORT.

Udvari parforce vadászat.

Buzgó vadászaink ma a királynénak voltak vendégei. Batthyány Elemér gróf e czélra külön vonatot rendeltetett, mely déli 12 órakor készen várta a jelentkezőket. A losonczi vaspályánál Andrássy Gyula gróf fogadta az érkező meghivott magas személyeket. Néhány perczczel 12 óra után a külön vonat elrobogott az indóházból, vagy 25 vadászt vevén föl. Fél 1 órakor a mozdony füttyentése a Gödöllőre való megérkezést jelzé. A pályaudvaron Esterházy Miklós gr. szokott előzékenységgel tisztelgett. Miután a vaspályához rendelt három udvari fogat elégtelennek bizonyult, csak a hölgyek szálltak föl, mig az urak gyalog tették meg az udvari kastélyig a rövid utat. Az idő kedvezett, az azurkék égen egyetlen felhőcske sem mutatkozott, mely a tisztán fénylő napot elhomályositni akarta volna. A királyné a társaságot a legszivélyesebben üdvözölte. Rövid társalgás után a huntsman jelt adott az indulásra; a kocsik a kastély elő, a lovagolók a kastély hátsó kapuján át, vonultak a találkához, mely ezuttal a Gödöllő nyugati részén fekvő nagy siksságon volt. Vadászaink a mai sport iránt kiváló érdeklődéssel viseltettek, a mennyiben ez mulattató kombinácziója volt az üzés és versenyfuttatásnak. A gyülekező helytől ugy oszlottak szét, hogy a vadászni szándékozók, balfelé vonultak, élükön a királynéval, követve számos kopó által, hogy 6 angol mérföldnyi körivben a gödöllőmelletti völgy jobb oldalán lévő czélponthoz jussanak, a vadászatban részt nem vevők kocsijukon és lóháton várták az érdekfeszitő történendő dolgokat. A vadászat ma nem folytattatott élő vadra, hanem galoppiroztatásra egy darab vadhus vonszoltatott az éhes, 18 darabból álló falka előtt. A galopp majdnem 25 perczig tartott és számos erdőségen és ingoványos talajon át vezetett. Ez volt röviden a vadászat lefolyása. Ezután következett csak az érdekes rész. Egy második meet-tol, mely Gödöllőtől délnyugatra esik, megindittatott a futtatás. A futópálya hosszában 2 barrier-akadály volt nemzeti zászlókkal és fenyőfákkal diszitve. Három óra tájban a versenyzők elrohantak a meettől — azonban már az első akadálynál is néhánynak fel kellett hagyni a további versenyzéssel, a mennyiben vagy öt vadász lovártól lebukott. Az első akadályt sikeresen legyőzők még egyenletesen haladtak, azonban a második akadály előtt, már előnyt nyert a királyné és első lovászmestere. Ezen előny még határozottabb lön a második gát legyőzése után. A királyné ki ez alkalommal valódi bravourral versenyzett, másodiknak érkezett, az öt fél fejhosszal megelőző lovászmestere után. Harmadik volt Baltazzi Aristid, negyedik Merdeus báró a hat különféle zászló által diszitett czélponton. Minthogy azonban a királyné adta a dijat, ennélfogva ö, valamint lovászmestere, azt a később érkezetteknek engedte át. A völgy ellentétes részen lévő czélponton a királyné leszállt barna paripájáról, és sötétkék, minden diszités nélküli ruhájára, rövid fehéres felöltöt vett. Egyéb öltözéke magas tetejüfekete vadászkalapból, barna keztyüből és fényes muszka lakczipőből állott. Király ő felsége a kihallgatásokkal lévén elfoglalva, e sportban nem vehetett részt. — Miután a jury Esterházy gróf elnöklete alatt kimondta az itéletet és a steeple chase egyéb elkésett résztvevői a szintéren megjelentek, visszafelé vonult a vidám társaság. Élükön a királyné lovagolt, ki a legnyájasabb előzékenységgel majd Baltazzi Aristidnek gratulált nyereményéhez, majd Esterházy, valamint Andrássy Gyula és Manó grófokkal bocsátkozott hosszabb társalgásba. Utána a 25—30 vadász lovagolt, ezeket pedig a négyes fogatok és egyéb hintók egész sora követte. A kastélyba megérkezve a királyné hosszu sált öltött magára és az előudvaron a hanyatló nap sugarai mellett negyed óráig tartó cercle-t tartott, mely után a vendégeit gazdag uzsonnában részesité. A mai üzésen a scent igen jó volt, a lovak pedig a kellő talajon könnyen tarthatták a pacet. Az első akadály átugrásánál kisebb balesetek is történtek, a mennyiben Andrássy gróf lova lábszárát törte és szá-

tett fiát boldogtalannak tudja. S e boldogtalanságát egy leány csalfasága okozta, ki esküjét szegve, más férfinak, Ladányi Géza barónak lett a felesége. Koltay grófné — a bánatos anya — épen külföldön időző fia levelével foglalatoskodik, mikor bejelentik neki a Ladányi-pár látogatását, mely az imént került haza nászutjáról. A fiatal asszony boldogságát fitogtatja, hogy növelje szomoruságát az anyának s ugy közbensőleg megcsalt jegyeséről is ejt egy-egy szót, hogylétét tudakolván. — Az a levél, melyet a gyászos özvegy kezében forgat, rosz hirt hozott szeretett fiáról, de ő nem akarja elárulni a valót, nehogy örömöt okozzon a hütelennek. E helyett igaztalan dolgokat beszél kedves Aladárja külföldön aratott sikereiről, nagy összeköttetéseiről s a legmagasabb körökben szerzett barátairól. Mialatt a grófné mindezt elbeszéli: a csapodár asszonyka módtalan boszuságában széttépi keztyüjét, zsebkendőjét s utóbb már annyira terhére válik volt kedvesének óriási szerencséje, hogy bucsut vesz a grófnétól s eltávozik nagy mérgesen. Ezt a jelenetet remekül irta meg Beöthy, valamint azt is, mikor az uj házasok távoztával összeroskad a grófné, mert nem birta tovább türtőztetni a fájdalmát. A levelet Koltayné öreg inasa találta meg a földön s olvasásából megtudjuk, hogy Aladár fegyverével játszva sebet ejtett magán, de baja már nem épen veszedelmes. A sorok közül mintha azt is olvasná a jó öreg szolga, hogy a méltóságos urfi megelégelte örökös bánatát s véget akart vetni unott életének.

A megható rajzocskát, melynek nyelvezete is kiváló, nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság s a jeles irót lelkesen megéljenezte.

A felolvasás után Szász Károly tett jelentést a társaság kiadásában megjelent „Szegedi Árvizkönyv" anyagi eredményéről.

A tiszta jövedelem e jelentés szerint 587 frt 20 kr, mely a takarékpénztárban van gyümölcsözőleg elhelyezve. A még fennmaradt 243 példányra nézve a Franklin-társulat azt az ajánlatot tette, hogy kész a 243 példányt egy forintjával megvenni.

A tiszta jövedelem hová forditása dolgában azt ajánlotta Szász Károly, hogy jutalmazzák meg abból a szegedi középiskolák ama növendékeit, kik a hazai irodalom tanulmányozásában kitünnek. A társaság Gregus Ágost felszólalására elfogadta mindkét ajánlatot, köszönetet szavazva egyuttal Szász Károlynak is meg a Franklin-társulatnak is.

Ezzel véget ért a nyilvános ülés s miután a közönség szétoszlott, hozzáfogtak a folyó ügyek tárgyalásához.

A jelentéseket Beöthy Zsolt titkár olvasta föl s mutatta mindenekelőtt a spanyol akadémia következő levelét:

„A Kisfaludy-társaság elnökének. Ama legnemesebb üdvözlet, melyet Spanyolországhoz a Kisfaludy-társaság intézett Don Pedro Calderon de la Barca halálának kétszázados évfordulója alkalmából, a spanyol főváros irodalmi testületei között kézről-kézre járt s a spanyol akadémiához csak akkor jutott el, midőn az szünideje elmultával munkásságát ismét megkezdette. Ezen irodalmi testület előtt fekszik immár ezen ékesszóló irat, mely oly lángoló lelkesedéssel és őszinte tisztelettel áldozik Calderon emlékének, s a spanyol akadémia viszont mély tiszteletét jelenti a tekintetes Társaságnak ama nemes és fennkölt érzelmeiért, melyekkel szives vala részt venni a május 25-én tartott európai ünnepben s forró köszönetet mond továbbá „Az élet álom" és „Az állhatatos fejedelem" kegyes megküldéseért, melyeket a társaság üdvözlő iratához mellékelni kegyeskedett s melyek immár a spanyol királyi akadémia könyvtárát gazdagitják. Isten tartsa meg Nagyságodat sok számos évekig. Madrid, 1881. okt. 14-én. Manuel Zamayo, y Baus, titkár."

Az éljenzéssel fogadott levél felolvasása után bejelentette a titkár, hogy a nemzeti szinház intendánsa válaszolván a társulat levelére, késznek nyilatkozott a Kisfaludy-társaság által „a magyar szinészet története" czimü pályázatra kitüzendő pályadijhoz 100 aranynyal járulni. — Bejelenté továbbá, hogy a Kisfaludy-társaság két pályázata (egy magyar történelmi beszélyre s egy müforditásra) lejárt, s hogy ennek következtében két biráló bizottság kiküldése vált szükségessé.

Az első pályázat birálói lesznek: Vadnay Károly, Beöthy Zsolt és Csiky Gergely, a másodikba Greguss Ágost, Győry Vilmos és Abrányi Kornél választattak meg. A társaság felkérésére Lukács Móricz fölött Szász Károly, Dux Adolf fölött pedig Sturm Albert fog emlékbeszédet tartani.

E folyó ügyek tárgyalását zárt ülés követte, mely csak rövid ideig tartott.

mos ló megsántult. A nyeregből lefordultak közt volt Twichel és Harkányi ur is. Mint említettük, ez alkalommal a királyné falkái működtek, melyek derekasan megfeleltek feladatuknak. Négy óra tájban kitartó sportembereink most már sokkal számosabb udvari hintón a pályaudvarhoz hajtattak, hol azonban egy óránál tovább kellett várakozniok, mert a vonat csak 5 óra 10 perczkor indult el. — Ez időben jött a király ő felsége külön vonaton Gödöllőre. — A fényes vadászat-steeple chase résztvevői közt ott voltak: Eszterházy Miklós gróf, Andrássy Gyula, Manó és Aladár gróf, Rohonczy Gedeon Twichel és Harkányi urak, Almássy Kálmán gróf, Baltazzi Aristid, Károlyi Pista gróf, Blaskovics Ernő, Harkányi József, Bánffy báró, Csekonics gróf, valamint Almássy Kálmán grófné, Andrássy Irma comtesse, Baltazziné, Ugarte grófnő és még számos más néző, köztük Valeria főherczegnőnek néger „Mungó"-ja is. A vidám társaság kedvteljes hangulatban hagyta el a külön vonatot, mely 6 óra után érkezett a fővárosba. A mai vadászatnak számos bámulója is akadt, jobbadán falusi nép és lovászok. A jövő vadászat holnap csütörtökön lesz, a palotai kőhidnál rókákra. E vadászaton a király is részt fog venni. Kezdete 11 órakor d. e.

Szinház, müvészet.

— Hangverseny. A Krancsevics-féle vonós négyes társaság, kamara-zene estélyeinek harmadikát tartotta meg ma este a redoute kis termében. A mai estélyre Volkmann és Beethoven egy-egy quartetteje és Schubertnek egyik trioja zongorára, lett a programmba fölvéve. Volkmann E-moll quartetteje a modern zeneirodalom valódi gyöngyei közé tartozik. A zeneértő közönség elismerése, a mai napon, lelkes tapsokban nyilvánult s mindaddig le nem csillapult, mig csak Volkmann kétszer is meg nem jelent az emelvényen, hogy megköszönje a tapsokat. — Ha igazságosak akarunk lenni az előadókkal szemben, — mi Volksmann négyesének előadásánál nélkülöztük azt a melegséget, melyet az allegró és finále igényel, hogy teljes hatást keltsen és azt a precziziót, melyet különben megszoktunk tőlük. Egyedul az andantinó és nagyobb részt a scherzó részesült oly előadásban, a minőt ezen részek számtalan apró nuancea igényel, hogy hatást keltsen. Sokkal szebb előadásban részesült Schubert zongora trioja (b dur). Természetesen az oroszlánrész Freund urat illette, ki ritka szép zongorajátékával a mai estén a fővárosnak kétségkivül első zongoraművészei közé emelte magát. Játékában annyi melegség, annyi erő, annyi valódi zenei temperamentum nyilvánul, hogy a vonósnégyes-társaság csak gratulálhat magának e szerencsés változtatásért. Az a tökélyes összjáték, mely főleg az allegroban (hol a zongoráé a főszerep) és andanteban, (hol a vonós hangszerek dominálnak) nyilvánult, a mai hangverseny legmaradandóbb emlékei közé számitható. Ezzel korántsem kisebbitjük a scherzó és rondó előadásánál nyilvánuló szépségeket. Beethoven C-dur négyesének (az 59. mü 3. sz.) van még annyi szépsége, hogy mindezek után is lehetővé tegye a tetszés fokozódását. Csak az andantet emlitjük, melynek mélabus dallamossága, lassan átfoly a minuettó játszó accordjaiba, hogy aztán méltó befejezést nyerjen az allegro utolsó hatalmas, s mindamellett könnyed fugájában. Beethoven örökszép zenéjénél elragadtatással állunk meg, bájos harmoniája elkisér a hangversenytermen tul is és képesek vagyunk elfeledni azt is — ha ott, a hol melegséget is kivántunk volna a játékban, csak korrektséget találtunk. Beethoven zenéje mindig a legméltóbb befejezés, szépségeinek tömegében elteledjük, ha itt-ott elhullott egy-egy zenei gyöngye. Ebben rejlik egyik fő büve még akkor is, ha az előadás nem közeliti meg azt a magaslatot, a melyen az ő geniusza áll. A terem zsufolásig tömve volt a legszebb közönséggel.

— Pályanyertes mü. A képzőművészeti társulat választmánya mai ülésén, 10 szavazattal 3 ellen, (két tag nem szavazott) akként magyarázta az ez évi nagy dijjnak pályázati feltételeit, hogy Gyárfásnak elkésve beérkezett „Tetemre hivása" is felvehető a pályázati müvek közé. A választmányi ülés után nyomban összeült a biráló bizottság és 6 szavazattal 1 ellen — mely utóbbi Vastagh Györgyre esett — Gyárfásnak itélte oda a 200 darab aranyból álló nagy dijjat.

TÁVIRATOK.

A szerb egyházi kongresszus.

Karlócza, nov. 30. (Az „Egyetértés" távirata.) A szerb görög-keleti egyházi kongresszus 61 tagjának megválasztatása rendben találtatván, a választások ellen kifogást nem tettek. A kongresszus egy ma tartott ülésen megalakult és Maximovics Miklós országgyülési képviselő 53 szavazattal 17 ellenében — melyek Kussevich Szvetozár országgyülési képviselőre estek — elnökké lett. Mandics főesperes, Dimics plébános, Petrovics tanár és Dimitrijevics városi képviselő jegyzőkké választattak. Cseh Ede királyi biztos ma a püspökök, követek és honorácziorok tiszteletére diszebédet adott. Holnap kezdetét veszi az igazolási vita. A patriarcha megválasztatása valószinüleg szombaton vagy vasárnap fog végbemenni.

Karlócza, nov. 30. (O. É.) Nádasky törvényszéki biró a mai szavazáson üres szavazati jegyet adott be. Sztojkovics püspök kijelentette, hogy megválasztatása esetére a választást elfogadja. Ujvidéken már most is léteznek falragaszok következő felirattal; Éljen Arsen szerb patriarcha.

Cattaro, nov. 30. (Az „Egyetértés" távirata.) A felkelők az osztrák-magyar csapatokkal tegnapelőtt összeütköztek. A csata szerencsétlen kimenetelü volt. Veszteségünk körülbelül 20 ember. A felkelők 350 nél többen voltak.

Olmütz, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Olexoi Gniewosz ezredes (a 20. gyalogezredből) ma délután meglőtte magát lakásán. Sebe veszedelmes. Tettének okát nem tudják.

Berlin, nov. 30. Birodalmi gyülés. Virchow tanár kérdést tesz a kuriával folytatott tárgyalások mikénti állásáról. Bismarck herczeg azt válaszolja, hogy ő üdvösnek tartaná, ha ezt a kérdést itt csak korlátozva tárgyalnák. Az ügy Poroszországot illeti. Én kész vagyok — folytatá a birodalmi kanczellár — a porosz országgyülésnek erről felvilágositásokat adni. Szándékom a porosz költségvetésbe egy tételt felvenni, hogy a kuriánál egy diplomacziai képviselő működhessék, egy oly állás, mely csak a beállott elkedvetlenités következtében szüntettetett be. Mostani válaszomat nem vezérlik elvi aggályok, hanem egyedül üzleti érdekek A többi államok, például Bajorország is, külön képviselettel birnak a kuriánál. Tekintve a különféle versenyző érdekeket, hasznosabbnak tartom ezt a viszonyt; azonban hogyha majd az általános érdek inkább előtérbe lép, fontolóra fogom venni a német képviseletet is. Nem tartom czélszerünek, hogy magukról a kuriával folytatott tárgyalásokról felvilágositásokat adjak. Virchow azon megjegyzései ellenében, hogy a haladópárt, a midőn részt vett a kulturharczban, ama téves nézetből indult ki, hogy a birodalmi kanczellár következetes lesz és az államot és a tanodát végleg fel fogja menteni az egyház befolyása alól. Bismarck herczeg megjegyzi, hogy igazolatlannak találja a következetesség hiánya végett tett szemrehányást Ha tényleg folytatni akarta volna a harczot, azon körülmény gátolta volna meg eme szándékában, hogy előbbi bajtársai elhagyták őt és a középpárt karjaiba rohantak. Az állam érdekeinek felismerésében gyakran egészen másként kell cselekedni, miként évekkel ezelőtt cselekedhettek. — Henel ellenében Bismarck herczeg konstatálja, hogy a haladópárt vele és minden törekvéseivel szemben ellenzéki állást foglalt el: nem lehet tehát azt mondani, hogy a középpártot előnyben részesitette volna. A középpárt csak tényszerü okok miatt és pedig 1878-ban a vámkérdés tárgyalásakor, adta fel az ellenzéki állást és támogatta a kanczellárt. Kleist-Retzov ellenében Bismarck herczeg kijelenti, hogy 1874-ben, midőn a kulturharcz javában folyt, nem a liberalizmus inditá őt arra, hogy a polgári házasságot behozza, hanem, hogy porosz minisztertarsainak azon nyilatkozata, hogy ellenkező esetben leköszönnek állásaikról.

Berlin, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Virchow beszédére, melyben kifejté, hogy csalódott a kanczellárnak a kulturharczban való következetességére nézve, ezt felelte Bismarck herczeg: Ha a haladópárt és czentrum minisztériuma közt kellene választanom, az utóbbinak adnám az elsőséget. A czentrum kényelmetlen, a haladópárt veszedelmes.

Róma, nov. 30. Az „Agenzia Stefani"-nak tegnapi kelet alatt azt távirják Konstantinápolyból, hogy ma irják alá a határvonalra vonatkozó és Törökország és Görögország közt kötött végleges szerződést.

Corti gróf, olasz nagykövet deczemb r hó közepe felé megy szabadságra.

Róma, nov. 30. A szentté avatás ünnepélyekor, helyszüke miatt első sorban az olasz és a franczia püspököknek — a négy uj szent honfitársainak — engedik át a püspöki emelvény ülőhelyeit. Mihelyt a meghivott püspökök Rómába megérkeztek, a pápa kitüzi a napot, a melyen a latin nyelven irt és ragaszkodást és részvétet kifejező feliratot átfogja venni, a melyre válaszolni fog. A pápa és Jacobini államtitkár nem csak Guibert bibornokkal, hanem a többi franczia püspökkel is tanácskoznak Francziaország vallásos ügyeiről. Általában az a vélemény, uralkodik, hogy a vatikán a franczia kormánynyal szemben a legvégsőig menő mérsékletet fogja tanusitani. A pápai székhelynek Fuldába való áthelyezéséről szóló hirt Rómában soha se vették komolyan.

Konstantinápoly, november 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Diplomácziai forrásból jelentik, hogy Oroszország az esetre, ha Törökország pénzbeli fizetés helyett egész Örményországot átengedi, felajánlja Törökország ugy európai, mint ázsiai tartományainak biztositását, a mi által az egyptomi, tuniszi és boszniai kérdés aggodalmas alakot ölthetne fel.

Le-Kreider, nov. 29. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Bu-Améma, az algériai fölkelők hirhedt vezére, kiről több ideig az a hir keringett, hogy a többször vereséget szenvedett serege által el lett volna hagyatva és Mekkába zarándokolt, ismét tetemes hadtesttel a Chott vidékén mutatkozott, hol tüzzel-vassal pusztit. Tegnap Mecheriából indultam el az idegen légió egy századával, mely őrjátra volt kiküldve. Hamyauig nyomultunk előre, hol a félelem már oly arányokat vett fel, hogy azt hinné az ember, miszerint már a kreideri vasut is veszélyeztetve van. A mult éjjel El-Beiodh mellett egy az idegen légió által épitett kis erődben töltöttem. Bu-Améma, az utolsó hirek szerint, El-Hadry mellett, Kreidertől nyugatra, táborozik.

Tripolis, nov. 26. (Az „Egyetértés" távirata.) Achmed Rasim pasa az uj kormányzó ma ide érkezett.

Közgazdasági táviratok.

A nőiparkiállitás érmeinek kiosztása Szabadkán.

Szabadka, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Városunk ünnepies szinben. A közönség 9 órára megtöltötte Pest-szálloda feldiszitett nagy termét. A diszgyülés fél tizenegykor kezdődött, a terem zsufolásig tömve, a karzat tele előkelő női közönséggel, köztük a kitüntetettek. A városi képviselő testület impozáns számban, ügyvédi kamara, pénzintézet, nemzeti kaszinó, olvasó körök elnökei és bizottságai, kereskedelmi testület, ipartársulat tagjai tömegesen vettek részt az ünnepélyen. Zomborból, Zentáról, Szegedről, Bajáról jöttek vendégek. Az elnöklő Jankovich Aurel főispán teljes diszben, gr. Zichy rendjeleivel, Mukits polgármester fekete diszben jelentek meg. Zichyt megérkezéskor kitörő éljen fogadta. A főasztal körül a város főtisztviselői, tanácsosok, elnökségtől jobbra a kitüntetett hölgyek foglaltak helyet. **Jankovich** igy szólott:

Nem kell mélyen bocsátkozni azon nemzetgazdasági alapigazság fejtegetésébe, hogy a kizárólag földmiveléssel foglalkozó ország az európai államok mellett meg nem élhet, hogy az elszegényedés ezzel politikai erőtlenség esélyeinek ne nézzen eléj, meggondolva, hogy birodalmunk népessége még századunk első negyedében is csak békés szemlélője volt a nyugati müvelődésnek ipari élete ma is alacsony fokon áll, mert az utóbbi évtizedek mélyen elfoglalva tarták nemzetünket társadalmi szerkezetének átalakitásával és közjogi viszonyaink szabályozásával, ha továbbá meggondoljuk, hogy az östermelésre utalt ország müipar nélkül utalva van arra, hogy belszükségleteinek fedezése után fenn maradt, elárusitható nyers terményeit idegeneknek és pedig iparos állambelieknek olcsón eladja, másrészt kényszerült a feldolgozott nyers terményt ugyanazoktól gyártmány alakjában drágán vissza vásárolni, ez által tehát tetemes nyereséget idegeneknek átengedni, ha végül megfontoljuk, hogy ha nálunk a müipar gyökeret verend, nemzeti háztartásunk alapjai szilardulnak, közjövedelmeink szaporodnak, a nyers terményekből eredő nyereség nekünk megmarad, földünk értéke növekszik, adóterheink könnyebbülnek, ezek után méltán beláthatjuk, mily fontossággal bir reánk a müipar meghonositása és fejlesztése, tehát minden oly társadalmi mozgalom, mely közgazdaságunk terén haladást, müiparunk fejlesztését és emelését czélozza, mint kiváló jelenség általunk legörvendetesebben üdvözölhető. Egy ilyen társadalmi mozgalom folyt legutóbb, mely Szabadkát is körébe vonta. A történelem és gyakorlat tanuságaként azt helyeselvén, hogy a közhatalom a nemzet iparéletének fejlesztésére irányuló mozgalommal szemben legnagyobb érdeklődést tanusitson, mint a közhatalom személyesitője ajánlom mondja ki közgyülésünk, hogy gróf Zichy Jenőnek iparügyünk terén kitejtett hervadhatlan érdemei iránt Szabadka város közönsége legteljesebb elismeréssel viseltetik és ezt jegyzőkönyvileg megörökitendi, továbbá mondja ki a közgyülés, hogy felkéri gróf Zichy ő méltóságát, hogy a nőipar-kiállitáson oda itélt kitüntetéseket törvényhatóságunk jelen nyilt ünnepélyes ülésében kiosztani sziveskednék és ezen kitünő körülményt a törvényhatóság utódok példaadására jegyzőkönyvileg megörökitse. Ezzel a közgyülést megnyitom.

Zichy nevére lelkesen éljenezvén a hallgaság, elnök után **Kovácsits** bizottsági tag szól, hangsulyozva, hogy Zichy már 16 év előtt városunk érdekében csatorna létrehozása körül erélyesen fáradozott, miért őt akkor diszpolgárrá választottuk, főispán inditványa tehát csak következetes a multhoz, azt melegen ajánlja és óhajtja, hogy gróf Zichynek iparunk terén szerzett kiváló érdemei jegyzőkönyvileg örökittessenek, az itt egybegyült kitüntetett kiállitóknak pedig az érmek hivatalos tárgyalás előtt osztassanak ki. Mire **főispán** inditványát határozat alakjában a jelenlevők egyhangu helyeslése közt kimondta. Ezután felállt **Zichy** Jenő, általános csend feszült figyelem közt kezdett szólani. Gróf Zichy mindenekelőtt megköszönte a közgyülésnek imént hozott határozatát. Nagy örömére szolgált, hogy a számos kitüntetést ily ünnepélyes alkalommal oszthatja ki. Visszapillantást tesz amaz általános mozgalomra, mely ipar-érdekünket, mint közgazdaságunk legkiválóbb részét, ma létkérdését, teljesen napirendre hozta. „Midőn egy évvel előbb bizalommal fordultam önökhöz és felhivtam, hogy tettleg csatlakozzanak a megindult mozgalomhoz, szavaimat indokoltam azzal, hogy a társadalom minden tagjának, minden megyének főkötelesége a kulturállam nagy átalakulásában részt venni és ez önöknél visszhangot keltett. Önök sorakoztak és lehetővé tették a fontos czél előmozditását és most büszkeséggel tekintenek az eredményre, mert a mostani müben, az országos nőiparkiállitásnál önök részvéte érdemben kiemelkedett, önök kiállitása fénypontja volt az egésznek, mely ugy a város hatósága mint közönségének nevére csak dicsőséget hozott. Elismerte ezt a jury is, mert az első diszokmányt azon városnak adta, melynek főispánja Jankovits és polgármestere Mukits, midőn tehát önök is bebizonyiták, hogy a hol öntudat és akarat van, ott képesség sem hiányzik. Hogy az ipar mozgalom tényében nevezetes részök lehet, ebben nemzeti érdekünk és haladásunk egyik igen örvendetes jelenségét látom, mert önök is haladnak a ténynyé vált mélyre- és messzeható iparmozgalommal. Midőn a nőiparkiállitás alkalmából szemügyre vehettük nőtanintézeteink tevékenységét megelégedéssel tapasztalhattuk a szorgalom gyümölcseit. Azt óhajtanám még, hogy a férfiak is legyenek hasonló ernyedetlenek és kitartók a közmunkában, hogy hazánk ipara mielőbb felvirágozhassék. A hatóság ez irányu tevékenységének ismételve köszönetet mondok. És most fogadják az igen tisztelt kiállitók kitüntetéseiket.

Zichy folytonos helyeslések és éljenzések közt felelt az elnök szavaira. Kiosztott 9 diszokmányt, négy emlékokmányt, 4 arany érmet, 12 ezüst érmet, 16 bronz érmet. A kitüntettek közt foglaltatnak Szabadkán kivül Zombor, Zenta, Kalocsa, Baja, Toponár kiállitói. Minden kitüntetett megéljeneztetett.

Ezután **Mukits** polgármester állt fel. Gróf Zichynek városunk érdekében kitejtett fáradozásáért s hogy szives volt még külön körünkbe jönni ez ünnepélyt létesithetni, a város közönsége nevében legmélyebb köszönetet mond, reménységét fejezve ki, hogy városunk czentul is szerencsés lesz hozzá, haladásunk érdekében tovább is birni fogjuk őt.

Mamusits Ágoston képviselő hasonló érdemeit tolmácsolja, lelkesen járul a jegyzőkönyvi köszönethez, söt kivánja, hogy a mai nap kiválólag a kiállitáson kitüntetett hölgyok ünnepnapja lévén, hogy ebből a késő utókor méltó példát vehessen, inditványozza, hogy a főispán és gróf szavai jegyzőkönyvben szóról szóra megörökösitessenek. Az inditvány másodperczekig tartó éljenzéssel fogadtatott, mire a **főispán** még egyszer üdvözölte az emlékezetes gyülést, és a törvényhatóság tagjait rendes tárgyalásokra holnapra hivta össze.

Ülés folyamában a szegedi polgároktól következő sürgöny érkezett a grófhoz: „Nagyratörő nemes hölgyeket és Zichy Jenő elnököt az isten éltesse."

Szabadka, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Zichy Jenő gróf tiszteletére a polgármesternél diszebéd volt. Este a szinházban sikerült diszelőadás volt. A szinlapon fényes kivilágitással babérkoszoruban Zichy melképe, körirata a „földmivelés ipar kereskedelem irodalom müvészet" felettük „elismerés az érdemnek." A közönség a grófot páholyában megjelenésekor éljennel üdvözölte. "A böregért" adták.

Kolozsvár, nov. 30. A maros-ludas-beszterczei helyi érdekü vasut pályavonalnak beutazását Landau központi miniszteri felügyelő befejezte. Igen kedvezően nyilatkozott a tervek alapos kidolgozásáról és megállapitotta, hogy a pálya kiépitése müszaki szempontból is lehetséges. A pálya szükségességét a magyar alföldnél nyomasztóbb közlekedési viszonyokkal küzdő mezőségre nézve életképesnek ösmerte el. Tiszteletére Besztercén e hó 28-án fényes közvacsora rendeztett. Másnap Besztercén a vasut létesitése érdekében a legkedvezőbb hangulatu népes értekezlet tartatott Hoszler főispán elnöklete alatt, melyben e vasut mielőbbi kiépitése lelkesült beszédekben elodázhatlan szükségnek mondatott ki Beszterczе város és vidéke érdekében is, és egy bizottság küldetett ki, mely a pálya mielőbbi kiépitésének előmozditását nyerte feladatul. Beszterczе város elismervén, a vasut iránti mély érdekeltségét, kamatgaranczia czimen 5000 forintot hajlandó megszavazni, mit követ vám czimén szedendő illetékkel fog fedezni. Landau felügyelő a mai gyorsvonattal visszautazik Budapestre. — Kolozsvári fogyasztási adókat Weisz Adolf és Salamon győri haszonbérlők 84050 forintou bérbe vették.

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés" távirata.) A kormány ma terjesztette elő a Francziaországgal november 7-én megkötött ideiglenes kereskedelmi szerződést.

Szófia, nov. 30. (Az „Egyetértés" távirata.) Pol. Corr.: A bulgáriai kormány, a dohány, bor, szesz és só kivételével minden keletruméliai eredetü beviteli czikket minden vám alól felmentett.

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Az osztrák tartományi bankot illető interpellaczióra szombaton okvetetlenül válaszolnak. A holnapi miniszteri tanács állapitja meg a feleletet.

Bécs, nov. 30. A mindkét részen levő kormányok által Szerbiával egy hajózási szerződés megkötése iránt huzamosb idő óta folytatott tárgyalások annyira haladtak, hogy a szerződési tervezet néhány kevés számu pontozat kivételével már meg van állapitva. Most a külügyminisztérium diplomácziai uton folytatja tovább e tárgyalásokat a végből, hogy azok egközelebb befejeztessenek.

Bécsi értéktőzsde.

Előtőzsde.

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés" távirata.) A mai előtőzsde üzlettelen volt és ismét az üzérkedés teljes tartózkodása alatt állott. Mindazonáltal az irány szilárd maradt és az árfolyamok tegnaphoz képest csak csekély változást tüntetnek fel, főleg vasuti értékekben és járadékokban. A párisi lombard szilárd zárlata, valamint a Londonból jelentett bankhirek e szilárd hangulatot a beállott üzletpangással szemben fenntartották. A forgalomba került értékekben csak egyes kötések történtek. Valuták változatlanok.

II órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 362.60, magyar hitelbank 360.—, angol-osztrák bank —.—, uniobank 143.20, bankegyesület —.—, osztrák földhitelintézet —.—, tramway —.—, államvasut 322.75, lombard —.—, elbavölgyi vasut —.—, májusi járadék 77.35—, magyar 4%-os aranyjáradék —.—, 20 frankos arany 9.41—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde üzlettelen volt, az árfolyamok csak névlegesek.

Az üzlettelenség később is tart, a kulisszában csak kevés kötés jött létre és a sorompón is hiányzik a forgalom. Az árfolyamok némileg gyengültek.

2 órakor zárulnak: osztrák hitelrészvény 362.75, angol-osztrák bank 153.30, uniobank 143.10, bankegyesület 139.40, magyar hitelbank 360.—, államvasut 323.50, Károly-Lajos vasut 307.25, gőzhajózási részvény 573.—, Lloyd 667.—, északnyugati vasut 228.50, elbavölgyi vasut 249.25, tramway 210.25, lombard 150.—, osztrák papirjáradék 77.35, osztrák aranyjáradék 93.85—, magyar 4%-os aranyjáradék 90.12½, 1864-iki sorsjegy 178.—, bécsi községi sorsjegy 132.50, huszfrankos arany 9.40½, birodalmi márka 58.05—, tiszai sorsjegy —.—. Csendes.

Zárlatkor a következő kötések érkeztek:

Bécs, nov. 30. (Magyar értékek zárlata.) Magyar földtehermentesitési kötvények 99.30. Erdélyi földtehermentesitési kötvények 99.25. Magyar földh. záloglevél 101.90. Erdélyi vasut 167.50. Magyar keleti vasut 97.30. Magyar nyereménykölcsön 127.—. Szőlődézsmaváltsági kötvények 97.—. Magyar 6%-os aranyjáradék 119.60. Tiszavölgyi sorsjegy 112.90. Magyar 4%-os aranyjáradék —.—. Magyar vasuti kölcsön 133.25. Magyar hitelbank 360.50. Alföldi vasut 174.75. Magyar északkeleti vasut 167.75. Keleti vasuti elsőbbségek 91.50. Tiszai vasut 250.—. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 120.—. Kassa-oderbergi vasut 148.75. Magyar papirjáradék 90.40.

Bécs, nov. 30. (Osztrák értékek zárlata.) Osztrák hitelrészvény 362.60. Lombard 150.—. Osztr. aranyjáradék 93.90. Váltó Londonra 118.60. Galicziai vasut 307.25. 1864-es sorsjegy —.—. 1860-as sorsjegy 133.50. Osztrák ezüst-járadék 78.10. Török sorsjegy 25.—. Angol-osztrák bank 153.50. Államvasut 323.50. Napoleondor 9.41—. Osztrák papirjáradék 77.37. Hitelsorsjegy 182.—. Váltó német bankjelyekre 58.05. Cs. kir. arany 5.58. Osztrák-magyar bank 838. Csendes.

Esti tőzsde.

Bécs, november 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde kevéssé változott árfolyamokkal nyilt meg. — Jegyeznek: osztrák hitelrészvény 362.80, angol-osztrák bank 153.50, uniobank 143, osztrák államvasut 323.25, lombard 150, elbavölgyi vasut 248.75, osztrák papirjáradék 77.35, magyar 4%-kos aranyjáradék 90.12½.

Fél hat órakor zárulnak: osztrák hitelrészvény 363.80, magyar hitelbank 361.—, angol-osztrák bank 153.30, uniobank 143.30, bankegyesület 139.30, tramway 212.50, osztrák államvasut 323.75, Károly Lajos vasut 307.50, lombard 150, északnyugoti vasut 228.50, elbavölgyi vasut 249, husz frankos arany 9.40½, birodalmi márka 58.05, osztrák papirjáradék 77.37½, magyar papirjáradék 90.45, magyar 4%-os aranyjáradék 90.20.

Utótőzsde: osztrák hitelrészvény 364.50, tramway 212.50, osztrák papirjáradék 77.45, magyar 4%-kos arany-járadék 97.25.

Bécs, nov. 30. (Esti zárlat.) Osztrák hitelrészvény 363.50. Magyar hitelbank 361.50. Déli vasut 150.—. 1864-es sorsjegy —.—. Magyar 6%-os aranyjáradék —.—. Osztrák papirjáradék 77.37. Galicziai vasut 307.60. Magyar papirjáradék —.—. Angol-osztrák bank 153.40. Osztrák államvasut 323.50. 1860-as sorsjegy —.—. Magyar nyereménykölcsön —.—. Husz frankos arany 9.40½. Unio bank —.— Osztr. aranyjáradék 93.90. Magyar 4%-os aranyjáradék 90.17. Szilárd.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsden.

Bécs, november 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) **Praemiumüzlet:** Árfolyamállás osztrák hitelrészvényekben holnapra 2½—3½ frt, nyolcz napra 8.50—9 frt, egy hóra 19—20 frt, három hóra 35—36 frt; magyar hitelbankban nyolcz napra 8—9 frt, egy hóra 18—19 frt; uniobank nyolcz napra 4—5 frt, egy hóra 9.50—10.50 frt; angol-osztrák bankban nyolcz napra 5—5.50 frt, egy hóra 11 frt; magyar 4%-kos aranyjáradékban egy hóra 2—2¼, három hóra 4 százalék.

Magánkamatláb: első helyi váltóra 3½—3¾ százalék, távolabbi látra és domiczil váltóért 4—4½ százalék. Pénz böven.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A lanyhaság némi szünetet látszik tartani, söt ma csekély szilárdság volt tapasztalható, mely azonban legkevésbé sem annak tulajdonitandó, mintha már a reakczió órája ütött volna, hanem egyedül az eladás vállalkozásának hiányában. **Buza** tavaszra 12.25 és 12.27 frton fizettetett, zárul 12.25 frt pénz és áru. **Zab** tavaszra 8.35-ön köttetett, de igy áru marad. **Tengeri** május—juniusra 7.20 frt névleg.

Kész áruban ugy az üzlettelenség, mint lanyhaság igen nagy volt. Buza szombat óta 10—15, rozs 5—10 és zab 10 krt veszitett árából. Árpában még mindig pang az üzlet. Tengeri daczára, hogy május—juniusra ellanyhult, kész áruban változatlan tartja árát, 7.40—7.45 frton vásároltatik.

Szeszben semmivel sem volt élénkebb, mint tegnap. Kész gabnaáru 34 frt névleg.

Hivatalosan jegyeztetett: **Buza** október—novemberre 12.—12.10, tavaszra 12.25—12.27—, **tengeri** május—jun.-ra 7.25—7.27—, kész áru 7.40—7.45—, **zab** tavaszra 8.32—8.35—, kereskedelmi áru 8.10—8.25, **rozs** magyar 9.20—9.60—, tavaszra 9.65—9.70.

Délután zárulnak: **Buza** tavaszra 12.27 pénz, **zab** tavaszra 8.32—8.37 frt, **tengeri** május—juniusra 7.22—7.25 forint.

Effektiv áru lanyha. Eladatott: tót **buza** 500 mm. 78 k. 11.60 frt, Nyitra. Több waggon-rakomány déli vasuti **rozs** 9.35 frt. Bécs; galicziai **zab** 500 mm. 7.77½ frt, cseh 500 mmázsa 7.75, oláhországi 300 mm. 7.75 frt Bécs.

Külföldi értéktőzsdék.

Trieszt, november 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A liquidáczió simán folyt le, értékpapirok szilárdak, váltók változatlanok, kész husz frankos arany hiányzik és magas áron fizettetik. — Váltó Londonra 118.50—118⅞, olasz piaczokra 45.90—46, husz frankos arany 9.43—9.45, májusi járadék 77.30—77.40, magyar 4%-os aranyjáradék 90—90.20, osztrák hitelrészvény 362.50—363.50, Lloyd lanyha 666, olasz járadék szilárdabb 86⅞—87⅛, olasz bankjegy 45.90—46.

Berlin, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Üzlettelen és tartózkodó; az árfolyamok gyengébbek. Orosz értékek gyengülők és ezek esése lehangolt. Osztrák helyi vasutak szilárdak. Galicziai gyenge. Belföldi vasutak tartva. Commandit alacsonyabb, német bank meglehetősen tartva. Később általános megszilárdulás, főleg hitelrészvényekben és franczíákban. Az üzlet teljesen pang. Zárlat teljesen üzlettelen. Orosz értékek lanyhák. Osztrák hitelrészvény 626, államvasut 559, galicziai 132.50, lombard 258, román járadék 102.25, kommandit 221.75, orosz 73.60, második keleti kölcsön 59.10, harmadik 59.75, olasz 88.10.

Berlin, nov. 30. (Utótőzsde.) Osztrák papirjáradék —.—. Ezüst-járadék —.—. Magyar 4%-os aranyjáradék —.—, Magyar államkötvény —.—. Osztrák hitelrészvény 627.—. Osztrák államvasut 559.—. Károly-Lajos vasut 132.80, Román vasuti részvény —.—. Orosz bankjegyek 214.75. Osztrák 5%-os papirjáradék —.—. Magyar 6%-os aranyjáradék —.—. Magyar papirjáradék —.—. 5%-os keleti vasuti kötv. —.—. Magyar hitelbank —.—. Déli vasut 258.50. Kassa-odenbergi vasut —.—. Váltó Bécsre —.—. Csendes.

Frankfurt, nov. 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Csendes és szilárd csekély változás mellett. A liquidáczió be van fejezve, pénz szilárdabb. Osztrák hitelrészvény 311.50, államvasut 278, galicziai 264, váltó Bécsre 171.95, Londonra 20.39, Párisra 80.93, lombard 129, északnyugoti vasut 195.87, spanyol 29.56, orosz 73.62.

Frankfurt, nov. 30. (Magánforgalom.) Papirjár —.—. Osztrák aranyjáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 311.12. Osztrák államvasutrészvény 280.25. Déli vasutrészvény 150.—. Magyar galicziai vasut —.—. Váltóár Bécsre —.—. 5% osztrák papirjáradék —.—. Ezüstjáradék 67.—. 6% magyar aranyjáradék —.—. Osztrák bankrészvény —.—. Galicziai 260.—. Erzsébet nyugati vasut —.—. Tiszavölgyi vasut elsőbbs. —.—. Magyar papirjár. —.—. 4½% földhitelzáloglevél —.—. Szilárd.

Páris, november 30. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Ötszázalékos évjáradék 115.62, magyar 4%-os aranyjáradék 77⅞, osztrák államvasut 693, lombard 318.75, olasz 89.45, török lira 13.45, egyiptomi 361, spanyol 29 3/16, ottomán bank 726, osztrák tartományi bank 1185, alpesi bányatársaság 280. Szilárd, de csendes. Pénz felette böven, a report mégis meglehetősen magas.

London, nov. 30. (Megnyitás.) Conzol 100⅞, lombard 12¾ osztrák aranyjáradék 79¾.

New-York, nov. 29. (Kabelsürgöny). Váltó Berlinre 400 márka után (60 napi látra) 94¼. — Váltó Londonra 4.80—. — Ötszázalékos tőkésitett kölcsön 102⅜. — Erie-vasut 46⅝. — Váltó Párisra 5.24⅜. — Négyszázalékos tőkésitett kölcsön 117⅛.

Külföldi értéktőzsdék zárlata*) november 30-án.

		Árfolyam	Budapesti egyenlög	Különbözet az utolsó zárlathoz képest
Páris.				
*3%-os évjáradék	.	—.—	—.—	—.—
*Törlesztési évjáradék	.	—.—	—.—	—.—
Lombard	U	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék 6%	U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	—.—	—.—	—.—
Bécsi Unio bank	K	—.—	—.—	—.—
*5%-os évjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák államvasut	U	—.—	—.—	—.—
*Osztrák földhitel	.	—.—	—.—	—.—
Osztrák aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar 4% aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Átszámitási árfolyam	.	100.—	46.95	
Berlin.				
Osztrák papirjáradék	K	66.30	77.28	— 0.18
Osztrák ezüstjáradék	K	66¾	77.86	— 0.07
Magyar 4% aranyjáradék	K	77.40	90.19	— 0.19
Magyar államkötvény	K	—.—	—.—	—.—
Osztrák hitelrészvény	U	626½	363.45	— 1.47
Osztrák államvasut	U	559.—	324.48	— 2.31
Galicziai vasut	K	13[illegible]½	307.43	— 1.66
*Romániai	.	61.10	—.—	—.—
Orosz papirpénz	.	214¾	124.77	— 0.78
Osztrák 5% papirjáradék	K	81¼	94.62	— 0.03
Magyar 6% aranyjáradék	U	102.70	119.74	— 0.10
Magyar papirjáradék	K	77.30	90.24	— 0.20
Kel. vasut elsőbbs. kötv.	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelrészvény	U	623.—	361.30	— 0.51
Déli vasut	K	258½	150.13	— 1.[illegible]
Kassa-oderbergi vasut	.	63½	148.07	— 0.83
Váltó Bécsre	.	171.10	58.06	— 0.07
*Keleti kölcsön II. kib.	.	59.30	—.—	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	58.10	
Frankfurt.				
Papirjáradék	K	66.31	77.29	— 0.15
Osztrák aranyjáradék	K	80.6[illegible]	93.85	— 0.16
Osztrák hitelrészvény	U	310½	362.01	— 2.05
Osztrák államvasut	U	277¼	322.81	— 2.51
Déli vasut	K	129½	150.60	2.46
Magyar-gal. vasut	K	142.—	164.35	— 1.59
Váltó Bécsre	.	171.95	58.13	— 0.02
Osztrák 5% papirjáradék	K	81.56	94.98	— 0.98
Osztrák ezüstjáradék	K	66.93	78.07	+ 0.07
Magyar aranyjáradék 6%	U	102.68	119.71	— 0.19
Osztrák-magyar bank	K	728½	841.55	+ 2.19
Galicziai vasut	K	263¾	306.93	— 1.18
Erzsébet nyugoti vasut	K	186.—	216.58	— 0.62
Tiszai vasut elsőbbs.	K	—.—	—.—	—.—
Magyar papirjáradék	K	77.43	90.39	— 0.36
4½% földhitel záloglevél	K	81.68	95.03	+ 0.06
Átszámitási árfolyam	.	100.—	58.10	

Külföldi árutőzsdék.

New-York, nov. 29. (Kabelsürgöny.) Gyapot New-Yorkban 12—, gyapot New-Orleansban 11⅛. — Liszt 5.25. — Buza helyben 139½, folyó hóra 138½, deczemberre 138½, januárra 142.— Tengeri 68. — Czukor (Fair refining Muscovados) 7⅝. — Rió-kávé 10½. — Zsir (Wilcox) 11¾. — Gabonafuvardij 4⅜. — Zsir (Fairbank) 11 11/16. — Napi felhozatal 34,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata**) november 30-án.

	Árfolyam	Budapesti egyenlög	Különbözet az utolsó zárlathoz képest
Páris.			
Buza folyó hóra	31¼	14.67	+ 0.12
„ deczemberre	31.10	14.60	+ 0.05
„ első 4 hóra	31.10	14.66	+ 0.05
„ márcziustól 4 hóra	31.10	14.60	+ 0.05
Liszt 9 márkás folyó hóra	65.—	19.19	+ 0.07
„ deczemberre	65.—	19.19	+ 0.07
„ első 4 hóra	65¾	19.42	+ 0.05
„ márcziustól 4 hóra	66.—	19.49	+ 0.07
Olaj folyó hóra	83½	39.20	—.—
„ deczemberre	83¼	39.09	
„ első 4 hóra	79½	37.33	+ 0.12
„ márcziustól 4 hóra	78.—	36.62	+ 0.23
Szesz folyó hóra	61⅛	31.44	—.—
„ deczemberre	61⅛	31.44	—.—
„ első 4 hóra	62⅛	31.96	—.—
„ májustól 4 hóra	63⅛	32.47	—.—
Szállitási dij: Budapestről	8.27	3.87	
„ „ Bécsből	7.87	3.66	
Berlin.			
Buza novemberre	241.—	14.	+ 0.01
„ április—májusra	224½	13.04	+ 0.07
Rozs helyben	191.—	11.10	— 0.06
„ novemberre	192½	11.18	— 0.06
„ november—deczemberre	185¼	10.76	— 0.05
„ április—májusra	172.—	9.99	+ 0.03
Zab novemberre	147.—	8.54	— 0.01
„ április—májusra	149.—	8.66	—.—
Olaj helyben	56.50	32.71	— 0.03
„ november—deczemberre	56.10	32.59	+ 0.03
„ április—májusra	57.60	33.47	+ 0.03
Szesz helyben	49.80	28.93	— 0.29
„ novemberre	50.80	29.51	— 0.[illegible]
„ november—deczemberre	50.80	29.51	+ 0.0[illegible]
„ április—májusra	51.60	29.98	+ 0.03
Szállitási dij: Budapestről	5.98	2.98	
„ „ Bécsből	3.24	1.88	
Stettin.			
Buza novemberre	238.—	13.83	+ 0.11
„ tavaszra	224.—	13.01	+ 0.01
Rozs novemberre	191.—	11.10	— 0.01
„ november—deczemberre	182.—	10.57	+ 0.02
„ tavaszra	170.—	9.88	+ 0.02
Olaj novemberre	57.—	33.12	— 0.02
„ április—májusra	57.—	33.12	+ 0.15
Szesz helyben	49.—	28.47	— 0.31
„ novemberre	50.—	29.05	— 0.03
„ november—deczemberre	49.80	28.93	— 0.78
„ tavaszra	50.80	29.51	— 0.15
Repcze novemberre	267.—	15.51	— 0.02
Szállitási dij: Budapestről	4.81	2.50	
„ „ Bécsből	3.62	2.10	
Köln.			
Buza novemberre	23.30	13.48	+ 0.08
„ márcziusra	23.—	13.36	+ 0.18
Rozs novemberre	19.60	11.39	+ 0.05
„ márcziusra	17.60	10.23	+ 0.05
Olaj helyben	31.—	36.02	— 0.03
„ májusra	29.80	34.63	+ 0.09
Szállitási dij: Budapestről	5.95	3.45	
Amsterdam.			
Buza novemberre	—.—	—.—	—.—
„ márcziusra	—.—	—.—	—.—
Rozs márcziusra	—.—	—.—	—.—
„ májusra	—.—	—.—	—.—
„ novemberre	—.—	—.—	—.—
Szesz deczemberre	—.—	—.—	—.—
„ tavaszra	—.—	—.—	—.—
Repcze tavaszra	—.—	—.—	—.—
„ őszre	—.—	—.—	—.—

*) A fentebbi árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, s szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medió-árfolyamok M-mel, az ultimó-árfolyamok U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásoknál még a tranzakció-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. — A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek.

**) Gabona szállitás [illegible] waggon-rakományokban 10 kilóként értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, lisztért 2½ márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, lisztért 1 frank.

Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 58 frt 10 kr. Párisra 100 frank vista 46 frt 95 kr. Amsterdamra 100 hollandi forint vista 97 frt 60 kr.

Sugár-úton, Petőfi-utca sarkán a dalház átellenében. Naponként látható reggeli 10 órától esti 9 óráig a világhirü

Liliputi-i pár,

melynek azon magas tisztelet jutott osztályrészül, hogy Ö felsége a királyné előtt a bécsi udvarnál, május havában megjelenhettek. — I. Heinrich ur Wolge marquis, 31 éves 28 hüvelyk magas és csak 19 font nehéz. II. Arája, Louise marquisnő, 23 éves, 29 hüvelyk magas és 20 font nehéz. Ellentétül még Amália k. a. a legnagyobb nő, mely eddig látható volt, mutatkozik. — Belépti dij I. hely 30 kr., II. hely 20 kr. Katonák rang nélkül és gyermekek felét fizetik. 2916

Tisztelettel **SEDELMEYER I.** vállalkozó.

„THE GRESHAM“

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Budapest, Fer.-Józseftér 5. A társaság házában.	Ausztriai fiók: Bécs, Giselastrasse I. A társaság házában.

A társaság vagyona	frcs 70.623,179.50
Évi bevétel biztositások és kamatból 1880. junius 30-án	frcs 14.077,985.10
Kifizetések biztositási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után, a társaság fennállása óta (1848) több mint	frcs 106.000,000.—
A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnál	frcs 58.733,650.—
értékik nyujtattak be ajánlatok, miáltal a legutóbbi 25 év alatt benyujtott ajánlatok összértéke több mint	frcs 981.480,060.—

értékre megy. — **Tervezetek s minden közelebbi felvilágositások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak s a magyar és osztrák fiókok** által adatnak. 2330

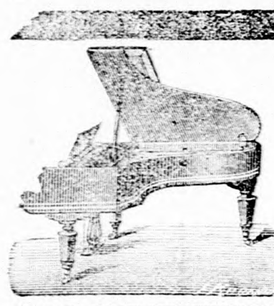

HOFFMANN KAROLY

polgári zongoragyáros, cs. kir. szabadalmak tulajdonosa, föltalálója és egyedüli készitője a legrövidebb zongoráknak. (Csupán $1\frac{1}{2}$ méter hosszaságu.) Kitüntetés, hazai és külföldi aranyérmek és a legnagyobb tiszteletdijak. Bécs, V. Franzensgasse 23. Legnagyobb választék zongorákban és félzongorákban (Stutzflügel) a legjutányosabb árakon. 2670

Nemez-kalapok tömeges eladása.

Popper Herman-féle üzletének megvétele következtében, Józseftér 1. sz., a virágcsokorhoz czimzet sörház mellett, **féláron adom el a legfinomabb**

uri- fiu- és gyermekkalapokat

valamint **cilindereket** és **legujabb divatu atlasz klakk** kalapokat.

3019 **Szussmán Manó,** tömegáru-kereskedő.

---

200 forintért jotállás mellett egész uj rugonyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku **uj kocsik igen jutányos áron** állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még **halottas kocsik** is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF

30 *raktárában,*

Muzeum-körut 10-ik szám

Kocsi-gyár helyiség:

páva-utcza 10. szám. alatt saját házában

BUDAPESTEN.

GIESZRIEGL és BAUSCHKE

eng. légszesz

és

vizvezetéki csatornázási központ-fütési, szellöztetési készletek

és

Bádogos épület-munkák gyára

BUDAPEST,

müszaki iroda és gyár

V. kerület, váczi-körut 34 és vadász-utcza 9. szám.

Átvállal és elkészit **légszesz- és vizvezetéki munkákat** ólom, öntött- kovácsolt-vas vagy asphalt csövekből, kut- és szivattyu tervezéseket, teljes fürdői berendezéseket, diszes zuhany és mosó-készleteket, **árszék- és árnyékszéki tervezéseket**, légszeszfütési és vasalási eszközöket (Gasheiz und Sengvorrichtungen.) csinozáshoz berendezéseket gőzmosokhoz és fürdőkhöz **légszeszvilágitási tárgyakat** minta vagy rajz után. — Továbbá **szellöztetőkkel ellátott központfütést** a legkülönbözőbb rendszerek szerint. — **Villámháritásokat**, házi és szobai berendezésü **légnyomási és villanyos csengőket**, valamint szócsővezetéseket. — **Csatornázásokat, öntött és köanyag-csövekből** ürszéki és árnyékszéki tömlőket ólom, horgany, öntött vas, kőazyag vagy asphalt-csövekből. — **Bádogos-épületmunkákat** tetszés szerinti anyagból mint vas, horgany-, réz-, vagy horgonyozottva spléhből. 2851

Már deczember 12-én Második huzása a 3%-os fejedelmi

szerb sorsjegyeknek

Főnyeremény 100.000 franc aranyban

Évenkint 5 huzás! Január 14, márczius 14, junius 14, augusztus 14, és november 14-én legkisebb nyeremény 100 franc aranyban.

3%-os FEJEDELMI SZERB SORSJEGYEK

Eredeti sorsjegyek készpénzért **46 frtjával** 50 kr. szelvény-kamat mellett.

Átvételi jegyek

fizetendő **14, havi 3 frtos részletben** és egy **utolsó 4** frtos részletben.

A vevő már

Csak egy frtos részletfizetés teljesitésével

azonnali egyedüli és osztatlan jogot nyer a játékra

Csak Bécsben **MERCUR** Cohn Ch.

kiadóhivatalának váltóüzlete Wollzeile 10 és 13.

A 3%-os fejedelmi **szerb sorsjegyeknek** f. november 12-én tartott első huzása alkalmával **100,000 10,000 és 4000** frankos főnyeremények aranyban, a mi váltóüzletünkből vett sorsjegyekkel nyerettek. 3016

A nyeremények s kamatok **BÉCSBEN, Budapesten,** valamint Belgrádban és a legtöbb európai fővárosban *minden levonás nélkül* **fizetendők.**

Örökségek 3002

és hagyatékok, legjobb feltételek mellett megvétetnek Ajánlatok 4100. alatt, főpósta poste rest Budapest

---

Schön Simon

1853. évben alapitott

aranyáru és óraüzlete

BUDAPEST

Károlykörut (országut) 19. sz. a báró Orczy-féle házban, ajánl

Arany gyürüt hosszas kővel vagy arany jegygyürüt	3 frt
Arany gyémánt gyürüt	8 frt
Valódi gyémántfüggőt	11 frt
Arany női-medaillont, valódi gyémá tokkal	17 frt
Aranylánczot, rövidet, hölgyeknek vagy uraknak	17 frt
Arany női-órát	18 frt
Arany női-remontoirt, kettős födéllel	32 frt
Arany uri remontoir-órát	38 frt
Ezüst remontoirt	14 frt

Órák 2 évi kezesség mellett. Gyémánt-ékszer arany vagy ezüstbe foglalva folytonosan van készletben. 2995

Hirdetmény.

284 sz.

Esztergom sz. kir. város részéről közhirré tétetik, hogy a város regale jogaihoz tartozó kövezetvám és helypénzszedési jog 1881. évi deczember hó 15-én a városház tanács-termében nyilvános árverés utján 1882. évi január 1 től számitandó három egymást követő évre bérbe fog adatni.

Felhivatnak a bérleni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat folyó évi deczember hó 14-ének délutáni 5 órájáig a városi számvevői hivatalba, a hol a bérleti feltételek is megtekinthetők, annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később beérkezett irásbeli ajánlatok figyelembe vehetők nem lévén, csakis a szóbeli igéretek fogadtatnak el.

Esztergom, 1881. évi november hó 19-én tartott közgyüléséből.

Kiadta

3014 **Takács Géza** főjegyző.

Lenauël tanár, Zrinyi-utcza 3. szám

BUDAPESTEN.

Franczia játszó és társalgó leányok és fiuk, ugyszintén fiatal franczia kisded-nevelőnők, (zene-képzettséggel vagy anélkül) egyenesen a „franczia Svájczból“, gyorsan és lelkiismeretesen, — Lenauël tanár intézete által, (Zrinyi utcza 3.) — valamint a legjelesb bel- és külföldi társalgónők, nevelőnők és minden egyéb tan- és nevelő-erők ajánltatnak. — A legmélyebb tisztelettel

Lenauel tanár, Zrinyi-utcza 3. szám, (az „Europa“ szálloda közelében) 3024

Hirdetések

e lap részére felvétetnek

a kiadó hivatalban

himző-utcza 1. sz. a.

MARSCHALL ALAJOS

Zongora raktára

Bécsben I. Stadt, Habsburgergasse 1 a, — Gyár, IV. Wieden, Schaumburgergasse 7.

Nagy választék zongorákban, félzongorákban és pianókban. Legjutányosabb árak. 2701

Deczember 1-től kezdve olcsóbb:

Az APOLLO-GYERTYA

560 gr. 1 frt, 100 csomagonkint,

és

APOLLO-SZAPPAN

2 frt, 100 kilonkint.

Appollo-gyertya és szappan főraktár:

BEIMEL és HERZ-nél. 3022

Épen most jelent meg:

„A magyar korona országainak HELYSÉGNÉVTÁRA“

A legujabb hivatalos adatok alapján, a belügyi- és a közmunka- és közlekedésügyi magyar kir. ministeriumok felülvizsgálata mellett egybeállitotta és kiadja

JUHOS JÁNOS

miniszteri fogalmazó, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban.

Általános rész.

1. Előszó.
2. A megyék területén létező szabad királyi, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok, megyék; továbbá a nagy és kisközségek, járások szerint kimutatva.
3. A közbi tonsági szolgálat szervezete.
4. Törvénykezési felosztás: A kir. kuria. A kir. itélő tábla. Törvényszékek. Járásbiróságok. A telekkönyvi hatósággal felruházottak külön kimutatva. Honvédhadbiróságok. Sajtóbiróságok. Pénzügyi biróságok. Bányabiróságok. Királyi közjegyzők székhelyei. Ügyvédi kamarák székhelyei és területköre.
5. Pénzügyi beosztás: a) Pénzügyigazgatóságok és területkörei. b) Illetékkiszabási hivatalok, kerületeikkel. c) adófelügyelőségek és területköreik. d) Adóhivatalok. e) Fogyasztási adóhivatalok. f) Vámhivatalok és vámkirendeltségek. g) Pénzügy-, illetőleg vám- és adóőri felügyelők, biztosok és szakaszaik állomáshelye. h) Vám- és adóőrség Horvát-Szlavonországban. i) Dohányjövedék. j) Sójövedék. k) Lottójövedék. l) Bánya-igazgatóságok, bányakapitányságok, bánya-, kohóhivatalok, fenesordák stb. m) Állami jószágigazgatóságok. n) Pénzügyi ügyészségek. o) Kataszteri igazgatóságok és kerületeik.
6. Vasuti felügyelőség.
7. Állami épitészeti és folyammérnöki hivatalok.
8. Pósta- és távirda-hálózat.
9. Honvédelmi beosztás. Hadkerületi-, honvéd-gyalog-dandár parancsnokságok és zászlóaljak, állomás-helyeikkel; továbbá honvédségi hatóságok és intézetek.
10. Megyei kir. tanfelügyelőségek és székhelyei.
11. Erdő-igazgatóságok, erdőfelügyelőségek, főerdőhivatalok, erdőhivatalok.
12. Vesztegintézetek, állomások.
13. Állategészségügyi-rendőri belépti állomások.
14. Marharakodó vasut és gőzhajó-állomások, vasutvonalak és megyék szerint beállitva.
15. Kereskedelmi és iparkamarák, területköreik.
16. Pénzintézetek, részvénytársulatok, szövetkezetek, alap-, részvénytőkékkel,
17. Egyletek, társulatok: a) Ipartársulatok. b) Iparegyletek. c) Házi iparegyletek. e) Takarék-magtárak. d) Termelő. f) Fogyasztó. g) Gazdasági. h) Budapesti lótenyésztési. i) Erdészeti. j) Halászati. k) Kertészeti- és gyümölcsészeti. l) Szőlőszeti és borászati. m) Kereskedelmi. n) Kölcsönös biztositási. o) Vizszabályozó. p) Müvészeti. r) Irodalmi. s) Tudományos. (egylet. társulat.)

II.

Betürendes rész.

Magyarország, Horvát Szlavonország és a volt katonai határőrvidék összes községei, pusztái, betürendes sorban. azok politikai minősége, a fürdőhelyek, gyógyvizek, ismert vegyelmezésökkel: Vesztegintézetek és vesztegállomások, belépti állomások, vám-, só-, bánya- és kohóhivatalok, dohányraktárak; az ország, melyhez a község, puszta tartozik: a megye járás, törvényszék, járásbiróság és adóhivatal megnevezése, melynek területköréhez a község tartozik; a vasuti a gőzhajó a távirdaiállomás kitüntetése mellett az egyesitett póstai-távirda és a postaállomás jelzése, illetőleg az utolsó posta megnevezése, melynek kézbesitési kerületéhez a község tartozik.

Ára füzve 5 frt. Diszkötésben 6 frt. 3005

Kapható Szegeden, a mü nyomdászánál: **Traub B. és társánál**, Budapesten **Révai testvéreknél** és minden fővárosi és hazai könyvkereskedésben.

Jótéteményt az emberiségre

képeznek a

Hoff János-féle

csaknem 56-szor kitüntetett

maláta-gyógytápszerek.

Hivatalos gyógyjelentés.

Csász. kir. szabadalmazott központi bizottság sat. Flensburg: A Hoff János-féle malátakivonat egészségi sör egészen kitünő erősitő szernek bizonyult.

Wittge őrnagy.

a porosz katonai kóroda képviselője.

Legujabb köszönőlevél Budapestről.

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghütöttem magamat olyannyira, hogy nemcsak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer látták életemhez semmi reményt sem kötöttek, kénytelen voltam a Szepességet, zord éghajlata miatt, azonnal elhagyni, és az enyhébb éghajlattal biró Budapestre átköltözni. Már akkor is (minthogy más szerek nem használtak) menedéket kerestem a malátakivonati készitményekben és rövid idő mulva könnyebbülést éreztem. Azóta a készitményeket rendesen használom és állapotom annyira javult, hogy reményem van e bajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom ez alkalommal a malátakészitményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánitani, és maradok kiváló tisztelettel.

Budapest, 1881. márczius 22.

Wosalka Ferencz.

Főüzlet: Magyarország számára:

Budapesten, zsibárus-utcza 7. a főpostával szemben.

Cs. és k. szab. védjegy. — Kitüntetve 1878 Páris.

Eucalyptus száj-esszenczia

Tisztitó rothadást gátló fentartó szer a száj egészségének ápolására és óvszer ragályos fertőztetés ellen Dr. Faber C. M.-től, a néhai mexikói császár ő felsége udvari orvosa. Az Eucalyptus száj-esszenczia a száj büzét azonnal és tartósan eltávolitja, biztos szer fogfájás és fogszu ellen, betegszobákban a **levegőt** tisztitja és elevenitő illattal tölti be azokat. **A cs. orosz kormány** a nyilvános kórházak és betegszobák fertőztelenitésére az **Eucalyptus száj-esszencziát**, valamint a száj és torok ragályos betegségénél mint gyógyszert alkalmaztatni rendelte.

Egy üveg ára 1 frt. 20 kr.

Kapható **Neustein Fülöp** gyógyszertárában Bécsben, valamint az osztrák-magyar birodalom s a külföld összes jó hirnevü gyógyszertáraiban és illatszerészeinél, ezek városai és környékeik részére az elárusitók nincsenek kizárva.

Főraktár FELIX GRIENSTEIDL, *Bécs, I Sonnenfelsgasse 7.*

Összes raktárainkban **D. C. M. Faber** hirneves és már 1862-ben Londonban a nagy díjéremmel kitüntetett a száj-egészségügyi ápolására és a fogak fentartására kitünő cs. klr. szab. **PURITAS száj-szappana** mindenkor kapható. — Budapesten kapható: Török József, Thallmayer és Seitz, Huzella J., Müller J. L., Neruda F., Brandtner J., Vértesi S. Schön, Pillich, Ferencz és Lueff M.-nél.

Gyógyszertár „zum heil. Leopold“ Bécsben.

Stadt, Planken- és Spiegelgasse sarkán.

NEUSTEIN FÜLÖP

Ajánl a m. t. közönségnek számos valódi gyógy- és toilette-szert, melyek minden esetben jeleseknek bizonyultak és biztos gyógyulást eredményeznek. — A bizonyitványok ezrei állanak rendelkezésre — A n. é. közönséget kérjük minden különlegességet, mely czégünket viseli, valódinak elfogadni.

I. PLANKENGASSE 6. WIEN

NEUSTEIN czukrozott szent Erzsébet vértisztitó-labdacsai,

könnyü hashajtók, vértisztitók és teljesen ártalmatlanok; legmegbizhatóbb szernek bizonyultak az altest szerveinek betegsége, váltóláz, mellszervek betegsége, bőr- és szembajok, gyermek- és női betegségek ellen, **minden dugulást legyőz**, mely pedig legtöbb betegség bizonyos forrása. E labdacsok nemükben legjobbak és legolcsóbbak. Egy tekercs, 8 doboz, 120 labdacs **1** frt. Egyes doboz **15 kr.**

Ezen labdacsok, kitünő hatásuk következtében általános kedveltségben részesülnek s Professor Pitha udv. tanácsos **által fölötte tiszteletteljes bizonyitványnyal tüntettetek ki.**

Óvás! Minden doboz, melyen **„Apotheke zum heiligen Leopold“** czég kitüntetve nincs s mely hátán **védjegyünket** nem viseli, **hamisitvány**, melynek megvételétől a közönséget óvjuk. **Különösen kell figyelni arra, hogy rosz, semmi eredménynyel nem biró, söt káros hatásu készitmény ne vétessék.** Határozottan **Neustein Elisabeth-Pillen** kéressék, ezek a göngyölegen és a használati utasitáson, **oldal névaláirással vannak ellátva.**

Brown Pomade, egyike a legkitünőbb hajfestő és hajconserváló szereknek. A haj előbbi szinét visszaállitja. Egy nagy tégely ára **2** frt, egy kicsi **1** frt.

Dr. Callmann hajfestőszere, teljesen ártatlan, minden szinét (feketét, barnát, szőkét), a hajnak visszaadja. **3 frt.**

Női-por, keleti, az arcz örnek sima, finom puhaságot (fehér vagy rózsa szinüt) kölcsönöz. **1 frtos** és **50 kros** tégelyekben.

Elektro-motorikus nyakszalag, olly gyermekeknél, akiknek fogai nehezen jönnek, legjobb sikerrel alkalmaztatik. **1 ft. 50 kr.**

Beaume Girome, kitünő különlegesség fagyás ellen **60 kr.**

Victoria-fogpor, 1 doboz **35 kr.** 1 üvegdoboz **1 frt.**

Görvély szesz, nyakpuffadás, egyesedés ellen legjobb eredménynyel használtatik **70 kr.**

El Benito, az **egyedüli** hatásos szer hajhullás ellen, és a korpa teljes eltávolitásra **1 ft. 80 kr.**

Dr. Fremont Regeneratió liqueur-je, legjobb erősitő és üditő szer **2 frt.**

Vas-sör, jobb és egészségesebb mint valamennyi malátakészitmény. Egészségesek, felállandók és betegeknek erősitő és tápláló, **ára 50 kr.**

Créme de Vienne, a bőr durvasága és érdessége ellen. 1 tégely **1 frt. 20 kr.**

Haller Jod-Pastillák, teljesen pótolják a májzsirt. Ezen labdacsok, görvélyt dülő siphilis, fej- és mi.igy etegséget, szembajt stb. gyógyitnak. 1 doboz **60 kr.**

Injection Cadelle, gyógyit legrövidebb idő alatt minden hólyaghurutot, (hugycső-hurutot) vagy fehérfolyást utóbaj nélkül **1 frt 60 kr.**

Sósborszesz sóval vagy anélkül. Egy üveg **40 kr.**

Dr. Heider fogpora **35 kr.** és **60 kr.**

Eucalyptus, Dr. Faber szájvize, a száj gondviseléséhez. **1 frt 20 kr.**

Victoria-Elixir hygienique, kitünő szájviz. Egy üveg **1 frt.**

Menthin, jeles gyomorszer, görcscsillapitó, mint fogszesz és sz jviz is használható **50 kr.**

Margeritte-Husten-Bonbons **30 kr.**

Oreillon, minden fülbajnál, mint süketség és zugásnál sikeresen használtatik. **70 kr.**

Odontin fogpaszta, a legfeketébb fogakat gyöngy-fehérekké változtatja. **70 kr.**

Dr. Faber Puritás-szájszappana. 1 frt **50 kr.**

Po-ho, Chinából importálva, használat után közvetlenül csillapitja a főfájást és fejkószvényt **1 frt.**

Dr. Bayer valódi Pulcherin-je, legjobb szer máj foltok és szeplő ellen, az arczbőrnek rózsa és liliom szint kölcsönöz. **1 frt 50 kr.** és **80 kr.**

Dr. Lengiel nyirbalzsama 1 frt 50 kr. legjobb arczbőr gondozó sze. **1 frt 50 kr.**

Salycil-antisiutin a kezek és lábak fölötte alkalmatlan és terhes izzadása ellen. **50 kr.**

Salycil-szappan, legjobb és legolcsóbb szappan **25 kr.**

Schrier foglabdacsai, üres (odvas) fogak ellen legjobb szer. **2 ft. 50 kr.**

Storax Créme csodálatos hatásu minden börbaj ellen. **89 kr.**

Künstlersaft, Svájcznak legjobb alpesi növényekből előállitva, közvetlen használat után csillapitja a köhögést és mellbetegséget. **70 kr.**

Köszvény szesz, aromaticus, minden csúz és köszvénybajban szenvedőnek ajánlható. **70 kr.**

Fiaker-por, 1 doboz **30 kr.** megbizható szer köhögés és rekedtség ellen.

Tannin-pomade, egy tégely **1 frt. 35 kr.** jeles hatásu hajhullás ellen.

Nestel condensált svájczi teje 45 kr. Nestel gyermeklisztje 90 kr. Dr. Gölli étpora 84 kr. Anatherin szájviz (Popp) 1 frt. 40 kr. Dr Pfeffermann fogpasztája 1 frt. 25 kr. Polt Reseda-pomade-ja 1 frt. 50 kr. mindig frissen kaphatók. Bécsi mustárpapir, 10 lap egy pléhdobozban 45 kr. Norvég. májzsir nagy palaczkban 40 kr. Ninon-kézpor a kéz finomitásához 50 kr. Winkelmayer bojtorján-esszencziája 90 kr. és bojtorján-pomade-ja 50 kr. Rhumin legjobb szer nátha ellen. 70 kr. Eszterházy-füstszesz 1 frt. 60 és 80 kr. Depilatorium kitünő hajalanitó szer 2 frt. 60 kr., 2 frt. és 1 frt. 50 kr. Uti és házi gyógyszertárak 2 frt. 50 kr.-tól 15 frtig.

Nagy raktár illatszerekben pomádékban, szappanokban stb. első parisi czégektől. Valódi orosz tea $\frac{1}{4}$ fontonkint 1 frt. mindenféle orvosi müszerek raktára. Oncilystirek, fecskendezők, kötések stb. legolcsóbban. Nagy raktár fogkefékben, arczfestékek- és toillette-czikkekben. Ajánlunk a t. közönségnek gyógyszereket czukrozottan, Chiniat, Copaivát, Dower-port, vasat, májzsirt, bromkálit, jodkálit, rhabarbarát, dupla szénsavas szódát magnesiát stb. legcsóbb árak n. Francziaország, Angolország, Amerika, Németország, Svájcz, Ausztria gyógy- s illatszerészeti ismert különlegességei vannak nálunk raktáron. Szállitunk vagy az értéknek előleges beküldése vagy póstai utánvét mellett és nagybani vevőknek jelentékony engedményt adunk. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Raktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél. 2950

Vadász-csizmák legjobb és legujabb nemei mindenféle téli, czélszerü felszerelési czikkek vadászok nak kaphatók **HUZELLA M.** fegyver- és vadászati kellékek raktárában Budapesten, váci-utcza 2. sz. a. 2957

Légbuzam és kiözölgés ellen legmentesen elzárható orvosok által is elismert árnyékszék-deszkákat darabonként fényezott fenyőfából 8 frt, keményből 10 frtért ajánl **Feiwel Lipót** vasbutorraktára Budapesten, Ferencziek-hazára. 2552

Minden alaku, csinos, tartós és olcsó kocsik kaphatók **Bogdán József** *kocsi-raktárában* Muzeum körut 10-ik szám alatt 2473

A legjobb, legszebb és legjutányosabb **könyvkötői munkák** kaphatók **Hirhager Károly** könyvkötőnél. Dunasor Akadémia-épület. 2589

SZIGETI LAJOS

szijgyártó üzlete

VIII. Muzeum körut 10. szám alatt.

Ajánlja jól berendezett szijgyártó-üzletét, melyben minden a szijgyártói szakmába vágó czikkek a **legjutányosabb árakon** jól elkészitve kaphatók. Kaphatók jó minőségü **nyergek**, utazó **böröndök**, **vadász- és utitáskák**, hajtó és lovagló **ostorok**, de különösen kocsizó **lószerszámok** nagy választékban, 100 ló minden pillanatban felszerelhető. Kaphatni nálam **szerszámrészleteket** és ahoz tartozó **beslagot**. Minden e szakmába vágó **javitások** elfogadtatnak, s **vidéki megrendelések** a legpontosabban kiszolgáltatnak. **Árjegyzék** kivánatra **bérmentve** küldetik. 2671

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utca 3. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház mai ülésében Szalay Imre képviselő mentelmi ügye hosszabb vitát okozott. Polónyi mint az ellenindítvány beadója, fényes beszédet tartott a kiadatás ellen, kimutatva, hogy az inkriminált nyomtatványban nyoma sincsen az izgatásnak, mire Szlávy Olivér azzal válaszolt, hogy e felett a sajtóbiróság fog dönteni: a házra csak az tartozik, vajjon zaklatás esete nem forog e fenn. A ház a bizottság véleményéhez képest Szalay mentelmi jogát 116 szóval 100 ellen felfüggesztette. Végül letárgyaltak a csendőrség ellátásáról szóló törvényjavaslatot, s a honvéd-menedékház államositására vonatkozó miniszterelnöki határozati javaslatot. A ház mindkettőt elfogadta.

A főrendiház d. u. 1 órakor tartott ülést, melynek nevezetes momentumát képezi a miniszterelnöknek Zichy Nándor gróf interpellácziójára adott válasza. Az interpelláló a főrendiház végleges szervezése iránt tett kérdést, mire a miniszterelnök kijelentette, hogy e tárgyban legközelebb megkezdi a tanácskozást a főrendiház tagjaival. Zichy gróf a választ megnyugvással vette tudomásul.

II.

A képviselőház ülése 1881. november hó 30-án.

Elnök: Péchy Tamás.

Jegyzők: Baross Gábor, Rakovszky István, Duka Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak; Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Ordódy Pál, Orczy Béla b, Kemény Gábor b., Trefort Ágost.

Elnök: Jelenti, hogy miután Bathó Bálint Komárommegye udvardi, — Chorin Ferencz Zalamegye baksai, — Farkas Dávid Zalamegye zala-egerszegi, — és Németh Albert Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye dunavecsei választó kerület országos képviselőnek választásuk óta 30 nap eltelvén, a nélkül, hogy választásuk ellen kérvény adatott volna be, nevezett képviselők végleg igazoltatnak.

Bemutatja dr. Csiky Kálmán levelét, melyben kéri, hogy mint a magyar királyi honvédségi Ludovika akadémia 1881/2. tanév beállta előtt megbizott tanára, ezen ügye az összeférhetlenségi bizottsághoz megbirálás végett áttétessék.

Kiadatik az összeférhetlenségi bizottságnak.

Bemutatja a kaposvári kir. törvényszéki vizsgáló biróságnak kérvényét, melyben Szalay Imre képviselő mentelmi jogát felfüggeszteni kéri a miatt, hogy az általa kiadott „Népjog" czimü politikai heti lap az 1848. XVIII. törvényczikk 30. §-ában elősorolt feltételek betöltése nélkül lett kiadva.

A mentelmi bizottsághoz utasittatik.

Győr- és Nyitramegyek közönségeinek felterjesztéseit, melyben Győr szabad királyi városnak feliratát pártolván, az 1870. évi XIII. törvényczikk 8-dik, valamint az 1873. évi XVIII. törvényczikk szintén 8-dik szakaszat módosittatni kérik.

Győr- és Hajdu megyék közönségeinek feliratait, melyekben Pest-Pilis-Kiskunmegyének felterjesztését pártolván, Fiume közjogi helyzetét végleg szabályoztatni kérik.

Hajdu és Tolnamegyék közönségeinek felterjesztéseit, melyekben Arad szabad királyi város feliratát pártolván, az állami institutióknak a katonai szervezettel az alkotmány keretén belül történendő összhangba hozatalát kérelmezik.

Győr és Hajdu megyék és Selmeczbánya város közönségeinek feliratait, melyekben Sáros megyének felterjesztését partolván, a hadmentességi dijról szóló 1880. évi XXVII. törvényczikk 1-ső §-a 3-ik pontjának megváltoztatását kérik.

Győr megye közönségének feliratát, melyben Fehérmegyének a hadmentességi dijról szóló 1880. évi XXVII. törvényczikk némely intézkedéseinek módositása iránti felterjesztését pártolja.

Somogymegye közönségének feliratát, melyben a megyék háztartásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál a megye járulékát 94,545 forintban megállapittatni kéri.

A szegedi királyi törvényszék tagjainak Wasmer Adolf báró, a nagyszentmiklósi királyi járásbiróság tagjainak Rónay János, az oraviczabányai királyi járásbiróság tagjainak Wodiáner Albert báró, a vágsellyei kir. járásbiróság tagjainak Jánossy János, a mohácsi kir. járásbiróság tagjainak Deutsch Lipót, a győri kir. törvényszék tagjainak Mednyánszky Árpád báró, a beszterczei kir. törvényszék tagjainak Tanárky Gedeon képviselők által beadott kérvényeit, melyekben az 1871. évi 32. törvényczikk módositását kérik.

Mindezen feliratok és kérvények a kérvényi bizottsághoz utasittatnak tárgyalás és jelentés végett.

Bemutatja Sopron megye kérvényét, melyben a megyék háztartásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmából kéri, hogy a megye járulékai 94,545 frtban állapittassanak meg.

A közigazgatási bizottsághoz utasittatik.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: Benyujtja a jelzálogos kölcsönkövetelések átváltoztatása esetében a bélyeg- és illetékekre nézve nyujtható kedvezményekről szóló törvényjavaslatot. Továbbá benyujtja a zágrábi földrengés következtében, az ottani lakosoknak adott segélyezésről szóló törvényjavaslat végrehajtása körül szükséges intézkedésekről szóló jelentést, kérvén, hogy a kormánynak a felmentés megadassék, a méltóztassék ezt is a pénzügyi bizottsághoz utasitani, ugy hogy azt előzetes tárgyalás alá vegye.

Hegedüs Sándor: Benyujtja a pénzügyi bizottság jelentését az 1882. év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő kiadásoksól szóló töovényjavaslat tárgyában.

A törvényjavaslat a szombati ülés napirendjére tüzetett ki.

Rakovszky István előadó: Benyujtja a pénzügyi bizottság jelentését, a megyék 1882-ki árva és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről szóló törvényjavaslatról.

Berzeviczy Albert: Benyujtja a kérvényi bizottság által letárgyalt kérvények 4-ik sorjegyzékét.

Véghső Gellért: A ház részéről Zselinszky Róbert gr. választásának ügyében megejtendő vizsgálat végett kiküldetvén, a megtartott vizsgálatra vonatkozó jelentését bemutatja.

Kiadatik a IV-ik biráló bizottságnak tárgyalás és jelentéstétel végett.

Következik a nagy-kikinda-becskereki helyi érdekü vasut kiépitéséről, továbbá Abauj s Tornamegyék egyesitéséről szóló törvényjavaslatok harmadszori felolvasása.

A ház a felolvasott törvényjavaslatokat végszövegezésükben is megszavazta.

Következik a napirend második tárgya: A mentelmi bizottság jelentése Szalay Imre képviselő mentelmi ügyében.

Szlávy Olivér előadó: A királyi főügyész, mint közvádló Szalay Imre képviselőt egy a somogymegyei választókhoz intézett s Szalay Imre országgyülési képviselő aláirásával ellátott kiáltvány miatt kéri a sajtóbiróság elé idéztetni. A budapesti sajtóbiróság ennek következtében kéri a házat Szalay mentelmi jogának felfüggesztése iránt intézkedni. A mentelmi bizottság e kérdésben nem lát zaklatást, azért a kiadatás mellett nyilatkozik.

Polonyi Géza: Az egész inkriminált szózat felolvastatását kéri.

A ház a felolvasást elrendeli.

Polonyi a fölolvasás után hosszabb beszédben a kiadás ellen szólal fel s benyujtja a következő ellenindítványt:

„Mondja ki a képviselőház, hogy a mentelmi bizottságnak Szalay Imre képviselő ur mentelmi jogának felfüggesztését ajánló javaslatát el nem fogadja, s a nevezett képviselő urnak mentelmi jogát fel nem függeszti.

Beadják: Polonyi Géza, Hentaller Lajos, László Imre, Krisztinkovics Ede, Kiss Albert, Szabó Endre, Náray Imre, Földes Gyula, Kis Dániel, Kada Elek, Verhovay Gyula.

Szlávy és **Polonyi** zárszavai után a ház 116 szóval 100 ellen Szalay Imre mentelmi jogát felfüggeszti.

Következik a véderőbizottság jelentésének tárgyalása a m. kir. csendőrség ellátási igényeiről szóló törvényjavaslatról.

Török József előadó: E törvény elfogadása nélkül a csendőrségi törvény foganatosithato nem lenne, a mennyiben mar bebizonyult, különösen a szegedi járásban, hogy toborzandó önkénytesek által a legénység teljes létszámban nem volt beszerezhető, a mi csakis ezen törvény hiányára vezethető vissza. Ezen törvény elfogadása által ama hiány mindenesetre meg fog szünni. A véderőbizottság a tárgyalás alkalmával a honvédelmi miniszter által felhozottakra ezen törvényjavaslatra nézve csak nagyon csekély változásokat vélt szükségeseknek, t. i. azt, hogy ezen szó „ellátás" helyett egy megfelelőbb szó fogadtassék el, t. i. ezen szó: „nyugdij." E változtatással kéri a javaslat elfogadását.

Eötvös Károly: Minthogy a csendőrség államositását sem fogadta el, nem helyesli és nem fogadja el ez intézmény feljlesztését czélzó további intézkedéseket sem. A napirenden levő javaslatra nem adja szavazatát.

A ház a javaslatot általánosságban elfogadja. Következik a részletes tárgyalás. A czim változtatás nélkül elfogadtatik. Az I. szakasz czimében e szó: „illeték" helyére **Eötvös** indítványára „illetmény" tétetik. A 2. §. ehhez képest módosittatik. A 3—6. §§. és a II. szakasz czime észrevétel nélkül elfogadtatik.

A 7. §-nál **Ernuszt** Kelemen a következő inditványt teszi: „A 7-ik szakasz harmadik bekezdésének első és második sorában levő következő szavak helyett: „szolgálata teljesitésekor erőszakos halállal mulik ki," tétessék „szolgálata teljesitése folytán szenvedett sérülés következtében hal meg."

Szende Béla honvédelmi miniszter beleegyező nyilatkozata után a módositás elfogadtatik. A miniszter ezenkivül egy uj szakaszt kér fölvétetni, mely igy hangozzék: „8. §. Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi miniszter bizatik meg." Elfogadtatik.

Következik a miniszterelnök határozati javaslata a honvéd-menedékház ügyében.

Széll György: A javaslatot elfogadja, azonban kéri a következő módositás elfogadását: Az első bekezdés 11. sorában levő ezen szó után „intézett" tétessék: „honvédgyülés határozatával megegyezőleg." Továbbá a 12. sorban előforduló e szavak után: „és annak alapjait" tétessék: „az 1848—1849-iki honvédegyletek országos központi választmánya hozzájárulásával", a 13. sorban pedig e szók után: „mig oly" tétessék: „1848—1849-ik évi vagyontalan rokkant honvédek" és e szerint e szavak: „vagyontalan rokkant 1848—1849-ik évi honvédek" kihagyandók.

Tisza Kálmán min. elnök: E helyett a következő módositást ajánlja: „A folyó évi november hó 1-én azonban a honvédgyülés által hozott határozat által a honvédmenház és alapjainak átadása felajánltatott, miért is inditványozom, hogy összhangzásban a fennidézett határozattal, határozza el a t. ház."

Széll György: Visszaveszi a módositványát.

Eötvös Károly: A honvédmenház államositása által azon nagy erkölcsi kötelességet, mely a nemzetet honvédjei iránt még mindig terheli, elvtársaival együtt teljesitettnek még nem tekinti. — A kormányt, a mennyire erkölcsi hatalmuk engedi, azon felelősség alól ki nem eresztik, hogy a 48-diki honvédek iránt a nemzetnek még egy nagy kötelességet kell teljesitenie, egyátalában nem tekintik ezt a határozati javaslatot az utolsó hangnak, melylyel azon nagy idők emléke a sirba temettetik, és alkalmas időben, mikor módjukban és hatalmukban áll, midőn majd a nemzet másként akar rendelkezni a maga erőivel, ezen nagy kötelességet még mindig teljesiteni akarják. Ezt kivánta kijelenteni, nehogy később ezen javaslat elfogadásából a miniszterelnök vagy elvtársai részéről helytelen következtetések vonassanak ki. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A ház a határozati javaslatot a miniszterelnök módositásával elfogadja.

Fónagy László: Mihalovics Miksának a nagybecskereki kerületben történt megválasztatása ellen beadott kérvény tárgyában megbizatása szerint a vizsgálatot teljesitvén, az erre vonatkozó iratokat benyujtja.

Az iratok a II. biráló bizottsághoz utasittatnak.

A legközelebbi ülés szombaton d. e. 10 órakor lesz. Napirendjének első tárgya lesz a ma megszavazott törvényjavaslat harmadszori felolvasása, azután következni fog a pénzügyi bizottságnak az indemnitásról szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentése, továbbá a közgazdasági bizottságnak jelentése a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslat tárgyában. Negyedszer ugyancsak a közgazdasági bizottságnak jelentése a kereskedelmi viszonyoknak Franciaországgal való ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában. Végre következik a házszabályok értelmében a harmadik és negyedik sorjegyzékbe foglalt kérvények tárgyalása. A Beöthy Andor lemondása folytán megüresedett jegyzői állás betöltése a hétfői ülés napirendjére tüzetik.

Ülés vége 12 óra 30 perczkor.

III.

A főrendiház ülése nov. 30-án d. u. 1 órakor.

Elnök: Majláth György országbiró.

Jegyzők: Sándor Béla, Rudnyánszky József b., Nyáry Jenő b.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán miniszterelnök, Orczy Béla b. ö felsége személye körüli miniszter.

Olvastatnak a miniszterelnök átiratai, melyek szerint ő felsége a király a főrendiház válaszfelirati javaslatát kedves tudomásul vette, továbbá királyné ő felsége a névnapja alkalmából küldött üdvözletért köszönetét nyilvánitotta s végül a miniszterelnök értesiti a házat, hogy ő felsége Kálnoky Gusztáv gr. vezérőrnagyot az uralkodóház és a külügyek miniszterévé kinevezte. Tudomásul vétetnek.

Elnök: Jelenti, hogy Apponyi Antal gróf és Csáky Manó gróf királyi meghivó levelének kieszközlését szorgalmazó kérvényei beérkezvén, rövid uton jelentéstétel végett a ház állandó igazolási bizottságához áttétettek; továbbá, hogy Lonovics József Csanádmegye, Dániel Gábor Udvarhelymegye főispánja, Bissingen Nándor, Bissingen Ernő, Festetich Béla, Nákó Kálmán, Waldstein Ernő, Zichy Ferraris Bódog, Zichy Ferraris Manó grófok, Nopcsa Elek, Redl Béla és Simonyi Lajos bárók kir. meghivó leveleiket az elnökségnél bemutatták. Egészségi szempontból felmentésért folyamodtak: Lipovniczky István nagyváradi megyés püspök, Csáky Kálmán, Dessewffy Aurél (mint képviselő), ifj. Esterházy Móricz, Festetich Ágoston, Nyáry Kálmán, Lamberg Ferencz, Schmidegg Ferencz, Vass Albert, Wenckheim Géza grófok; Nopcsa Elek, Puchrer Hannibal, Radák Ádám, Redl Lajos, Sztojka Béla, Vay Elemér és Wenckheim Viktor bárók.

Az igazoló bizottsághoz tétetnek át.

Péchy Jenő a képviselőház jegyzője: A képviselőház az 1880-dik évi LXIV. tvczikk által adott felhatalmazás hatályának kiterjesztéséről, továbbá némely törvényhatóságok határának egyes községek és pusztak átcsatolása által való kiigazitásáról, s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről, harmadszor a nagy-kikinda-becskereki vasut kiépitése tárgyában, végre az Abauj és Tornamegyék egyesitéséről szóló törvényjavaslatokat letárgyalván, alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett az erre vonatkozó jegyzőkönyveket az illető törvényjavaslatokkal együtt átnyujtja.

A javaslatok kiadatnak a hármas állandó bizottságnak.

Lipthay Béla báró: Nem tartja a főrendiház méltóságával és tekintélyével ösśszeegyeztethetőnek, hogy a törvényjavaslatok nem speciális bizottsághoz utasittatnak. Ha szakbizottságok vannak, kéri azokhoz utasitani a javaslatokat.

Cziráky János gr.: Meddig a főrendiház szervezete átalakitva nem lesz, az eddigi gyakorlaton változtatni nem lehet; ezért kéri a javaslatokat a hármas állandó bizottsághoz utasitani.

Lipthay Béla br.: Válaszol Cziráky gróf beszédére, s fenntartja inditványát.

Elnök: Lipthay inditványát helyesli, de ez alkalommal nem tartja elfogadhatónak.

A ház a javaslatokat a hármas állandó bizottsághoz utasitja.

Cziráky János gr.: Az állandó igazolási bizottság a hozzá áttett folyamodványokat birálat alá vevén és Apponyi Antal gr., Csáky Manó gr. és Wilczek Henrik gr. meghivó leveleinek kiadását, illetőleg semmi nehézségeket nem látván, söt inkább azt törvényesnek tartván, a háznak a meghivó levél kieszközöltetését ajánlja. Az erre vonatkozó jelentést benyujtja. — Ezután a következő interpellácziót nyujtja be:

Interpeláczió a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter ö nagyméltóságához, a keleti marhavész tárgyában.

Tekintve a már huzamosabb idön át hazánk északnyugoti határszélein, Morvában és Ausztriában kiütött veszélyes mérvben ott elterjedt és több szomszédos magyar vármegyékben nemcsak, de Bábolnán Komárom megyében is mutatkozott keleti marhavészt illetőleg, felszólitom a miniszter ur ö nagyméltóságát a vész, a szomszéd monarchia tartományaiban való kitörése, terjedése és jelesen magyarországbeli községekbe való átharapódzása felöl, a baj keletkezte óta a jelen állapotot mostanáig ecsetelve, részletes felvilágositást, jelesen mily zárlati rendelkezések történtek és állanak fenn jelenben; — való-e azon felette elterjedt vélemény, hogy Bécs városának élelmeztetése tekintetéből a monarchia Lajthán tulnani osztrák tartományokban, vésztelnyomó és vesztegzári intézkedések lazább kezelése nem okozta-e a bajnak csirájában el nem fojthatását, és vajjon nem-e ezen törvényes köznemzeti és birodalmi kötelezettségek mulasztásából támadt-e, terjedt-e hazánkban e baj; terjed-e ez, vagy szünik? mért, ellenkezőleg azon közös elismeréssel találkozott, kormányunk részéről való eljárással, midőn két év előtt körülbelül szomszéd Stájer és Horvátország részéről fenyegetett e vész és oly czélszerü erélylyel eleje vétetett a bajnak, az ország összes és valóban közösen érdeklett lakosság megnyugtatására, hetenkint, a vész állása felöl a legrészletesebb hivatalos kimutatások, a vész vagy terjedését, vagy változatlan állapotbani fennlétezését, elvégre teljmegszüntét illetőleg közöltettek, ez alkalommal az oly annyira óhajtandó nyilvánosság vagy egyátalában mellőztetett, vagy ép ki nem elégitő általánosságban köztudomásra hozatott, — és vajjon elvégre nem kész-e ezentul miniszter ö nagyméltósága hetenkint még a vész szintugy, mint a zárlati intézkedések teljmegszüntét jelentheti. — körülményes, részletes kimutatásokat, hivatalosan hirlapilag föleg a nagy mérvben aggódó gazdaközönség nelkülözhetlen tájékozására leplezetlenül közzétenni.

Zichy Nándor gróf: A miniszterelnökhöz a következő két interpellácziót intézi:

I. Interpelláczió a miniszterelnök urhoz. Szándékozik-e a minisztérium a polgári magánjog egyes kérdései, nevezetesen a házassági jog, az öröklés, a hitbizományi intézmény tárgyában a polgári törvénykönyv előterjesztését megelőzőleg megállapodásokat létrehozni?

II. Interpelláczió a miniszterelnök urhoz. Szándékozik-e a miniszterelnök ur a főrendiház szervezését kezdeményezni; vagy a házból várja-e a kezdeményezést? Beadja Zichy Nándor gróf.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Az első interpellácziόra az igazságügyminiszter fog válaszolni. A második interpellácziót illetőleg abban a véleményen van, hogy midőn valamely ily fontos kérdés azon stádiumba jön, hogy a törvényhozás elé konkrét javaslatkép tétessék a parlamenti rendszer mellett a kormánynak kötelessége ne iniativát megragadni. De viszont azt hitte, hogy mig magából a főrendi ház kebeléből az eszme meg nem indult, nem tartozott feladata közé azon reformot sürgetni, a melynek nemcsak fontosságát, hanem óhajtandó voltát is elismeri, de a melynél sok égetőbb baja volt már és talán van is Magyarországnak, a mely orvoslásra vár. (Ugy van!) Midőn azonban az utóbbi törvényhozas végén magából a főrendiház kebeléből ez eszme megindittatott, igéretet tett, hogy e dologgal foglalkozni fog, s hogy igéretét beváltani szándékozik, azt a válaszfelirati vitánál jelezte és igérheti most is, hogy azt beváltani szándékozik. A javaslatot azonban előterjeszteni a nélkül, hogy ezen főrendiház tagjaival a dolgot elveire s részleteire nézve megbeszélje, — nem fogja, s azt hiszi, hogy e részben helyes eljárást követ. (Helyeslés.) Ehez képest a főrendiház egyes tagjaival a tárgyalásokat nemsokára megkezdeni szándékozik.

Zichy Nándor gróf: Megnyugszik a miniszterelnök válaszában.

Az ülés végződik d. u. 2 óra 20 perczkor.

Törvényjavaslat

a jelzálogos kölcsönkövetelések átváltoztatása esetében a bélyeg és illetékre nézve nyujtható kedvezményekről.

1. §. A pénzügyminiszter folhatalmaztatik, hogy azon jelzálogintézeteknek, közalapoknak, takarékpénztáraknak és nyilvános számadásra kötelezett egyes pénzintézetnek, a melyek a jelzálogos kölcsönköveteléseknek a kamatláb leszállitása czéljából történő átváltoztatását (konverzióját) foganatositják, az ezen kamatművelet alkalmából kiállitandó kötelezvények után járandott fokozatos bélyegilletéket — csupán az 50 krajczárnyi állandó okirati bélyeg követelése mellett, — valamint az emlitett okiratok alapján eszközlendő telekkönyvi bekeblezések után járó bejegyzési illetéket az esetben elengedhesse, ha az ily kölcsön álváltoztatás folytán a jelzálogos követelés kamatlábjának állandó leszállitása mellett az eredeti kölcsöntőke és a kamatokon kivül fizetendő mellékjárulékok összege nem növekedik.

Ezen kedvezmény az utóbbi jelzett feltétel alatt az esetben is megadható, ha a kölcsönátváltoztatás nem az eredetileg érdeklett, hanem bármely más hitelintézet, mint uj kölcsönadó, közbenjárása mellett foganatosittatik, s ehhez képest a fenebb meghatározott illeték elengedés a kérdéses hitelművelet alkalmából esetleg kiállitandó engedményi okiratokra is kiterjed.

Végre a kölcsönátváltoztatás keresztülvezetéséhez megkivántató törlési nyugták után járó fokozatos bélyegilletékek annyiban szintén elengedhető, a mennyiben a telekkönyvileg törlendő összeg az ujabban bekeblezendő összeget nem haladja meg.

2. §. Az előző szakaszban körülirt illetékelengedés kieszközlése végett — az érdekelt közalapok és intézetek, illetve az adósok részéről, — az uj kölcsönügylet megkötésétől számitva 30 nap alatt — kellően felszerelt folyamodvány nyujtandó be a kir. illetékkiszabási hivatalhoz.

3. §. Ezen törvény, melynek végrehajtásával a pénzügyminiszter bizatik meg, — kihirdetésének napjával lép érvénybe; és 1886. évi decz. hó végeig maradt hatályban.

Budapest, 1881. nov. 26.

Gróf Szapáry Gyula s. k.
m. kir. pénzügyminiszter.

A képviselőház pénzügyi bizottsága

ma 12½ órakor Szontagh Pál elnöklete alatt tartott ülésében, melyen a kormány részéről Trefort Ágost közokt. miniszter, Orczy Béla b. miniszter, Hegedüs Kandid Lajos, Gönczy Pál, Kárffy Titus, Szász Károly min. tanácsosok, Hanzély számtanácsos és Hilbert osztálytanácsos voltak, tárgyaltatott az 1882. évi áll. költségvetés.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után folytattatik a **vallás- és közoktatási** minisztérium költségvetésének tárgyalása.

Középiskolai tanárképezdei gyakorló iskola 38,443 frt. Észrevétel nélkül elfogadtatik.

Kolozsvári egyetem 190,000 frt.

Hegedüs Sándor az utazási költség és helyettesitések czimén felvett 1200 frt és 500 frt iránt kérdést tesz.

Szász Károly min. tanácsos a helyettesités szükségességét a személy-státus csekélységével és az utazási átalányt annak szükségével indokolja, hogy egyik vagy másik tanárt tudományos czélból ki kell küldeni. Ilyen czélok voltak a multban a párisi villamos kiállitás stb.

Rakovszky István indokoltnak szeretné látni az átalakitás és felszerelés czimén praeliminált 2370 frtot, miután ily czélokra 1881-ik évre 6000 frt lett előirányozva.

Szász Károly azzal igazolja a tételt, hogy az egyetem czéljaira egy nem alkalmas épületet, az u. n. guberniális épületet kell adoptálni. Ezen régi rozzant épületet évről-évre át kell alakitani, hogy megfeleljen czéljainak.

Eötvös Károly a harmadik egyetem ügyében szolal fel, hogy miért engedi meg a miniszter oly hirek terjesztését, a melyek miatt a két város, Pozsony és Szeged összeveszett, a midőn majdnam bizonyos, hogy egyik sem fogja megkapni.

Trefort Ágost miniszter idején valónak tartja a harmadik egyetem komoly és fontosabb

---

ŐSÖK és UNOKÁK.

REGÉNY.

Irta: ZAZÁR EMIL.

XXI.

Portyázó csapatok

(Folytatás.) 43

Csegez Mihály uram halálosan kifáradva a tavaszi munkában, ott ült este az asztal mellett, hosszan kinyujtott lábakkal, derekát nyomkodva hüvelyke bütykeivel és sziva pipáját, melynek füstjébe sóhajtozásokat is vegyitett; nagyokat fohászkodva, hogy szegény embernek szertelen az élete. Csak egyedül üldögélt ott, mert Sára asszony még birta a mai napot s ö a rogyásig szokott fáradni.

Mihály gazda a kalendáriumot forgatta, a melyben a vörössel nyomtatott napokon kivül neki egyéb megjegyzett napjai is voltak. A mint forgatta, nézte benne a képeket is. Nagyon megtetszett egy, mely most Drégelyvár ostromát mutatta, de talán mint Budavár visszafoglalása is szerepelt már. Fáradozott, hogy mindent apróra vegyen benne.

— Ez aztán hadd-el hadd. Nem szeretnék itt lenni. Ez itt épen olyan, mint a mi csonka-tornyunk, ott a kastély alatt. Hogy neki czélozzák az ágyukat. Olyan hosszuak, mint a Füstös kéményei, meg a füstöt is ugy okádják, csakhogy a Füstös kéményei persze sokkal nagyobbak, nem is dőlnek igy meg, aztán ha azokból egyet ide pingáltak volna, annak a füstje nem férne el erre az egész képre. Biz ugy! a Füstös kéményei nagyon felénk füstölnek. Piczi holmi ahoz egy ágyu.

Csegez uram számba vette itt a maga pipáját szintén, mely adott annyi táplálékot, hogy füstbe borithatta az egész kalendáriumon kivül még a szobát is.

— Mi az ördögöt is törték igy egymás életét azok a régiek.

Sára asszony jött be, s egy kis székre felállva, a mestergerendára krétával oda pingálta: 18 kr. Csak ugy ropogott kezében a kréta.

— Hát az micsoda, feleség?

— Legyen itt örök emlékezetnek. Harmincznyolcz éve elmult annak, mióta a pap öszszekötött minket a stólával, hogy egy krajczárt sem adtunk ki husért; de végre ma. . . .

— Asszony te! Csak nem? — kiáltott Csegez gazda.

— De bizony! A mészároshoz pénz vándorolt.

— Harmincznyolcz esztendő után kikerülhetted volna.

— De mikor katonát kvártélyoztak, a kinek rögtön egy font hus kellett.

— Vénségünkre leszünk gondtalanok, — zsémbelt a gazda.

— Szja, édes uram, ha a maga atyafia a a ház körül van, mig mi a földeken, ez sem esik, — felesélt az asszony.— Azt hittem itthonn marad, glédát tart az az Antal. Volt birka hus a cselédnépnek; de ugy látom, hogy a báránybelhőkön többet jár az esze, mint a birkán, hát hol is az a legény?

— De hol ám Sára? Harmad napja, hogy nem látom. Tanyára küldted-e vagy mi?

— Ne én legyek a botlófa köztetek, Mihály, hanem a legény nem tetszik nekem. Én nem tudok számot adni róla. Te hoztad a házhoz — annyit mondok.

— Hát csakugyan nem láttad? — kérdezte ujra a gazda.

— Harmadik napja.

— Hm, nézzünk be csak a kamarájába anyjuk, — mondja Csegez Mihály, fölfogva a faggyu gyertyát, s a tornáczból nyiló kamarába menve feleségestől együtt.

Ott volt egy pár szög, de nem lógott rajta semmi. Egy tenyőfa ládát is fölnyitottak; az meg üres volt.

— Elment biz a! — szólt Csegez minden felindulás nélkül. — Az ember ne várjon jót senkitől se. Por fölibe, más helyibe.

— Váljon tőlünk, mint férges gyümölcs az ágától, — nyomta meg a szót Sára asszony, s ott hagyták a kamarát, beszélgettek még egy kicsit Antalról, de ugy mint a hideglelésről szokás, melyről nem tudja az ember, ha nem tér e vissza?

— Ilyen minden atyafi, még tulajdon testvére gyermeke is, — ezzel fejezte be beszédét Csegez Mihály, azután a felesége által ott hagyott krétával kezdett számokat irni az asztalra, mig felesége egy szakajtó tollal a sutba huzódott.

Zörgetett valaki oda künt az utcza-ajtón. Talán Antal tér vissza. No azt rosszul tenné, majd megmutatnák neki a sötétben is, hogy merre lehet az udvarról kijutni. A mig ezt elmondogatták, belépett a szobába Doboz Ambrus.

Megijedtek töle, mert olyan volt, mint valami kétségbeesett szökevény. Arcza szürke, mint a hamu. Sára még paroka és festetlen szakál nélkül sem látta eddig, s most megijedve sikoltott fölsziva a pelyheket. Doboz ruháját befogta a por, a pókháló; kezét bekente az olaj s egy szennyes folt olyan volt a képén, mintha halántékon ütötték volna. Csegez ráismert, de öt is megijesztette sógora, mert jól tudta, hogy ha Doboz Ambrus arczára engedi kiülni, a mi benne lakik, az rendkivüli lehet.

A vén ember leroskadt a legközelebbi székre s alig birta fuldokolni: „Az a gonosz fiu!" Sára e hangra összecsapta kezét. Ö, valamint ura is Antalra gondoltak. Mit tehetett az a fiu, hogy ily megviseltté, ily kék-foltossá, porban meghömpölygetetté vált ez apja.

— Csak épen most tudtuk meg sógor, — szólt Csegez Mihály, ujjával hamvát véve a gyertya kanóczának, hogy jobban lásson, aztán pedig az előtte levő telt pohárból átöntve a bor felét egy másik pohárba, a maradékot sógora elé tartotta. Épen csak ebben a pillanatban tudtuk meg, hogy eltávozott. De igyál egy kortyot; egészen odáig vagy!

— Megszökött, mondd ki kereken, Mihály — vágott közbe az asszony, nem kételkedve, hogy sógora a gyermeki gonosz tett áldozata.

Doboz enyhitette tikkadtságát a borral, mert már alig tudott beszélni. A szerencsétlen ember ugy megereszkedett, mint a megpuhult viasz.

— Csak talán nem bántott? — faggatta Csegez.

— Semmivé tett, koldussá tett! — rikácsolt az öreg ember pávahangon, belevetve kopasz fejét két tenyerébe.

— Na na sógor! Nem hinném, hogy módjában lett volna a fiunak.

— Minden, de minden módjában volt. Borzasztó elgondolni, hogy mit tett. Vége, minden oda van. Egész életem igyekezetét elpusztitotta.

— Beszélt vele sógor? — kérdezte Sára, egészen közel lépve a jajveszéklőhöz.

— Nem, hisz nyomát is elvesztettem. Ha legalább tudnám, hogy hová, Nem volt itt?

— Persze hogy nem, mióta megszökött, — válaszolt Csegez a kérdésre.

— Tehát mielött megszökött, mégis itt volt. Gondoltam, mert szerette az öcsesét. Annak tudom, hogy mondott valamit. Hivjátok be Antalt.

Csegezék összenéztek. Az öregnek nincs helyén a feje, az bizonyos.

— De ugyan sógor, hát kiről beszélünk mi most, ha nem Antalról, — vette föl a szót Sára asszony. — Hát ki szökött meg, ha nem Antal, ez a hálátlan, ez a . . .

Itt aztán egyetlen lélekzet alatt Antal mind megkapta azt a czimet, melyet ebből a helyzetből rá lehetett szórni; valamint egyenkint utána dobálta Sára asszony mind azt a tömérdek jót, a mit ök a fiuval tettek, a ki már most hát lassa, ha oda jutott, a hol a part szakad, s a ki hogy mily elfajult teremtés, azt már eléggé mutatja az édes apja homloka is. Doboz Ambrusnak ez alatt elég ideje volt meggyözödni, hogy itt nem Vilmosról, hanem a másik fiáról van szó.

— Antal is megszökött! — orditott oly hangon, hogy Sára asszonynak egyszerre ugy belecsendült a fülébe, mint a kakas hangja, s tüstént el is hallgatott.

— Itt hagyott minket a faképnél, — erősitette Csegez elcsodálkozva.

Doboz Ambrus, mint a megriasztott macska, felugrott a székről, két tenyerét oda támasztva az asztalra, ugy nézett sógora szeme közé, jó közelről mutatván meg azt a száraz, ránczos arczot, melyen a szem ugy villogott, mintha lakkos börből lett volna kimetszve, és fenyegetett, mint egy zsákmányoló vad tekintete.

— Hiszen ti olyan nagyon szerettétek azt a fiut.

— Hogy is ne! sirni fogunk utána! — felelt gunyosan Csegez. — Becsülte volna meg magát a selma.

— Elkergettétek, elüztétek, keseritettétek! — nyögte a boldogtalan Doboz. — Ugy bántatok vele, mint a kutyával. Cselédetek volt, de egy jó falatot nem vetettetek neki. Már nem türhette tovább, ti . . . ti!

— Odább a kontrával sógor! Ne mondj ellent, tanácslom, — kiáltott durván Csegez, Sára pedig oda állt a vén ember elé és czipőjére feszitette a két kezét.

Doboz Ambrust magához téritette ez a hang. Hirtelen egészen megjuhászodott.

— Oh tudom is én, mit beszélek — kezdte siralmasan. — Nem vagyok ura szavamnak. Ne haragudjatok Antalra. Nagyon szeretett titeket, csak én tudom, hogy mennyire szeretett. Az élete sem volt olyan kedves, mint te neki Sára hugom . . . tudom, jól tudom, mondta. Soha egy panaszhangot nem hallottam töle. Nem szökött ö el, hanem a másik, Vilmos szökött meg, az vette rá Antalt is, bizonyosan tudom. Mindig akarta, hogy Vilmos flótázni tanuljon. Óriási bolondság. Elvitte magával! Képzelni lehet, milyen erőszakkal szakithatta el töletek, és töled édes, drága hugom. Vilmos a bünös, ne okoljátok Antalt.

— Vilmos szökött el, a toronyból? — kérdi az asszony, kiben nagy volt a kiváncsiság.

— Az már baj, — mondja Csegez is, — kivált, ha utána vész mind a száz óra.

Doboz Ambrus most már csak a fejével intett keservesen; azután meg zokogott. Egyszer a falnak is neki akart rohanni, hogy széttlocscsontja a fejét, de megfogták. Csegez vigasztalta, habár maga is sokat emlegette a tornyot, melynek akkora fölméretlen földje van, hogy az ö számitása szerint megterem egyenesen a zseb számára vagy huszezer forintot, s az egészet az uraság miveltetí. Olyan állása bizony soha sem lesz a fiunak. Erre Doboz ugy sirt, mintha záporeső omlott volna szemeiből, s hol a Csegez, hol a Sára nyakába borult, mindig csak Antal után sohajtozva, a ki neki szeme fénye volt, a kihez hasonló gyerek nincs a világon, s a kit bizonyosan csak a gonosz testvér büne fölötti kétségbeesés ragadhatott el annyira, hogy jóltevöit itt hagyja. A legiszonyubb kényszer nélkül bizonyosan nem tette volna. Kéri, nagyon kéri a drága rokonokat, hogy bocsássanak meg a fiunak, ne itéljék meg szigoruan és mindenek fölött ne álljanak félre töle mint a lopott ló mellől szokás.

(Folyt. köv.)

tanulmányozását. A kolozsvári egyetem szerinte csak lokális természetü maradna s igy a Budapesten fennálló egyetem a magyarországi tanulni vágyó ifjuság igényeinek nem lesz képes megfelelni.

Szontagh elnök az utazási 500 frt beállitása tekintetében megjegyzi, hogy ily csekély összegek beállitásának megkisértése arra látszik utalni, hogy ily apróbb tételek beállitásának gyakoribb ismétléséből igen könnyen nagyobb összegek keletkezendnek.

Zichy Ágost gr. előadó rövid replikája után mindkét tétel elfogadtatik.

Kolozsvári középiskolai tanárképezde 15,000 frt, észrevétel nélkül elfogadtatik.

Józsefmüegyetem 193,000 frttal elfogadtatik.

Országos mintarajztanoda és rajztanárképezde és iparmüvészeti szakiskola 61.820 frttal elfogadtatik.

Hegedüs fontosnak tartja e téren a kezdeményezést, mert ezzel kapcsolatban van a festészeti akadémia felállitása s kérdi a minisztert, vajjon gondolja e, hogy a festészeti akadémia pótolható lesz e a mintarajztanodának czélba vett nagyobbitásával.

Trefort miniszter megjegyzi, hogy még mindig tanulmányozza e kérdést, hogy kell-e festészeti akadémiát felállitani vagy sem. Ma még pozitiv feleletet nem adhat. A rajziskola kiegészitését fontosnak tartja.

Eötvös az e czélra tett befektetéseket az ország legjobb befektetései közé számitja.

Apponyi gr. azon esetre, ha a festészeti akadémiának 100,000 frt évi kiadással felállitásának csirája foglaltatnék az idei költségvetésben, kénytelen lenne ellene szavazni, mert a pénzügyi helyzet ilyen befektetéseket nem bir meg.

Hegedüs Candid Lajos kifejtvén a felállittatni szándékált atelier czélját, hogy t. i. azon növendékek, kik a magasabb festészet müvészetére szánják magukat, a müvészet u. n. mesterségével megismerkedhessenek, a mit eddig kénytelen voltak Bécsben vagy Münchenben pótolni. Az orsz. mintarajztanodát és tanárképezdét 1880—81-ben összesen 194 növendék látogatta, mely között nyolcz nötanuló és 5 fametsző volt. — Az iparmüvészeti szakiskola müfaragászati szakosztályának az 1880—81. tanév alatt nyolcz növendéke volt.

Ezek után a tétel elfogadtatott.

Nagyszebeni jogakadémiára 21,335 forint.

Szilágyi kérdi, hogy hány hallgatója van.

Trefort miniszter feleli, hogy 13.

Végül **Szontagh** elnök inditványára a miniszter megkerestetett, hogy a holnapi ülésre Pulszky Ferencz muzeumi igazgató is meghivassék.

Ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

Legközelebbi ülés d. e. 10 órakor.

Egyletek, társulatok.

— A magyar vöröskereszt egylet elnökéhez Károly Lajos föherczeghez, 1000 frtos adománya átküldésekor a német császárné következö levelet intézte: Károly Lajos föherczeg ur ö császári fenségének. Cs. fenseged föherczeg ur ö császári fenségének. Cs. fenseged természetesnek fogja találni, ha arra kérem, hogy egy óhajomat közvetiteni sziveskedjék, mely a magyar vöröskereszt-egylet utolsó évi jelentésének áttekintése alkalmával támadt bennem, s melynek megvalósitása nagy megelégedésemre fogna szolgálni. Sokkal nagyobb értéket helyezek azon kölcsönös viszonyokra, melyek e békitö jelkép alatt az összes nemzeteket átölelik, hogy sem ne vennék örömmel részt mozgalmas korunk e nagy emberbaráti eszméje elömozditásában még ott is, a hol a saját tevékenységköre ez által nincs közvetlenül érintve. Öszintén üdvözöltem ennélfogva az Erzsébet betegápoló-háznak Pesten szándékolt azon czélból való alapitását, hogy az intézet legföképen betegápoló nök kiképezésében lássa föczélját, az osztrák hazafias segély-egylet tiszteletbeli tagságával járó különös elöjogomul tünik fel elöttem, hogy én is résztvegyek egy betegágy alapitása által ezen áldásos vállalatban s felkéressem cs. fenségedet arra, hogy a csatolt összeget legjobb kivánságaim kiséretében a magyar vörös-kereszt-egylet elnökéhez juttatni méltóztassék. Baden-Baden 1881. október 30-án császári fenségeenek tisztelöje Auguszta, s. k.

— A veres kereszt egylet elnöke gr. Károlyi Gyula, a magyar korona országai veres kereszt egyletének országos szervezése érdekében felhivást, jobban mondva kérelmet intézett a megyék és önálló törvényhatóságu városok közgyüléséhez. A felhivás elöre bocsátva az egylet czélját, mely a háboruban sebesülteknek és betegeknek ápolását társadalmi uton kivánja létesitni, felkéri a törvényhatóságokat a támogatásra. Hazánkban eddig hasonczélu egylet országosan szervezve nem volt. Az egyesült magyar országos segélyzö nöegylet ugyanis, mely néhány lelkes urhölgy kezdeményezésének köszönte keletkezését, és páratlan buzgalmának szép elterjedését, — országosan szervezettnek nem volt tekinthetö; mert keletkezésétöl fogva egyes ügybuzgó emberbarátok támogatásában részesülvén csupán, néhány kivétel eltudásával, nélkülözni volt kénytelen leghathatósabb támaszát: a közhatóságokét, a mi nélkül ugy továbbterjedésében, valamint alapszervezetében hiányt szenvedett. E hiányt kivánta pótolni a király, midön a mult évben a vereskereszt segély-egyletnek a magyar szent korona összes országaiban való országos szervezését kezdeményezte s ennek foganatositásával gr. Károlyi Gyulát bizta meg. A király és királyné védnöksége alatt álló egylet, mint anyaegyletet 490 alapitó, 456 rendes 10 forintos, 1604 évi egy forintos és 228 rendkivüli, vagyis összesen 2778 taggal és eddig 74,557 forint alapitványnyal van szervezve. A volt magyar országos segélyzö nöegylet egyesülése folytán ennek tagjait és vagyonát is hozzászámitva: 1161 alapitó, 1589 rendes 10 forintos, 24,518 évi egy és több forintos és 4646 rendkivüli, vagyis összesen 31,914 taggal és 153,675 forint 27 kr. alapitványa van. — Az a nézet téves, hogy a veres-kereszt egylet csupán háboru esetén és csakis a katonaság érdekében van hivatva müködni s igy csak is akkor kell mozogni, mert igaz ugyan, hogy az egylet föczélja a háboruban megsebesült harczosok ápolása, de hogy e nagy feladatnak szükség esetén megfelelhessen, elmaradhatlan kellék, hogy e czélra a béke idején szervezkedjék; mert ha föltételezhetö is, hogy sebkötö anyagok s egyéb efféle szerek háboru esetén gyüjtés utján beszerezhetök, kórházak felállitása, betegápolónök kiképeztetése, önkéntes csapatok szervezése, betegszállitó vonatok, hajók és kocsik beszerzése csakis hosszu idön át, tehát a béke idején létesithetök, valamint az ezekhez szükséges pénzösszegek is polgártársaink szertelen megterheltetése nélkül nem egyszerre, hanem parányi részletekben, de folytonos gyüjtés által állithatók elö. De téves az egylet valódi czélja iránti ama nézet is, mintha az egylet csakis háboru esetén és csupán a katonaság érdekében volna hivatva tevékenységet kifejteni, — mert az alapszabályok 4-ik §-a szerint az egylet feladata jótékony müködését állandósitani vagyis a béke idejére is kiterjeszteni.

— Pályázati értesités. Az országos magy. dalár-egyesület igazgató választmánya által, ez évi julius 8-án közzé tett s a jövö 1882-iki debreczeni orsz. dalünnepély verseny-müegyeséhez szövegül szolgáló költemény pályázatra, a kitüzött határideig 23 pályamü érkezett, melyet azonban a felkért birálók a dijra nem tartottak érdemesnek. Igy a hazai költök már megjelent müveiböl választanak megzenésitendö költeményt. Id. Ábrányi Kornélhoz, az orsz. magyar dalár-egyesület titkárához, a pályázati felhivás félremagyarázása következtében több zenemü érkezett, melyeknek szerzöi müveiket töle visszavehetik. A költeménynyel pályázók szintén.

— A névmagyarositó társulat átirattal megkereste a Lloyd társaságot, a budapesti kereskedelmi testületet és az izr. hitközség elöljáróságát, hogy bizonyos anyagi segélylyel járuljanak a társulat czéljainak elömozditásához. Ezt a megkeresést azzal indokolja, hogy miután számos vagyontalan kereskedö és izraelita családfö fordul a társulathoz neve megmagyarositásáért, méltányos, hogy azok a testületek, a melyeket érdeklö körben a névmagyarositásra legnagyobb tér nyilik, annak elömozditásában tényleges részt vegyenek.

— A magyar athletikai klub t. cz. tagjait az elnökség ezennel értesiti, miszerint a f. é. deczember 10-én tartandó rendkivüli közgyülésen, az alapszabályok 10. §-nak b) pontja értelmében, csak azon tag urak fognak szavazhatni és felszólalhatni, kik egyleti kötelezettségüknek eleget tettek.

— A budapesti népszerü felolvasásokat rendezö társulat november 29-iki estélyén nagyszámu diszes közönség elött két felolvasás tartatott. Elsö felolvasó volt Tausz Ferencz tanár: „Az emberi test váza és izmairól.“ Felolvasó elöadása menetén elsö sorban a csontvázat ismertette, egybehasonlitván az ember csontvázát más emlösök és gerinczesek csontvázával. Ezután az izmokra tért át s érdekesen ismertette a nevezetesebb izmokat, különösen a mimikánál szereplö arczizmokat. Felolvasót a nagyszámu közönség zajos tetszésnyilvánitással tüntette ki. Második felolvasó volt Thewrewk Árpad tanár: „A nök befolyása a világtörténelmi eseményekre“ czimü értekezésével. Felolvasását egy alkalmas idézettel kezdette meg, melyet Richelieunek emlékirataiból vett, s mely igy szól: „A legnagyobb s legfontosabb eseményeket Francziaországban rendesen nök kezdik és végzik.“ Ezután tüzetesen fejtegette azt, hogy a nöknek a világ eseményére és egész országok sorsára való döntö befolyása talán sohasem nyilatkozott meglepöbben, mint midön háromnö férfisegéiy nélkül, egyedül kötötte meg a cambrai békét 1529-ben, ezzel a folytonos háboruk-zaklatta népekre a nyugalomnak és békének áldásait árasztván. Röviddel 7 óra elött zajos éljennel végezte felolvasó az elöadást — Jövö kedden, deczember 6-án a betegeskedö Kremmer Antal tanár helyett Ekkert Antal fogja november 8-ikán elhalasztott felolvasását megtartani. Utána dr. Scherman Adolf tart érdekes felolvasást. — Az elsö felolvasas: „A világ vége“, — a második: „A lelki betegségek lényege és jelentösége“.

— A buda-óbudai honvédegylet választmánya f. hó 20-án tartott alakuló gyülésén hozott azon határozatánál fogva, miszerint havi üléseit — az alapszabályoktól eltéröleg — csütörtök helyett, minden hónap elsö pénteki napján fogja jövöben megtartani; értesiti tagjait, hogy deczember hó 2-án pénteken d. u. 4 órakor az I. kerületi iskolaszék termében (mészáros-utcza 5. sz.) fogja megtartani, s e végböl a tagokat tisztelettel meghivja. Megbizásból, az egylet föjegyzöje Mikár.

— Az „Egyetértés“ társulat folyó évi decz. hó 1-én, csütörtökön este 7 órakor saját helyiségében felolvasási estélyt tart. A felolvasás targya: A nép akarata s véleményénél semmi se változóbb és forgandóbb“. Irta és felolvassa: Kereskényi Gyula plébános és társulati rendes tag.

— A Fehérmegyei társas kör“ alapszabályai a magyar kir. belügyminiszterinm által megerösittetvén, a kör folyó évi deczember hó 5-én esti fél 8 órakor az „Arany sashoz“ czimzett fogadó földszinti termében (IV. kerület ujvilág-utcza 3. sz. tartja meg alakuló közgyülését.

— A magyar mérnök- és épitész-egylet titkárától vettük a következö sorokat: Kerpely Antal [illegible] tanácsosnak értekezése, melyet pénteken [illegible] 2-án a magyar mérnök- és épitész-egyletben [illegible] értekezö, tögtön szükségessé vált [illegible] elhalasztatott.

Fővárosi ügyek.

A fővárosrendes közgyülése.

— november 30.

A föpolgármester megnyitván a közgyülést, tudomásra hozta a királyné köszönetét a névnapja alkalmából nyilvánitott szerencse-kivánatért, mit éljenzés követett.

Fájdalommal emlékezett meg ezután elnök az elhunyt közjegyzö Gorove Antalról. Gorove érték-képviselö volt; városi ügyekben nem szerepelt. Helyébe a legtöbb szavazatot nyert póttag Harsányi (Hirsch) Adolf hivatik be.

A központi választmányba a mult közgyülés alatt Hindy Kálmán választatott; e választás eredménye most kihirdettetett.

A föjegyzö több miniszteri rendeletet olvasott föl. Majd Fuchs Gusztáv interpellált a házbér szabályok felöl. Kamermayer polgármester erre azt válaszolta, hogy a szabályrendelet már kész, csupán a tanácsnak és közgyülésnek kell letárgyalni. A mü terjedelme azonban olyan, hogy egy rendes közgyülés keretébe illeszteni nem lehet.

Elnök konstatálta, hogy a válasz tudomásul szolgál. Ha a munkálat a közgyülési tárgyalásra megérett, a rendkivüli közgyülést haladék nélkül kitüzi.

Áttérvén a napirendre, Barna tanácsnok adott elö gazdasági ügyeket. Az ó-budai koronavendéglöt az eddigi bérlönek 1300 frtért adták bérbe. A király-utczai Schneider-féle telket, melyet a város 60,000 frt kisajátitási áron szerzett meg, egy Hatsek nevü ajánlkozónak 18,600 frtért eladták. A közgyülés mindkét ügyletet jóváhagyta.

Rózsa jegyzö a közraktárak környékének szabályozása tervét adta elö. Néhány kisajátitás fog szükségessé válni. Elöadta továbbá a középitési bizottság javaslatát egy gellérthegyi ház megvétele iránt, mit szintén elfogadtak.

Ezután a külteleki fogyasztási adó megváltása ügyében adták elö a tanács javaslatát, hogy t. i. a város évenkint 17.500 frtjával váltsa meg ezen adót. A közgyülés ehez hozzájárult.

Nagy érdeklödés közt kezdödött most meg légszeszgyári szerzödés átruházásának tárgyalása. A tanácsi inditványok s vegyes bizottsági javaslat eloadása után

Ráth Károly (gyáros) szólt azon kérdéshez, hogy a föváros általában beleegyezését adja az átadás, illetöleg átruházáshoz. Ö a tanácscsal ellentétes állást foglal el s még elvben sem járul hozzá, mert a vegyes bizottság — melynek szóló is tagja volt, csupán azon §-ok változtatását eszközlé, melyek átidomitása az átruházás természetéböl önkényt folyt, oly módositások pedig, melyek az anyagi részt illetik, elö sem fordulnak.

Dr. Schönberg az elötte szóló nézetéhez csatlakozott, mert nem helyesli, hogy már létezö vállalatok a város belevonásával financz operatio tárgyává tétessenek.

Légrády ellenkezöleg abban találja a bajt, hogy a szerzödés megkötésekor nem történt a város érdekeiröl nagyobb gondoskodás. Azon elönyök, a melyek e transakczióból származnak; nem nagyok, de a helyzet javulására mindenesetre szolgálnak. Ha lesz itt egy magyar társulat, magyar honpolgárokból álló igazgatóság, az könnyebben meghallgatja a szegény légszeszfogyasztó közönség kivánalmait, mint tette a trieszti társulat, mely süket maradt szavainkra. Ajánlja a tanács javaslatát.

Horánszky Nándor bár látja, hogy a hangulat nem kedvezö az oly irányu felszólalásra, mely a vegyes bizottsági munkálat védelmét tüzte ki czélul, mégis kötelessége a felszólalás, mert állitások történtek, mik nem felelnek meg a tényállásnak. A szerzödésen igenis történt oly változtatás is, mely nem foly az átruházás természetéböl, hanem az eredeti szerzödéskötésekor figyelmen kivül hagyott körülmények bekövetkezte esetére is provideál. Igy a vállalat csödje vagy bármi esetben való megszünte most már zavarokat nem fog elöidézni a teendökben. Ez nevezetes javulás, s ha az átruházás nem fog megtörténni, akkor az állapot okvetlenül rosszabb lesz, mert megmarad az eddigi, melyen nem javithatunk. Csodálkozik Ráthon, ki mostani álláspontjával egészen ellenkezö állást foglalt el a vegyes bizottságban. (Zaj.) Miután a helyzet javulását látja a transaktióban, ajánlja a bizottsági munkálatot. (Helyeslés.)

Győry Elek azzal kezdi, hogy a vegyes bizottság elöterjesztés nem biztositja a közönséget semmi olyan kedvezményröl, a mi a fogyasztó közönség javára válnék. Ép az a hibája a munkálatnak, hogy az anyagi rész revizió alá nem vétetett. Ha az uj társulat — Nemo kapitány — mert nem ismerjük, — hat milliót ád a befektetett értékért, mely magát le nem törleszté ez ideig — a társulatnak ugyancsak be kell hozni a saját tökéje bö kamatait s a kamatokat nem veszi meg máson, mint a fogyasztó közönségen. Lásson hasznot a közönség! Bécsben a gáz ára oly alacsony, mint nálunk csak a távol jövöben van kilátásban! Az a vivmány, a mit Horánszky elöhoz, hogy t. i. a társulat csödje esetén a világitás további fenntartása idököziles is biztositva lesz, csak látszat. Hisz a föváros nemcsak szerzödö fél, hatóság is s külön szerzödési pont nélkül is biztositva vagyunk, hogy soha se lesz városunkban egyiptomi sötétség. A javaslatot elvettetni kivánja. (Zajos helyeslés.)

Halász Géza szólt most röviden az elöbbi szónok értelmében, majd Ráth és Horánszky személyes kérdésben váltottak szót, mire az inditványozó végszavától elállott s elnök feltette e kérdést.

Elfogadja-e a közgyülés altalában azon javaslatot, mely a légszesz-gyári szerzödésnek a Compagnie gen. du Gaz által alakitandó magyar társulatra való átruházásáról szól, azon módon, a mint a vegyes bizottság és tanács javalja?

A nagy többség elveté a tanács javaslatát, s igy a részletes tárgyalás önmagától elesett. Az eredményt a javaslat ellenzöi megéljenezték.

E tárgy után a padsorok ürülni kezdtek s nehány tag jelenlétében tárgyalták le Sztupa interpellaczióját a jövedelembevallási ivek tárgyában. Hosszabb eszmecsere után elhatározták az ügyet kiadni a tanácsnak, hogy ez az adóügyi bizottság utján jövöre a mostani és régi adóivek összevetésével: jobb bevallási mintát készitsen.

Végül a ferenczvárosi marhafelvételi állomáson orvosi állomást rendszeresiteni határozták, de nem rendes fizetéssel, hanem szemlélési dijakból eredö javadalmazással.

A többi tárgy holnapra maradt.

Törvényszéki csarnok.

— A kir. tábla tanácssainak összeállitása. Mivel a budapesti kir. itélö tábla birái közt az idén felette sok volt a személyváltozás, szükségesnek mutatkozott az 1881. évi február 14-én életbelépett tanács-összeállitási kimutatást a körülményekhez képest megváltoztatni. A kihelyesitett összeállitás jövö év elsö hónapjáig marad érvényben, mikor is 1882. évre uj összeállitás fog eszközlésbe vétetni. A most kihelyesitett összeállitás ez: I. polgári tanács, tanácselnök: Barta Béla, birák: Horváth Illés, Jankovics Gyula, Körtvélyessy Miklós, Kovács János, Murth Antal, dr. Horváth Dezsö, Telcszky Ferencz, Hüvös Károly, Fluck Ádám; II. polgári tanács, tanácselnök . . ., birák: Okolicsányi Zsigmond, Németh Lajos, dr. Stephanidesz Hugó, Travnik Antal, Hlaváes István, Kozáry Kálmán, Weber Otto, Klinko István; III. polgári tanács, tanácselnök: Tóth Elek, birák: Kuby Antal, Farkas Géza, Szabó Albert, Kozma Zsombor, Németh János, Bosics Gábor, dr. Kiszely Tiborcz, Szabó László, Ádám András, Vági Mór; IV. polgári tanács, tanácselnök: Ráth György, birák: Dáni Nándor, Kaszay Zsigmond, Süteö Zsigmond, Szloboda János, Papanek Sándor, Oeffner Ferencz, dr. Despinits Péter, Puky Gyula, dr. Kain Milos, Vrana Ede, Bernáth Elemér, Hammersberg Jenö, Horváth Jenö, dr. Imling Konrád, Wildenauer János; V. polgári tanács, tanácselnök: Marschalkó Leo, birák: Hajdu Lajos, Szászy László, Orosz Antal, Cimponeriu Athanász, Szerdahelyi Károly, Szeremley Lajos, Fényes Miklós, Szily Antal, dr. Marianeszku Athanász, dr. Bernáth Géza; VI. polgári tanács, tanácselnök: Nyeviczkey József, birák: Pásztolyi Janos, Lipthay Kornél, Knorr Alajos, Guda György, Keresztszeghy Lajos, dr. Wenczel Tivadar, Asztalos Alajos, Gottl Ágoston, Karácson János! I. büntetö tanács, tanácselnök . . ., birák: Sümeghy István, Hadzsics Lázár, Popovics Jerö, Vágfalvy László, dr. Székely József, Losonczy Ödön, dr. Neuberger Ignácz, Mutsó Mihály, Ballagh János, Madaras Lipót, Németh Péter, dr. Ullyárik Gedeon, Kulcsár Lajos; II. büntetö tanács, tanácselnök: Horváth Döme, birák: Závódy Albin, Tomcsányi Mór, Schediusz Lajos, Braidsver József, Milutinovics Szvetozár, Tutschner Ágoston, Fáy Antal, Bibó István, Valkay Bertalan, Nedeczky Ödön, Pekker József, Mezey Albert; III. büntetö tanács, tanácselnök: Sárkány József, birák: Kállay Adolf, Bellaágh Istv., Rimely Antal, Kun Sándor, Theofanovics Sándor, Gyárfás István, Hettyey Gyula, Bolváry Gellért, Malatinszky Lajos, Gergey Károly, Barcza Gábor, Berlógia Abraham: I. urbéri és vegyes tanács, tanácselnök: Németh János, birák: Ostffy Pál, Lázár Mihály, Balázsovics Zsigmond, Rosenberszky Antal, Vecsey Sándor, Keömley Pál, Novák Imre, Jakabfalvay Gyula, Mareglia Antal, Csider László, Csathó Ferencz, Márky István, Sélley Sándor, Halmágyi Sándor; I. váltó-, csöd-, kereskedelmi- és bányatanács, tanácselnök: Karap Ferencz, birák: Pataky Ignácz, dr. Décsey Zsigmond, Fábry Károly, Vörösmarty Béla, Zubriczky József, Hegyes Miklós, Nagy Ödön. — A kir. táblánál ezek szerint száztiz biró müködik 11 tanácsban, melyekhez 41 tanácsjegyzö van beosztva.

— Sikkasztók. Braun Mór hüvelyes vetemény terménykereskedö a Ferencz-József-rakpart 33. számu házban, jelentette ma a fökapitányságnál, hogy töle Glück Mór, kinek lakását nem tudja, és ennek fia Glück Adolf (lakik Petöfi-utcza 9. sz. a.) nagyobb összegre menö terményáru czikkeket bizományba oly kötelezettséggel vettek át, hogy azok eladási árával számolnak, vagy ha eladni nem tudnák az áruczikkeket természetben átadják. Mindkét bizományosa az áruczikkeket eladta, de az értök járó összeggel számolni nem képesek. Glück Mór 90 frt, Glück Adolf 129 frttal számolni nem képes, miután saját czéljaikra forditották. Braun kéri a fenyitö eljárást ellenök megindítani. A vizsgálat elrendeltetett.

Gróf Festetics Pálnak Silbermann S. elleni bünügye.

— nov. 30.

E bünügyben ma délelött harmadszor ült össze a pesti bünfenyitö törvényszék. Maga a büntény annak idejében terjedelmesen lett ismertetve lapunkban is: mindazonáltal röviden elöadjuk azt ez alkalommal is. Silbermann Sámuel ügynöke volt a Nyitrai és társa-féle czégnek, mely bank71üzletekkel foglalkozott. Silbermann, ki a pesti tözsdén is szenvedélyel játszott, több föurral összejött s mint az emlitett czég ügynöke több föurral üzleti összeköttetésben is volt. Ezek közül valamelyik gróf Festetics Pált is ajánlotta figyelmébe, s ez az 1873-ik évben meg is látogatta Festetics grófot és sikerült magát a gróf által annyira megkedveltetni, hogy Festetics Pál 10 darab részletivet vett töle. Ezen részletivek fejében négy éven keresztül részletenkint 46,990 frtot vett föl Silbermann gr. Festetich Páltól, ki négy éven keresztül nem jött rá arra, hogy csalás áldozata. Végre 1878. april 5-én kérdést intézett Silbermannhoz, hogy van-e még törleszteni valója, s ekkor Silbermann azt válaszolta, hogy már nem kell több részletet fizetnie, azonban elöbb összeszámolásokat kell tennie, s csak azután fogja a gróf a sorsjegyeket megkapni. Ekkor támadt benne gyanu s följelentést tett, mire kiderült, hogy Silbermann a kapott s gr. Festetics összeszámolása szerint 46.996 frtra menö összeget nem adta át a czégnek, hanem azt saját hasznára forditotta; söt kiderült, hogy Silbermann, már jó ideje nem is volt a banküzletben alkalmazva, hanem azért a részletfizetéseket mégis fölvette a gróftól, a ki teljesen megbizott benne, azt hivén, hogy csakugyan a banküzlet megbizottja, söt egy izben ö küldött utána, hogy jöjjön el és vegye át a részletfizetést, miután Festetics gróf fölszólitotta, hogy a határidöket pontos evidencziában tartsa és öt mindig értesitse arról.

E pénzböl Silbermann urasan élt, s nem is késett azt könnyü szerrel elverni. Mikor a büntény kiderült, Silbermannt elfogták és ügyében 1880-ik augusztus havában tartották meg az elsö tárgyalást, azonban ez uttal gr. Festetics Pál meg nem jelenése folytán a tárgyalást elnapolták s csak 1880. évi deczember hó 6-án folytatták. Ezen tárgyalás során Festetics Pált is kihallgatták — s a törvényszék vádlottat sikkasztás büntényeben bünösnek mondotta ki, s 4 évi börtönre politikai jogainak, valamint hivatal viselési képességének 5 évig való felfüggesztésére itélte, továbbá a kár és költségek megtéritésére kötelezte. Ezen itélet ellen vádlott és kir. ügyész felebbezéssel éltek, mire a kir. tábla 27083/881 sz. a. végzésével a felebbezett itéletet feloldotta, s az elsö biróságot a végzés indokaiban foglalt hiányok pótlása végett uj targyalás megtartására utasitotta. Ezen kir. táblai végzés alapján ül ma össze harmadszor vádlott 20 havi vizsgálati fogsága után a törvényszék, mely igy alakult meg: Elnök **Kriszt**, szavazó birák: **Bizaglich** és **Mary**, közvádló **Tóth** Gerö kir. alügyész; jegyzö: **Borbély**, védöügyvéd: dr. **Friedmann** Bernát.

A mai tárgyaláson, legelöször a tényállás megállapitása és az eddig történtek összegezése végett az elözö tárgyalásról felvett jegyzökönyvet, továbbá az ehhez csatolt tanuhallgatási jegyzökönyveket olvasták fel. Azután a keresk. és váltótörvényszéknek a „Nyitray és társa“ czég keletkezése, illetöleg bejegyzése, változása és megszünésére vonatkozó felvilágositó átiratát olvasták fel. Ezen átirat szerint a „Pester und Renten Bank Commandit Geschäft Nyitray et Comp“ 1872. év nov. hó 18-án lett rendszeresen bejegyezve, — 1873. év augusztus 25-én a czéget „Nyitrai és társai“-ra változtatva jegyezték be, majd a kültag kilépett, s 1874. évi marcz. 9 éig a czégnek egyedüli tulajdonosa Nyitray Sámuel volt, s 1874. marcz. 9-én a czégbejegyzés töröltetett.

Elnök felolvassa a bécsi rendöri igazgatóság bizonyitványát ugyanezen tárgyban, azután az ezen kérdésben kihallgatott tanu Bernhardt Albert vallomásait olvasta föl. Schwarz a másik tanu, kire hivatkozás történt, nem volt föltalálható. Azelött könyvvezetö volt a banküzletben — a föltett kérdésekre a fentebbi értelemben nyilatkozik. Elnök jelenti, hogy ezek azon adatok, melyek a czég keletkezésére, változására és megszünésére vonatkoznak.

Friedmann Bernát védö ügyvéd kérdi, hogy miután a kir. táblai végzésben a bécsi bank alapszabályainak beszerzésére is utasittatott a törvényszék, tettek-e ezen irányban lépéseket.

Elnök: A kir. táblai végzés utasitása nem az alapszabályokra, hanem csak a részletivek hátán levö kivonatokra vonatkozik; — továbbá, a bank tisztviselöinek kihallgatása nem volt lehetséges, mert mint a törvényszéknek bejelentették, a bank idöközben megszünt, s az nem létezik.

Friedmann: Nehogy ujabb okot adjanak az itéletnek ujabbi feloldására, kéri az általa tett kérdést és kapott választ jegyzökönyvbe vétetni. A törvényszék e kérelemnek helyet ad.

Több tanut hallgattak ki azon körülményre nézve: vajjon birt-e értékkel a biztositékjegy az esetre, ha annak tulajdonosa nem fizette be a részleteket?

Panaszos gr. Festetics Pál azon állitásának tisztázására, hogy vádlott még azután is a „Nyitrai és társa“ czég üzlethelyiségében volt található, mikor már nem volt ezen üzletben alkalmazva, — szükségessé vált gr. Festetich inasának és portásának kihallgatása.

Szalay György 50 éves római kath. komornyik.

Elnök: Ismeri-e vádlottat?

Szalay: Nevét nem ismerem, de látásbó igen.

Elnök: Ime nézze meg — ez az?

Szalay: Igen, ez az, a ki a gróf urhoz a részletjegyekért járó fizetéseket jött felvenni.

Elnök: Emlékszik-e, hogy mikor?

Szalay: Körülbelül két éve lehet; egyébiránt e kérdést illetöleg ragaszkodik az elözö tárgyaláson adott válaszához.

Elnök: Megmondta-e vádlott a nevét akkor, mikor a gröfhoz jött?

Szalay: Nem, csak a Nyitray-bank küldötteként jött, s mint ilyent jelentette is be.

Elnök: Ön által hivatta-e a gróf valamikor vádlottat?

Szalay: Nem, soha.

Elnök: Más által hivatta-e.

Szalay: Nem tudom, de lehet, hogy a portás által hivatta. Egyebet e tárgyban nem tud eloadni.

Knapp Antal 48 éves róm. kath. portás Festetich grófnál.

Elnök: Ismeri e vádlottat?

Knapp: Ismerem, a grófhoz „Nyitray és társa czég ügynöke“ név alatt jött, s körülbelül 1873. óta járt a házhoz.

Elnök: Gyakran ment oda vádlott?

Knapp: Igen gyakran; többnyire a hónap elején.

Elnök: És honnan tudta azt vádlott, hogy a gróf odahaza van?

Knapp: Hordár által kérdeztette azt több izben.

Elnök: Honnan tudja ezt tanu?

Knapp: Az utóbbi idöben hallottam, ama hordár mondotta, a kit vádlott tudakozódni küldött.

Elnök: Önt küldötte-e valamikor a gróf ur vádlott után?

Knapp: Igenis, küldött utána egyszer, de én nem találtam ott, a hol kerestem, vádlott azután késöbben ujra eljött a grófhoz, s mikor kérdeztem töle, hogy hol található, azt válaszolta, hogy tudja azt már a gróf, mert elvégezte véle.

Elnök: A czég üzlethelyiségében kereste-e vádlottat?

Knapp: Nem, soha!

Arra vonatkozólag, hogy hányszor kérdezösködött vádlott hordár által a gróf után, s hogy mit válaszolt vádlott annak azon kérdésére, hogy hol lesz jövöben található, vádlott nehány megjegyzést tett, melyek után a kihallgatott tanukat vallomásaikra meghitelték.

Réthy Fülöp tanu 48 éves róm. kath. ékszerész, ö 1872-ben s 1873-ban üzletvezetöje volt a kérdéses banküzletnek, melynek czége igy hangzott „Pester Raten und Renten Commandit Gesellschaft Nyitray et Comp.“

Elnök: A bejegyzés, illetöleg az üzlet alapitása után mikor lett annak üzletvezetöje?

Réthy: Körülbelül 4—6 hét mulva, de ezt bizonyosan nem tudja.

Elnök: Ki alapitotta a czéget?

Réthy: A bécsi Raten- és Renten-bank — és Nyitray — még pedig a bank 140,000 frttal, Nyitray 40 ezer frttal járult az alaptökéhez, s a bécsi bank liquidálása után a társas viszony feloszlott.

Elnök: A biztositási jegyek birtokosai értesitve lettek-e a feloszlásról?

Réthy: Igen, ajánlott levélben értesitve lettek, hogy az ezutáni részletfizetéseket Bécsbe a bécsi Nyitray és társa czégnél teljesitsék.

Elnök: Mondja meg tanu azt, hogy a czég felosztása elött a biztositéki jegyekben felsorolt értékpapirok vagyis sorsjegyek, kinek birtokában voltak?

Réthy: A sorsjegyek mindig a czég birtokában voltak, azonban azokat az Sz. N. Rothshhildháznál örizték egy szelenczében, melynek kulcsa Nyitraynál volt.

Elnök: És ha valamelyik részletiv tulajdonos az összes részleteket kifizette, hogyan kapta meg a sorsjegyet?

Réthy: Igen egyszerüen, Nyitray elment a Rothschild házhoz, az ott lévö szelenczéböl kivette a kérdéses sorsjegyet, s a helyett egy másikat tett bele, mert tudvalevö dolog, hogy nagyobb bankoknál nem törödnek az ott örizetben levö egyes sorsjegyek számaival.

Elnök: Ki fedezte a biztositék jegyeken levö bélyegeket?

Réthy: A bank elölegezte azokat, miután a bélyegeket, még a kiállitás elött felragasztották, hogy késöbben ezeket beszámitották-e a költségekbe: azt bizonyosan nem tudom.

Elnök: Tudja-e tanu, hogy mikor volt Silberman a Nyitray czégnél ügynökként alkalmazva?

Réthy: Azt nem tudom. Öt nem ismerem, de a nevére emlékszem.

Friedmann Bernát védö: Mondja meg tanu, hogy a czég feloszlatásakor elbocsátották-e Silbermannt?

Réthy: Ezt nem tudom.

Mary szavazó biró Réthyhez: Könnyen hozzáférhettek-e az ügynökök a biztositéki jegyekhez, miután azokat, mint tanu állitá, már eleve felbélyegezték?

Réthy: A biztositék jegyek egy szekrényben voltak, s azokhoz az ügynökök könnyen hozzáférhettek, annál is inkább, mivel azokat az ügynök vagy eladta vagy megtartotta. Mind két esetben fizetést kellett azok tulajdonosának eszközölni, hogy értékök legyen, s igy a banknak csak érdekében állott, hogy a biztositék-jegyek fogyjanak; ennélfogva nem is örizték azokat szigoruan.

Ezen vallomásra tanu az esküt leteszi

Elnök (vádlotthoz): Mikor elöször Festetich gróf hoz ment, ugy mutatta-e be magát, mint somogyi ember, s hogy abból a kerületböl jött, melyben a grófot képviselönek választották?

Vádlott: Nem, azt nem mondtam, én egyszerüen beadtam névjegyemet, melyre következök voltak irva: „Silbermann Sámuel a Nyitray és társa czég ügynöke“ (németül.)

Elnök (gr. Festeticshez). Emlékszik-e gróf ur arra, hogyan mutatta be magát vádlott, mikor elöször látogatást tett önnél?

Gr. **Festetich**: Arra nem emlékszem, hogy vádlott magát somogyinak mutatta volna be, arra sem emlékszem, hogy névjegyett adott, vagy mutatott volna, de arra emlékezem, hogy vádlott mondta, miszerint képviselövé történt megválasztatásom alkalmából óhajt tisztelegni.

Elnök (vádlotthoz): Igaz-e ez?

Vádlott: Ragaszkodom elöbb tett vallomásomhoz.

Elnök: Igaz-e, hogy a hónap közepén a huzási határidök esetében mindig megjelent a grófnál, hogy a részletfizetéseket felvegye?

Vádlott: Igaz, de öt a gróf egyenesen felszólitotta arra, hogy e határidöket evidencziában tartsa, söt egy izben nem jelenvén meg nála, a gróf utána küldött.

Gr. Fesztetics: Silbermann egy izben nyugtatványt állitott ki Csillag névvel.

Vádlott: Ez igaz, azért tettem ezt, mert már félni kezdtem.

Elnök (vádlotthoz): Van-e valami megjegyzése a grófnak elöbb és most szóval tett vallomásaira?

Vádlott: Csak az az egy megjegyzésem van, hogy a gróf urnak a kárösszegre vonatkozó feljegyzései nem egészen helyesek; igy egy helyen 1100 frtról van szó, holott vádlott ilyen összeget egyszerre sohasem kapott.

Gr. Festetics: Egy izben 1100 frtot fizettem vádlottnak, mert két hónapról, tudniillik junius és julius hónapokról egyszerre fizettem a részletivek után járó összegeket. Egyébiránt vádlott már elöbb azt jelentette ki, hogy ninesen semminemü kifogása az én elöadásom ellen — a kárösszegre nézve sem.

Vádlott: Nincsen is kifogásom a kárösszeg ellen, csak az egyes adatokra tettem megjegyzést, mert azt hiszem, lényeges körülmény az, hogy én nem vettem fel soha 500 frtnál nagyobb összeget.

Friedmann Bernát védö (Festetics grófhoz): Fölhatalmazta-e gróf ur vádlottat, hogy önnek nevében fizetéseket eszközöljön?

Gr. Festetics: Igen.

Friedmann B. És ha vádlott nem jött a rendes fizetési idökben, küldött-e utána?

Gr. Festetics: Igen, egy izben küldöttem utána, de nem találták meg.

Friedmann: Ugy tekintette-e vádlottat, mint a Nyitrai-czég megbizottját, vagy pedig vádlott személye iránt volt bizalommal azon 4—5 éven keresztül, mely alatt általa részletfizetéseket eszközölt?

Gr. Festetics: Ugy tekintettem vádlottat, mint a Nyitrai-czég megbizottját; ugy is szere-

pelt ez rála mindig és mint a Nyitrai-czég emberét jelentették be cselédjei is.

Friedmann kéri a tvszéket, hogy vádlott kérelméhez képest intézze az elnök ur azon kérdést panaszos gróthoz: kivánja-e vádlottnak megbüntetését vagy nem? Meg van győződve felőle, hogy e kérdés a grófra nézve nem tekinthető presszionak.

Elnök: nem tartja helyesnek e kérdés feltételét, vádlott megteheti azt, de ö nyilt ülésben ily kérdést nem tehet föl. Elnök ezt a vádlottnak is megmagyarázta.

Ezzel a bizonyitási eljárást befejezték s elnök felhivta a kir. ügyészt, hogy adja elő vádbeszédét.

Tóth Gerö kir. alügyész: Sajnálja, hogy a mai napon a közvádló asztalánál helyet foglal, mert neki saját meggyőződése szerint más álláspontot kell elfoglalnia, mint minőt e bünügyben előbb a törvényszék és közvádló elfoglaltak. Itt részben sikkasztás és részben csalási büntény forog fenn; csalást követett el vádlott minden esetre azon esetekben, mikor már nem volt a czégnek képviselője s mégis mint ilyen vette at panaszos gróftól a részletfizetéseket, sikkasztást pedig elkövetett azon összegekre nézve, melyeket a czégnek be nem szolgáltatott akkor, mikor még annak ügynöke volt. Ö tehát itt két bűntényt lát; és pedig: vádolja Silbermann Sámuelt először a büntető törvénykönyv 379. §-ába ütköző cselekedettel, mely a 380. §-a szerint büntetendő, és vádolja a 355. §-ba ütköző cselekménynyel; mert vádlott oly részleteket is vett föl, melyeket nem szolgáltatott be a czéghez azon idő alatt, mikor még annak ügynöke volt; ezen esetekre vádlottat időszaki megbizottnak tekinti, s ezen idő alatt vádlott minden egyes esetben sikkasztást követett el; többszöri csalást pedig azért követett el vádlott, mert mikor már nem volt a czég ügynöke, tévedésbe ejtette a panaszos grófot a felől, hogy a czég megbizottja; tévedésbe ejtette saját kiléte felől is, és mindezt jogtalan uton való vagyonszerzési szándékkal tette, miből világosan következik, hogy csalást követett el. Minthogy pedig az egyes tételek legnagyobb részének összege egyenkint is meghaladja az 50 forintot, a csalást bünténynek kell qualifikálni. Ezek folytán kéri vádlottat az előbbi itélettől eltérőleg, részben sikkasztás, részben csalási bűntényben bűnösnek kimondani, s a törvény intézkedéséhez képest, (miután a régi gyakorlat nem enyhébb) a törvényben megszabott fegyházbüntetéssel sujtani.

Friedmann Bernát: Nagy meglepetéssel hallgatta ama fordulatot, melyet a kir. alügyész ur bemutatott, ha olyan komoly nem lenne a dolog, hajlandó lenne azt ügyes köpenyforditásnak nevezni. A kir. alügyész igazán egészen más álláspontra helyezkedik, mint azt a trvszék eddig tevé, s miután sem sikkasztásnak, sem csalásnak nem lehet minősiteni azt, a mit védencze elkövetett, most az ügyész ur minősiti mind a kettőnek. Abban igaza van, hogy nem sikkasztás, mert valóban nem az; abban is igaza van, hogy nem csalás, mert valóban nem az, de abban még épenséggel nincsen igaza, hogy sikkasztás és csalás forog fenn. Csupán a törvény hivatalos indokolására hivatkozik, s ez eléggé igazolja, hogy a jelen fennforgó esetben a kérdéses bűntények nem szerepelnek. Téves vádlottat a gróf megbizottjául tekinteni, s ez alapon sikkasztást minősiteni, mert a gróf határozottan kijelentette, hogy Silbermannt megbizottjául nem tekintette. A Nyitrai-czég sem tekintette megbizottjául, söt a részletiveken egyenes utasitás áll arra nézve, hogy a részletfizetések hova teljesitendők. Látszólag helyesebb azon felfogás, hogy csalás forog fenn. Azonban ez sem áll, mert vádlott a törvény által megkivánt ravasz fondorkodást nem követte el és semmi olyat nem követett el, mit egyszerü értelem fel nem foghat. Felolvassa a törvénynek indokolását, hogy miért tétetett a törvénybe e szó „ravasz fondorlat“ s bizonyitja, hogy a hazugság vagy valótlanság még nem állapitja meg a csalás-kriteriumát. Bizonyitja azt a fennforgó mellékkörülményekből, hogy vádlott ravasz fondorlattal nem járt el. Itt forog fenn törvénybe ütköző cselekmény, de csak az, melyről a bt.-tkönyv 367. §-a szól; ezen §. határozottan alkalmazható vádlott cselekményére. Ennek folytán kéri vádlottat a sikkasztás és csalás vádja alól felmenteni, s a 367. §-ban körülirt jogtalan elsajátitás vétségeért vétkesnek kimondani, s miután 20 havi vizsgálati fogságával vádlott már eléggé meglakolt, kéri annak szabadlábra helyezését. A kárösszegre megjegyzi, hogy az csak annyi lehet, a mennyi értékü bankjegyet gr. Festetics kapott volna, ez pedig nem sokkal több 20,000 frtnál.

Közvádló és **védőügyvéd** még kölcsönös megjegyzéseket tettek, s azután a törvényszék itélethozatal végett visszavonult.

Mintegy negyedórai tanácskozás után, Kriszt elnök kihirdeti az itéletet, mely szerint Silbermann Sámuel vádlottat a trvszék a csalás vádja alól felmenti, ellenben a btkv. 355. §-ába ütköző sikkasztás bűntényében bűnösnek mondja ki, s a 360-ik §; intézkedéséhez képest vádlott a vizsgálati fogság betudásával **4 évi** börtönre itéltetik, politikai jogainak gyakorlása és hivatalviseleti képessége 8 évre felfüggesztetik — továbbá a kár és költségeknek megfizetésében elmarasztaltatik. Ezen itéletet elnök röviden élő szóval indokolja.

Vádlott és kir. alügyész felebbezést jelentenek be.

Elnök ezután vádlottnak szabad lábra való helyezése tárgyában nyilatkozatra szólitja fel kir. alügyészt, a ki tekintettel arra, hogy vádlott rendes foglalkozással ezelőtt sem birt, biztositékot nem is helyez kilátásba, szökésétől pedig tartani lehet — ellenzi a szabad lábra való helyezést.

Dr. **Friedmann** védő erre megjegyzi, hogy védencze rendes tőzsde-látogató volt, s ez rendes foglalkozás, továbbá a büntetés 5 évre nem terjed, s vádlott első idézésre megjelent — a szabad lábra való helyezés eszközlendő A törvényszék e kérdésben külön határoz, és kimondja, hogy vádlott csak 5000 frt biztositék letétele után helyeztethetik szabad lábra; e határozat ellen védő ügyvéd külön felebbezést jelentett be.

A hivatalos lap nov. 30-iki számából. Kitüntetés. Ö felsége a személye körüli miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a kézsmárki len- és vászonkiállitás rendezése körül szerzett érdemekért, gróf Csáky Albin Szepesmegye főispánjának elismerése nyilvánittassék; továbbá ugyanezen alkalommal szerzett érdemekért Kéler Pál kézsmárki ügyvéd, mint a kiállitási rendező-bizottság elnökének, valamint Morgenbesser Konrád Podolin város polgármesterének a koronás arany érdemkeresztet adományozta s e részben a Ferencz József rend kanczellárját is kellőleg utasitotta.

Kinevezések. A magyar kir. honvédelmi miniszter, Mizsuray János biharmegyei járási csendbiztost, a magy. kir. honvédségi Ludovika Akadémiában megtartott tisztvizsga alapján, a magy. kir. 2. számu csendőr-parancsnokságnál, folyó évi deczember hó 1-től számitandó ranggal hadapróddá nevezte ki. — A kecskeméti kir. törvényszék elnöke, Molnár Andor ügyvédjelöltet, a czeglédi kir. járásbirósághoz dijas joggyakornokká nevezte ki. — A kassai magyar királyi pénzügyigazgatóság Kascsak János gyakornok-jelöltet, pénzügyi fogalmazógyakornokká nevezte ki. — A kassai magy. kir. pénzügyigazgatóság, Gersmayer János tartalékos tizedest, a tokaji kir. adóhivatalhoz II. oszt. hivatal-szolgává nevezte ki.

Alapszabály megerősités. A szászi önkéntes tüzoltó-egylet alapszabályai a m. kir. belügyminiszterium által a bemutatási záradékkal elláttattak.

Ügyvédi kamarák. A debreczeni ügyvédi kamara részéről ezennel közhirré tétetik, hogy Riszdorfer János nyiregyházai ügyvéd e kamara ügyvédi lajstromába felvétetett. A sz.-fehérvári ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, hogy dr. Stricker Adolf ügyvéd e kamara lajstromába folytatólag felvétetett; továbbá hogy Csizmazia Pál veszprémi ügyvéd az 1874: 34. t. cz. 10. §. alapján, jogerős kamarai határozat következtében ugyanabból kitöröltetett. A kecskeméti ügyvédi kamara részéről ezennel közhirré tétetik, hogy dr. Bagi Béla kecskeméti, és dr. Bauer Ignácz kunszentmiklósi ügyvédek e kamara ügyvédi lajstromába folytatólag felvétettek; Németh Dániel kecskeméti ügyvéd pedig önkéntes lemondása következtében az ügyvéd lajstromból kitöröltetett; továbbá, hogy Beke Gábor fülöp-szállási ügyvéd a bünvád alól lett felmentetése következtében az ügyvédség gyakorlatába visszahelyeztetett; végre, hogy Németh Dániel kecskeméti ügyvédnek az ügyvédség gyakorlatától 312/f. 1881. sz. itélettel 3 hóra kiszabott felfüggesztési határideje, f. évi szeptember hó 11-én lejárt, fegyelmi uton azonban az 530/f. 1881. sz. jogerős itélettel az ügyvédség gyakorlatától 3 hóra ismét felfüggesztetett, mely felfüggesztés 1881. évi november hó 21-én vette kezdetét.

Székhely áthelyezés. A krassó-szörénymegyei temesi szolgabirói járási székhelynek Szákulról Kriesovára való áthelyezése belügyminiszteri rendelettel jóváhagyatott.

KÖZGAZDASÁG.

A gazda-körből.

A gazda-kör igazgatósága ma délután 5 órakor Somssich Pál elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés megnyittatván, felolvastatott a mult ülés jegyzőkönyve és helybenhagyatott. Elnök felolvassa dr. Lederer Sándor, a gazdakör pénztárnokának és jegyzőjének, lemondó levelét, s felhivja a tagokat nyilatkozattételre. Miután a tagok közül senki sem nyilatkozott, elnök kijelenté, hogy a lemondás elfogadtatott s dr. Lederernek a kör körül kifejtett buzgóságáért köszönet szavaztatik. A pénztár megvizsgálására kiküldött háromtagu bizottság jelenté, hogy a pénztárt megvizsgálta s azt legnagyobb rendben találta. Gróf Széchenyi Pál, a kör gazdája jelenté, hogy a rendben talált pénztárt dr. Lederer Sándortól már átvette. A leköszönt pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

Ezzel kapcsolatban Széchenyi Pál gróf arra kér felhatalmazást, hogy a körnek az olvasó szobája melletti két szobahelyiséget a kör tagjainak nagyobb kényelmére ét-helyiségeknek rendeztethesse be, ami a körre igen kevés költséget róna, mert a vendéglős, kivel Széchenyi Pál gróf ez iránt értekezett, megigérte, hogy a szóban levő helyiségeket a kárpitozást kivéve, saját költségén fogja berendeztetni, valamint a légszeszvilágitást is a saját számlájára fogja bevezettetni, ez utóbbit azonban oly kikötéssel, hogy ha a közte és a kör közt kötendő szerződés három év lefolyása előtt bontatnék fel, a kör neki a légszesz bevezetésére forditott kész kiadását megtéritse. Az inditvány egyhangulag elfogadtatván gróf Széchenyi Pál a további intézkedésekre felhatalmaztatott.

Apponyi Albert gróf azt inditványozta, utasitsa a kör vámügyi albizottságát, hogy a vámtarifa revizióját illető konferenczia végeredményét tanulmányozza s arról a körnek annak idején jelentést tegyen.

Az inditvány elfogadtatott.

Végül Széchenyi Pál gróf előadta Károlyi Sándor gróf azon inditványát, hogy jövő szerdán közlekedési eszközeinkről általános vitatkozás tartassék. Elfogadtatott.

Miután még néhány uj tag felvétetett, az ülés véget ért.

*

A választmányi ülés után Virágh Vincze mint a Gazda-kör uj tagja „a mezőgazdaságról általában értekezést tartott. Értekező ely egyén gazdálkodási rendszerét hozza fel például, aki Magyarországon kevéssé, de külföldön, nevezetesen Csehországban mindenki által ismert nagybirtokos. Ez Horszky báró, a ki kevéssel kezdvén, szakszerü gazdálkodásával mintegy 4 millió forintot érő vagyonra tett szert. — Horszky rendszere a rendes gazdálkodáson alapszik, mely elvet igen sok gazda nem vesz figyelembe. Igen sok gazda van, a ki nem sokat törődik azzal, hogy mikor történjék valamely munka, nyolcz nappal előbb vagy később, az nekik mindegy. Horszkynak a rendes munkán alapuló rendszere a trágyázásból indul ki. Fölötte nagy gondot fordit ugy a trágya előállitására, valamint annak megfelelő időben és módon való kivitelére. — A szántást saját találmányu ekével eszközölteti. Az ekének az a sajátsága van, hogy a földet, bár mily mélyen szántják is, csak a felső rétegét forditja fel, az alsót csupán porhanyitja. Miután Csehországban nagymennyiségü répa és burgonya termeltetik, Horszky az ezek alá való földnek müvelésére is sajátságos eszközt találta föl. E készülék „ruhadlo“-nak neveztetik, s azon jó tulajdonsággal bir, hogy a földet ugy megmiveli, hogy a burgonya mentve van a tulságos nedvességtől, mely a burgonyabetegségeknek legfőbb oka. A mély szántásra igen sok sulyt fektet s ezt a ruhadlo végzi. A vetést illetőleg felemliti, hogy Horszky mindent gépekkel vettet. Ezáltal két czélt ér el: magtakaritást és egyenletes vetést. Hogy ezt kisebb gazdák is elérhessék, Horszky egy ugynevezett Saat-Harket talált fel. Áttérve az aratásra, felemliti, hogy nem várja be a teljes érést, hanem mihelyt látja, hogy a táblának valamely részén a gabona érett legyen, a tábla szélén vagy közepén, elkezdi az aratást. A répatenyésztést Horszky egészen másképp eszközli, mint nálunk. Már a vetésnél is eltér s ez ugy történik, hogy minden mag bizonyos magassságban fekszik. Ha a répa kelni kezd, és gaz mutatkozik közte, saját találmányu gazdasági eszközeivel, az ugynevezett „cultivatorral“ azonnal kiirtatja a gazt. A répát soha sem plántálja, hanem mindig magból veti. A kapálást szintén cultivatorral végezteti, melylyel egy ember naponkint 4 holdat képes megkapálni. A cultivatort ló huzza. Az ily módon való répatenyésztés feltünő eredménynyel jár, amennyiben 1 mérő után átlag 2—300 mázsa répa terem. Végül kijelenté, hogy tavaszszal hazánkban is fog a Horszky-féle mezőgazdasági eszközökkel kisérleteket tenni.

Vegyes közlemények.

** **A buda-győri vasutról** irják egy bécsi lapnak Budapestről, hogy Széll Kálmán a magyar leszámitoló és pénzváltóbank nevében Ordódy közlekedésügyi miniszternek ajánlatot tett, hogy e vonalat nagyon elfogadható föltételek mellett kiépiti és azután a kormánynak, mint államvasutat rendelkezésére bocsájtja. Ehhez azonban azt a föltételt kötötte, hogy a kormány közraktárak fölállitását Győrött támogatni fogja. Egyuttal Széll tervet nyujtott be a kormánynak, a magyar nyugoti vasut magyarországi részének államositása iránt. E bécsi lap állitása szerint a magyar kormány a nevezett intézetnek már kötelező igéretet tett volna. A közraktárak Fiuméban és Győrött már biztositva vannak, és a magyar nyugoti vasut államosittatik, hogy a buda-győri vasutat mint államvasutat lehessen kiépiteni és az erre vonatkozó előterjesztéseken a parliament számára most dolgoznak.

** **Óriási porczellánföldtelep Magyarországon.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter átiratilag értesitette a m. kir. földtani intézetet, hogy Torda-Aranyos megyében (Erdély) Szind község határában óriási kiterjedésü, kimerithetetlen porczellánfold (kaolin) telepre, bukkantak, s egyszersmind a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara utján mutatót küldött be az intézetnek tudományos meghatározás végett. Miután a földtani intézet vegytani laboratoriummal nem bir, a mutatót vegyelemzés végett az állatorvosi tanintézet vegymühelyébe küldte át, hol most dolgoznak annak analysálásán. Ha az anyag jónak s feldolgozásra alkalmasnak bizonyul, annyival fontosabb ennek a kaolintelepnek fölfedezése hazai iparunkra, miután a porczellánföld eddigelé nálunk alig egy pár lelhelyről — s csak kis mennyiségben — volt ismeretes.

Iparügyek.

— **Az országos magyar iparegyesület** építészi- és épités-ipari szakosztálya ma d. u. 6 órakor Placzer Antal elnöklete alatt szakosztályi ülést tartott, melynek első tárgya volt: Placzer Antal felolvasása „A karácsonyi bazárról.“ Felolvasó terjedelmesen s részletesen foglalkozik a bazárral, mindenekelőtt elmondja a bazár keletkezését, zajtalanul történtek ugymond, az előkészületek. Ezután leirja a kiállitást csoportozatonkint, kiemeli a majolika- és porczellánkiállitást, megemlitvén egyenkint a kiállitókat, s ismertetve kiállitásaikat, majd az üveg- és üvegfestészet tárgyairól, a bronzmüvekről, asztalos munkákról stb. szól egész terjedelmesen s részletezve. Egészben nem tartja sikerültnek a kiállitást, s kritikai hidegvérüséggel rámutat a hiányokra; elmondja, hogy a szobrászat, sokszorosító müvészetek s ipar épen nincs képviselve. A kiállitás tárgyai között különösen kritika alá veszi a központi háziipar kiállitott faragványait, s ezekről igy szól: „e faragászati mutatványok valódi barbarizmus, melyet megszüntetni, helyesebb irányba terelni hazafiui kötelességnek ismerem. A faragványok nagy fáradsággal, de minden gondolkodás nélkül készültek.“ A faragványok kiállitását valódi „szégyenfoltnak“ nevezi; s ebből kifolyólag inditványozza, hogy egy 5 tagu bizottság küldessék ki tanulmányozására e bazárnak, jelentéstétel kötelezettséggel, s esetleg forduljon az országos egyesület a miniszterhez, az észlelt hiányok orvoslása végett. A felolvasás élénk tetszéssel fogadtatott, s Mudrony inditványára a jelentés, az egyesület szakközlönyében közzé fog tétetni. A második tárgy a „Vederemo“ jeligés levél felbontása volt. Az egyesület ugyanis pályadijt tüzött ki egy óratok rajzára, a dij a beérkezett egyetlen pályázónak oda itéltetett már egy előző ülésben, most tehát felbontatott a jeligés levél, s kitünt, hogy a pályázó Vasady Ferencz fővárosi iparrajztanár, kinek is a pályadij kiadatott.

— **A fővárosi szesz és likőr** gyárosok társulata nov. 29-én d. u. 4 órakor a budapesti szatócs ipartársulat helyiségében az összes szatócs ipartársulatok kiküldötteivel egyetemben Adler Károly elnöklete alatt ülést tartott, melyben a gyárosokkal közöltetett azon folyamodvány, melyet a korlátolt pálinkamérési engedélylyel birók a fővárosi tanácshoz nyujtottak be, s felkérettek a gyárosok, hogy e kérvényt egy a saját részükről benyujtandó folyamodványnyal pártolják. E felhivásnak a gyárosok nemcsak hogy szivesen engedtek, de még ezenfelül kebelükből egy küldöttséget neveztek ki, melynek feladata, a regále bizottságot haladéktalanul informálni. A gyárosok részéről benyujtandó kérvény szerkesztése, s az ez ügyben netalán szükségessé válandó teendők elintézésére egy Adler Károly, Diviáczky János, Behr Berthold, Szegedináncz Ferencz, Grauer Miksa, Spuller Károly és Fromm Antal urakból álló bizottság küldetett ki.

— **A debreczeni ipar-mü-kiállitás** végrehajtó bizottsága nevében van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy a kitüntetettek ugy érmeiket és okmányaikat, valamint az állami jutalomdijban részesülők az illető összeget, csak is a jövő 1882-dik év január hó végén fogják megkapni, miután közbe jött akadályok miatt az okmányok nem készülhetnek el a fentebbi időig. — Debreczen, 1881. november hó 29-én. Szombati János, titkár.

Kereskedelem és tőzsde.

** **A pesti hazai első takarékpénztárról** jelentettük volt már, hogy az V-ik kerületben (Lipótváros) a Dorottya-utczában fiókot nyit. Mint most értesülünk, a takarékpénztárt főleg az vezérelte arra, hogy a lipótvárosi fiókot megnyissa, mert az értékpapir- és koszt-üzletet és általában az egész tőzsdei üzletet ide akarja áttenni, mintthogy e fiók a tőzsde közvetlen közelében lesz. A lipótvárosi fiók, mely május 1-én nyilik meg, tehát csakis a betét- és tőzsdei üzletet fogja kultiválni. A II-ik kerületi (budai) fiókra vonatkozólag most már határozottan állithatjuk, hogy a hazai takarékpénztár csakugyan fel fogja ezt állitani, miután ez intézetnek Budán is sok kliense van, kik most betéteikkel kénytelenek Pestre átjönni, mit a budai fiók felállitása által el lehet háritani. A pesti hazai első takarékpénztár a betevő közönség kényelmére végre azt az intézményt szándékozik életbeléptetni, hogy délután is fog hivatalos órákat tartani.

** **Az elevátorok épitéséről.** Az elevátorok épitkezési tere most rendkivül érdekes látványt nyujt. Az óriási téren a kömüvesek, kőfaragók, földhordók, czölöpözök és napszámosok sokasága hemzseg, mint egy nagy hangyaboly. Átlag 400 ember dolgozik ott naponkint s a 140 nap alatt, mely idő óta az építkezések folynak, megközelitőleg harminczezer munkás volt alkalmazva. Az épitkezés helye mellett levő nagy tér 1¼ köbméter nagyságu s 80—90 métermázsa sulyu kőkoczkákkal van boritva, melyek legnagyobb része a békás-megyeri és sóskuti bányákból került ki. 1280 ilyen kőkoczka szükséges csak az épület alapjához. A vasut naponkint 1000 köbméter földet szállit a helyszinére, s ezt a nagy mennyiséget mindig ugyanazon a napon földolgozzák. Jelenleg az épület alapzatán dolgozuak. A sulyos kőkoczkákat külön e czélra szerkesztett s vágányokon mozgó állvány segélyével helyezik el. Az állványoknak mindegyikén két két 100 métermázsa horderővel biró emelő daru van alkalmazva. Ez a munka az egész télen át fog tartani és csak tavaszszal folytatják a falrakási munkálatokat. Ugyancsak most készitik a hosszu alagutak bolthajtásait és a csatornákat. A kazánház és nagy kémény alapozását a hideg időszak tartamára beszüntették, mert a hydraulikus mész nem türi meg a hideget. A kazánházakat vizzel ellátó két szivattyuakna már meg van ásva s a szivattyucsövek lefektetve. Hogy azonban a viz az épitkezés helyére ne toluljon, szükségesnek mutatkozott az emlitett két cső eltömése, melyet a legközelebbi napokban egy buvár fog eszközölni.

** **Ausztria-Magyarország nemes fém forgalma** stasztikai adatok szerint a f. év első kilencz havában következő volt:

	1881. bevitel,	1881. kivitel,	1880. bevitel,	1880. kivitel.
	osztr. ért. forintokban.			
arany	730,800	1,150	95,200	77,050
török-arany	4,800	4.800	12,400	78,600
arany pénz	10.616,200	1.766,100	15.668,800	2.266,350
ezüst	9.415.224	99,708	1.900,080	1.094,856
hulladék ezüst	2,225	41,080	6,025	207,680
ezüst pénz	2.208,882	160,056	1.671.462	13.257,738
	22.978,131	2.072,894	19.353,967	16.982,274

E szerint a nemes fém és pénzbehozatal 20 millióval haladja tul a kivitelt. A 9.4 millió frt értékü aranyrud behozatala megfelel azon összegnek, melyet eddig a magyar kormány ezüstbevásárlásra forditott, az osztrák kormány részére ezüst nem hozatott be. Ha a most kimutatott nemes fémbehozatalt a tavalyihoz hasonlitjuk, azt találjuk, hogy ez idén 3.324.164 frt értékü nemes fém és pénzzel több hozatott be, a kivitel pedig a mult évvel szemben 14.909,380 frttal csökkent.

** **A franczia kereskedelmi utazók** által behozott árumustrák vámkezelése tekintetéből a pénzügyminiszter rendelettel figyelmeztette a vámhivatalokat, hogy azok a legnagyobb kedvezményben részesülő nemzet irányában alkalmazott bánásmód szerint vámmentesek.

Pénzügyi és banki ügyek. A magyar általános földhitel-részvény-társaság ez évi deczember hó 18-kának délelőtti 11 órájára részvényeseit rendkivüli közgyülésre hivja össze. E rendkivüli közgyülésen a társaság liquidálása iránt hoznak határozatot. — „Azienda“. Mint bennünket értesitenek, a lapunk mult számában az „Orsz. Ért.“ után közölt bukaresti távirat, mely szerint a román kormány az „Azienda assicuratrice di Trieste“ biztositó társaságtól megvonta volna azon jogot, melynél fogva az országban tovább is müködhessék, téves és valószinüleg névcserén alapszik. Az Aziendának nem tiltották be, hogy üzleti tevékenységét Romániában is folytathassa.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Terménytőzsde.

November 30.

A terményüzlet ma csendes irány mellett forgalom nélküli volt.

Szilvában a hangulat csendes, effektiv szerbiai első rendü áru 12.75 frtjával, szokványminőségü 12 frtjával köttetett 56 kilókint. Bosznia elsőrendü 15.75 frt.

Szilvaiz kellemesebb.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilónkint:

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	áru frt
Heremag	lanyha	Luczerna magyar	—.—	—.—
		franczia	—.—	—.—
		olasz	—.—	—.—
		vörös	—.—	—.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali száll.	—.—	—.—
		finomitott	34.50	34.75
Lenmagolaj	hiányzik	őszi, kétszer finomit.	—.—	—.—
Olajpogácsa	lanyha	—	— —	—.—
		repcze, egysz. prés.	6.60	6.75
Disznózsir ingyen hordó netto tara	szilárd	pesti	73.—	73.50
		vidéki	—.—	—.—
		—	— —	—.—
Szalonna	szilárd	m.lalégensz.árum.sz.	60.—	61.—
		városi légensz.	63.—	64.—
Fagygyu	csendes	füstölt, azonnal	70.	71.—
		olvasztott	47.—	48.—
Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	szilárd	bosznia, hordó	25.40	26.35
		zsákokban	25.—	25.40
		szerbiai hordó	21.40	22.30
		„ zsákokban	—.—	22.50
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	lanyha	szlavoniai Ia uj	18.20	—.—
		bánsági uj	15.70	—.—
Dió	lanyha	magyar min. szerint	16 —	16 —
		szerbiai	13 —	14 —
Gubacs burok nélkül	szilárd	magyar Ia	19.—	20.—
		szerbiai	—.—	—.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	csendes	magyar fehér	—.—	—.—
		magyar kékes	—.—	—.—
		házi kék	—.—	—.—
		illiriai	—.—	—.—
		erdélyi	—.—	—.—
Borkő (term.) hordó nélkül	szilárd	fehér Ia	64.—	66.—
		fehér IIa	54.—	58.—
		vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	lanyha	nyers min. szerint	29.50	30 —
		sárga, csurgatott	30.50	31.—
		fehér	—.—	32.—
		apró hordókban	—.—	—.—
Viaszk	szilárd	rozsnyói	121.—	123.—
		bánáti	—.—	—.—
Szesz 100 liter százalékonkint	lanyha	szesz	33.—	33.25
		„ élesztő	35.—	35.50

Gabonatőzsde.

A buzaüzlet ma is nagyon lanyha irányzatot követett. A kinálat ma ugyan gyenge volt, de malmaink mint látszik, elvül állitották föl maguknak, hogy napról napra olcsóbban akarnának vásárolni és ma is ez értelemben jártak el, tartózkodó magatartást tanusitottak és jelentékeny engedményeket követeltek, mit azonban tulajdonosok nem akartak megadni. A forgalom ez által vontatott volt és csak mintegy 6000 mm. többnyire alárendelt árura szoritkozott, mit 5—10 krral olcsóbb árakon kellett eladni. Egyéb gabonanemekben is nagyon gyér volt a forgalom és az árak csendes irány mellett meglehetősen változatlanul maradtak. Eladatott:

Buza: Tiszavidéki 200 mmázsa 77.2 k. 12.40, 250 mm. 76 k. 12.40, mind három hóra.

Felsőtiszai 500 mm. 79 k. 12.50, 200 mm. 76 k. 12, mind 3 hóra.

Fehérmegyei 300 mmázsa 71 k. 11., 100 mm. 71.5 k. 11 frt, 250 mm. 70 k. 10.50, mind 3 hóra.

Somogymegyei 200 mm. 72.9 k. 11.30, három hóra.

Északmagyarországi 100 mm. 77 k. 11.50, sárga, 200 mm. 76 k. 11.25, sárga, 100 mm. 75.3 k. 11.20 sárga, 100 mm. 75 k. 11.17½ sárga, 400 mmázsa 75 k. 11.20 sárga, 200 mm. 74.8 k. 11.30 sárga, mind 3 hóra.

Szokványminőségü 2500 mm. 75.2 k. 11.20, három hóra.

Tengeri 2000 mm. 6.80, készfizetéssel.

Rozs 300 mm. 9.—, 200 mm. 8.65, készfizetéssel.

Árpa 300 mm. 7.55, oláh 700 mm. 7.05, készfizetéssel.

Zab 200 mm. 7.35, 300 mm. 7.65, készfizetéssel.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	uj bánsági	75—80 k.	11.70—12.35	frt
„	„ tiszavidéki	75—80 k.	11.85—12.50	„
„	„ pestvidéki	75—80 k.	11.50—12.15	„
„	„ fehérmegyei	75—80 k.	11.70—12.35	„
„	„ északmagyarországi	75—80 k.	11.15—11.80	„
Rozs	uj	70—72 k.	8.70— 9.—	„
Árpa	„ takarmány	60—62 k.	7.40— 7.60	„
„	„ égetnivaló	62—64 k.	7.80— 8.40	„
„	„ sörfőzdei	64—66 k.	9.40—10.40	„
Zab	uj	37—40 k.	7.55— 7.75	„
Tengeri	uj bánsági	75 k.	6.80— 6.85	„
„	„ másnemü	73 k.	6.65— 6.70	„
Köles	ó	— k.	6.— 6.25	„
Repcze	uj káposzta	— k.	—.— —.—	„
„	„ bánsági	— k.	—.— —.—	„

Határidőüzlet gyenge forgalom és csendes irány mellett meglehetősen változatlan. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.05 frt, 2500 mm. 12 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7 frt.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén mérsékelt forgalom mellett az irány változatlanul csendes maradt. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.04 frt, 2500 mm. 12.05 frt, 2500 mm. 12 frt, 2500 mm. 12.02 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7 frt, 2500 mm. 6.98 frt, 2500 mm. 7.03 frt. 2500 mm. 7 frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	12.——12.02—	frt.
Bánsági tengeri május—juniusra	7.—— 7.——	
Szokványzab tavaszra	8.17—— 8.22½	„

Délutáni forgalom.

A délutáni tőzsde iránya gyenge forgalom mellett még inkább ellanyhult. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 7 frt.

Esti forgalom.

Az esti forgalom üzlettelen volt, az irány inkább valamivel kellemesebb.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	12.02——12.05—	frt.
„ öszre	10.70——10.75—	„
B.-tengeri május—juniusra	7.—— 7.02½	„
Szokványzab tavaszra	8.17½— 8.22½	„
Káposztarepcze 1882. aug.—szept.-re	13.——13.¼—	„

Értéktőzsde.

A mai tőzsdét rendkivüli üzlettelenség jellemzi, minek következtében a fouzérkedési papirok mérsékelt veszteséget szenvedtek. Ellenben sorsjegyek iránt jelentékeny élénkség mutatkozott, minek következtében egyesek jelentékenyen emelkedtek. Járadékok szilárdak maradtak. Egyes helyi értékek olcsóbbak voltak. Váltók és valuták valamivel alacsonyabbak. Az esti tőzsde magas párisi jegyzésekre lényegesen kedvezőbbre fordult, a járadékokban meglehetősen jelentékeny üzlet fejlődött.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén kedvetlen irány és korlátolt forgalom mellett osztrák hitelrészvény emelkedett 362.50-ről 363.20-ig és esett 362.80-ig.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén tartózkodó magatartás mellett korlátolt forgalom fejlődött. Osztrák hitelrészvény esett 363-ról 362.70-ig, budapesti iparbank 94-től 93.75-ig köttetett. Állampapirok közül: magyar 4%-os aranyjáradék 90.15-től 90.25-ig és 90.15-ön, magyar nyeremény sorsjegyek 127-től 127.75-ig, Tisza sorsjegyek 112.85-től 113.50-ig köttettek. Bécsi élet- és járadékbiztositó társaság 363, I. magyar biztositó társaság 4100-on köttettek. Váltók és valuták közül jegyeznek: arany 5.58—5.60, 20 frankos arany 9.40—9.42, birodalmi márka 58—58.10, váltó Londonra 118.65—118.95.

I óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 362.70—362.80, magyar 4%-os aranyjáradék 90.15—90.25.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén kedvező irány és korlátolt forgalom mellett osztrák hitelrészvény 362.60-tól 363-ig köttetett.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsdén kedvező irány mellett élénk forgalom fejlődött. Osztrák hitelrészvény 363-tól 363.60-ig köttetett. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 121 pénz, magyar 4%-os aranyjáradék emelkedett 90.20-ról 90.37½-ig, mire ismét 90.32½-ig esett, magyar papirjáradék 90.50 pénz.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 363.60—363.70, magyar 4%-os aranyjáradék 90.32½—90.40, magyar papirjáradék 90.50—90.60.

Felszámolási árfolyamok.

Magyar papirjáradék	90.50
Magyar 4%-os aranyjáradék	90.—
Magyar általános hitelbank	360.—
Magyar leszámitoló	121.—
Magyar földhitel	—.—
Magyar jelzálogbank	120.—
Osztrák hitel	—.—
Angol-osztrák	363.—
Unio-bank	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	113.50

Sertéskereskedelmi csarnok Budapest—Kőbányán.

Kőbánya, november 30. Az üzlet lanyha. Magyar öreg nehéz 56—, fiatal nehéz 57½—58, közép 56½—57, könnyü 57—, szedett közép 52—54, könnyü 52—53, Romániai bakonyi nehéz —.— átmeneti, közép 56½—57 átmeneti, eredeti nehéz 53—54 átmeneti, könnyü 51—53 átmeneti, Szerbiai nehéz 56½—57 átmeneti, közép 55—56 átmeneti, könnyü 54—55 átmeneti stb. Az árak páronkint 45 kilós és 4%-os levonással kilogr.-kint értendők. Románia és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el, vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtérittetik.

Uzleti tudósitások.

Gyarmatáru.

Budapest, nov. 30. (Brázay Kálmán árutudósitása.) Czukor. Nyers árura nézve e hét szilárd hangulattal kezdődött, de e látszólagos emelkedő irányzat azon körülményre vezethető vissza, hogy a kinálat nálunk nem áll arányban a kereslettel, söt legutóbb a párisi piacz ¼ frt árcsökkenést mutat. — A nyers árura nézve fennálló készlethiány a mézlet, de különösen a finomitott áru tekintetében szintén nyilvánul; a kereslet lanyha és az árak, különösen későbbi szállitásra, hanyatlók.

Kávé: A németalföldi kávéárlejtés aránylag kedvező lefolyása ez alkalommal szokatlanul megkésve érezteti hatását a többi európai kávépiaczon. — Az üzlet, általánosan véve pangás jellegét tünteti fel. — Londonban, valamint az amerikai piaczokon is a kávék minden nemeiben (nyugat és keletindiai fajok kivételével) a forgalom csendes, a választék nem kielégitő volta miatt a vételkedv hiányzik s igy természetes, hogy élénkebb forgalom nem fejlődhet ki.

Rizs. Olaszországi áru folyton szilárd, valamint az indiai fényezett áru tulajdonosai is némileg tartózkodókká lettek az által, hogy az árak várakozásaiknak épen nem felelnek meg.

Füszerek. Fahéj lignea, lanyha kereslettel, töredék áruból csekélyebb mennyiség némileg leszállitott áron adatott el Bengál gyömbér szilárd árak mellett csendes forgalommal bir, valamint cochin gyömbér iránt is szünetel az érdeklődés. Szegfüszeg az árak szilárdulása mellett élénken kerestetik; bors singaporei áru a jelentkező nagyobb szükséglet folytán szilárdan megtartotta eddigi árait, ellenben szegfübors elhanyagolt maradt.

Halak. Heringre nézve a forgalom kizárólag a napi szükséglet fedezésére szoritkozik, a mely ez időtájban igen mérsékelt szokott lenni, az árak mindazonáltal szilárdak.

Borászat.

* **Borászati felolvasásra** kérte fel az esztergomi kereskedői egylet Molnár Istvánt a budai állami vinczellérképezde igazgatóját; — ki szülővárosa óhajának készséggel engedve, a felolvasást szombaton este szándékszik megtartani. Az érdekes felolvasás czime: „A bor használata a rómaiaknál.“

* **A karók kiszedése** őszszel oly müvelet, melynek szükségessége vagy feleslegessége iránt még nem értenek egyet a szőlészek. A szőlőmunkások szeretik kiszedni s ellene vannak a bennhagyásnak; mert romlik a talajban és mert tavaszszal a metszésnél nem férnek oly jól a tőke egyes részeihez. Van azonban ezeknek egy más indokuk is, a melyet elhallgatnak és az a kereset, a mely ily késő őszi időben nekik igen jól esik. Ha a karót őszszel kiszednék rendesen s száraz helyre vinnék tavaszig, ugy állana az, hogy a karó nem romlik; de ha kiszedik, s csomókban a talajra fektetik, ugy még jobban romlik a karó, mint ha ki nem szedték volna; ismét ha kiszedik s keresztbakokra fektetik 50—50 darabszám: ez esetben valamivel jobb az eljárás, mint ha a talajban maradt volna a karó a télen át. — A kiszedés ellen a következő érvek szólnak: Szaporitja a szőlőmüvelés kiadásait holdankint 12—16 napszám értékig; — a földre rakva épen nem védi meg a karót a romlástól; söt egyenesen jobban kiteszi egész hosszaban a hólé behatásának és a karót rontja; amennyiben igen sok karót bele szoktak törni a földbe s igy a karók mindig kisebbek lesznek. — A karókiszedésnek oly vidékeken van értelme, hol kiszedik és száraz helyen elzárják azért; mert felét, harmadát — gyönyörü hegyrendőri állapotaink mellett el szokták lopni; másutt nincs értelme. — De hogy karóinkat télen át a földben hagyhassuk, arra okvetlenül szükséges, hogy a karó mindjárt uj korában vagy impregnálva legyen, vagy pedig a földbe verendő vége forró kátrányba mártassék. Ha ily előkészitett karóval karózunk, nem szükséges a karót kiszedetni; mert a vége nem korhad, legalább nem oly hamar, mint ha ezt nem tettük volna. A tett tapasztalatok nyomán állithat

jok. hogy az igy kezelt karók 5—6 évvel tovább tartanak azoknál, a melyek ily előkészités nélkül veretnek a tőkék mellé. Vannak vidékek, hol a nagyapa a karót a földbe veri s az unoka is használja, itt a karó tehát ki nem huzatik, mig csak ujjal pótolni nem kell. Ilyen vidék pl. a Balatonvidék. Igaz, hogy itt nem fenyő, de tölgyfakarót használnak, de e példát csak azért hoztam fel, hogy megdöntsem azon állitást, mintha a karó jelenléte a metszőt a metszés tökélyesebb végrehajtásában s a tőke tisztogatásában gátolná. Pedig a tölgyfakaró legalább is 2—3-szor vastagabb a fenyőfakarónál.

** **Rendőri borvizsgálat Bécsben.** A bécsi városi fizikusok 720 bort vizsgáltattak meg az e czélra berendezett vizsgálati állomáson Klosterneuburgban. — A vizsgálat Hildwein gyógyszerész azon gyanusitó nyilatkozata folytán történt, mely szerint Bécs I. kerületének legtöbb vendéglője s korcsmáiban gyártott bort mérnek. — A vizsgálat most erélyesen folyik; de nem sok eredményre vezet; a mennyiben mint tudjuk: az ügyesen gyártott bort a természetestől vajmi nehéz megkülönböztetni.

Gazdasági közlemények.

* **A kincstári követeléseknek** a dohánybeváltási árakból való levonására körrendelettel utasitotta a pénzügyminiszter az illető közegeket, szigoruan meghagyva, hogy a dohánybeváltási árakból a beváltónak a kincstár irányában fennálló tartozásai nem ugy mint eddig részben, de az egész összegre nézve levonassanak.

* **A Horvát Szlavonországok** területén használatban lévő horvát-német szövegü ló- és marhalevél űrlapok helyett 1882. január 1-től kezdve magyar szöveggel is ellátott űrlapok jönnek forgalomba. A jelenleg forgalomban lévők 1882. évi március 31-ig használhatók.

Napirend deczember 1-én.

Naptár. Csütörtök. R.-Kath.: Eligius pápa. Prot.: Longin. Görög-orosz: (nov. 19.) Abadiás próféta. Zsidó: (kizlev 9.) Benjamin. Nap kel 7 ó. 29 p., nyug. 4 ó. 10 p. Hold kel 1 ó. 40 p. d. u., nyug. 2 ó 33 p. reggel.
A magyar történelmi társulat havi ülése d. u. 5 órakor az akadémia Kisfaludy-termében. Értekeznek: Tagányi Károly és Szentkláray.
Az országos honvédegyesület központi választmányának ülése.
A fővárosi iparoskör felolvasó estélye este 8 órakor. Felolvasó: Pulszky Ferencz.
Karácsonyi kiállitás és bazár a vigadóban d. e. 9 d. u. 6-ig.
Képzőművészeti társulat őszi kiállitásának II. sorozata (sugárut 81. szám.) d. e. 9—d. 5-ig. Belépti dij 50 kr.
Iparmuzeum a műcsarnok épületében d. u. ½3—½6-ig.
Gyümölcskiállitás a Köztelken d. e. 10—12-ig és d. u. 2—4-ig.
Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár d. u. 3—7-ig.
Muzeumi könyvtár d. e. 9—1-ig.
Muzeumban term. rajz és népismetár d. e. 9—1-ig.
Horváth-féle nagy diorama a sugáruton.
Állatkert nyitva egész nap.

Kivonat a hivatalos lap november 30-ik számából.

Árverések a fővárosban. Schneider Lipót 18,242 frtra becs. ingatl. decz. 21 (torony-utcza 1.) Sziklay Mária 4997 frtra becs. ingatl. decz. 29 (I—III.)

Árverések a vidéken. Bignió Gyuláné 19,069 frtra becs. ingatl. jan. 31 Zsámbok (pestvidéki tszék). Csetényi István 600 frtra becs. ingatl. decz. 17 Soponya (Székesfehérvár). Tóth László 416 frtra becs. ingatl. decz. 28 Farádon (Sophon). Szalay Gábor 450 frtra becs. ingatl. január 13 Dunaföldvár (Paks). Ulrich Katalin 400 frtra becs. ingatl. jan. 2 Lieblig (Csákova). Poppre Teréz 3531 frtra becs. ingatl. jan. 2 Vörösvár (pestvidéki tszék). Gabriel János 466 frtra becs. ingatl. decz. 27 Hrabovka (Trencsén). Stoja Nikulaj 1529 frtra becs. ingatl. decz. 12 Hásságon (Medgyes). Budula Vaszilie 2126 frtra becs. ingatl. decz. 13 Hemingfalva (Gyulafehérvár). Csonka Juon 1184 frtra becs. ingatl. decz. 9 Egres (N.-Szt.-Miklós). Sándor István 750 forintra becs. ingatl. decz. 12 Polgárdi (Székesfehérvár). Joannovics Terézia 12,870 frtra becs. ingatl. jan. 28 Nagykikindán. Belyánszky Glisa 370 frtra becs. ingatlanai jan. 2 Zomborban. Bács István 1887 frtra becs. ingatl. január 9 Bölcske (Paks). Téth Bálint 387 frtra becs. ingatl. febr. 7 Garthán (Sopron). Sulyok István 400 frtra becs. ingatl. jan. 12 Csanak (Győr). Greber György 825 frtra becs. ingatl. decz. 29 Kis-Kozár (Pécs). Szokol Niculae 321 frtra becs. ingatl. január 17 Vájde (Szászváros). Sáry András 422 frtra becs. ingatl. decz. 9 Kaba (H.-Szoboszló). Kis Lajos 2059 frtra becs. ingatl. decz. 23 T.-Igar (Eger). Mischi Lzima 770 frtra becs. ingatl. decz. 6 Féregyház (Ujarad). Kiszeto község 20,500 frtra becs. ingatl. jan. 9 Kiszeto (Temesvár). Zábráczky Elek 11,000 frtra becs. ingatl. január 27 T.-Szada (Szerencs). Bakos Imre 2100 frtra becs. ingatl. decz. 14 Polgárdi (Székesfehérvár). Virágh Ferenczné 1014 frtra becs. ingatl. decz. 22 Udvard (Komárom). Mixies Éva 665 frtra becs. ingatl. január 9 Zombor. Stojonov Isza 529 frtra becs. ingatl. decz. 28 Uj-Sztiván (Nagykikinda). Popov Szovra 500 frtra becs. ingatl. jan. 3 Oroszlámos (Nagykikinda). Hauer Mihály 2172 frtra becs. ingatl. decz. 17 Balfon (Sopron). Gehler János 3940 frtra becs. ingatl. decz. 16 Albrechtsflor (N.-Szt.-Miklós). Raditz Jakab 3000 frtra becsült ingatl. jan. 17 Győr. Zathureczky Péter 13,535 frtra becs. ingatl. febr. 1 Trencsén. Tanaczkov Necza 1455 frtra becs. ingatl. decz. 27 Nagykikindán. Kovács Antalné 1057 frtra becs. ingatl. decz. 12 Szegeden.

Csődhirdetmény. Dossios N. Demeter hagyatéka ellen, bej. decz. 24., perügy. Jakab József ügyvéd. — Weigl Károly miskolczi vaskeresk. ellen, bej. jan. 16., 17. és 18., perügy. dr. Glotz Károly.

Csődmegszüntetés. Tángli György miskolczi lakos és Klekner Gyula és neje zilahi lakosok ellen.

Pályázat. A gyöngyösi kir. jbiróságnál jeggyakornoki, — a nagyenyedi kerületi börtönnél börtönőri, — az orsovai kir. jbiróságnál irnoki, — a nagykikindai kir. járásbiróságnál birósági végrehajtói, — a lengyeltóti kir. jbirósághoz irnoki, — a kézdivásárhelyi kir. tvszéknél és a kir. jbiróságnál joggyakornoki állomásokra.

A kis lotto huzásai
— November 30-án. —

Prágai	27	38	31	30	35
Nagyszebeni	73	38	17	88	75
Lembergi	77	75	29	31	4

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Vadászkürt szálloda.
Br. Ramberg J. táborszern. Zágráb.
Saal F. polgárm. Magyarád
Latinovics A. fldb. Duka.
Szeniczey F. fldb. Paks.
Matkovics G. fldb. Zenta.
Szlukoványi J. D.-Almás.
Rausz M. fldb. Hegyesz.
Szabó E. fldb. Pápa.
Gellert S. fldb. Kalocsa.
Pirovics J. fldb. Bács.
Jurenak S. fldb. Ujkut.
Kobek J. fldb. Bátakesz.
Ullmann J. fldb. N.-Várad.
Igrodovics J. Debreczen.
Juray A. ügyv. Baja.
Altmann M. kdő Bécs.
Fischer D. kdő Bécs.
Staub H. kdő Bécs.
Remmelmann S. hivatalnok Belga.
Krompecher K. kdő Felka.
Ullrich E. kdő Reichenberg
Berndorf F. kdő Bécs.
Engelmann J. kdő Baja.
Löw F. kdő Kassa.
Matzek J. gazdálk. Temes.

Orient szálloda.
Barczy S. fldb. Valkány.
Kozma J. fldb. Ulmaj.
Göbel R. fldb. Hartyán
Ágoston J. fldb Jászberény,
Borhy J. fldb. Gyöngyös.
Borhy L. ügyv. Gyöngyös.
Kosáry K. orvosnöv. Oleni.
Mank E. kdő Bécs.
Fogl J. kdő Bécs.
Steiner M. kdő Arad.
Mayer V. kdő Eperjes.

Fehér ló szálloda.
Bernolák N. Rimaszombat.
Bornoki A. ügyv. Bécs.
Abszolon F. joggy. Kassa.
Traverszo A. Debreczen.
Weiszmann F. hivtln. Bécs.
Groszner A. hiv. Temesvár.
Csipkés A. börkdő N.-Károly
Andori A. börkdő Pozsony.
Ellinger J. kdő Zenta.
Szeidler J. kdő Gyöngyös.
Kohn J. kdő Gyöngyös.
Wolf A. kdő Kanizsa.

Erzsébet szálloda.
Farkas G. fldb. T.-György.
Jona M.-né Debreczen.
Baier E. mgzó Pozsony.
Poppenhaim E. kdő Győr.
Békefy R. Szt.-Gotthard.
Melhárd Gy. Kaposvár.
Kék L. ügyvédj. Apatin.
Blau S. kdő Dabas.
Streitman A. Jászberény.
Szabó J. s.-lelk. Kaposvár.
Ujlaky J. hivtln. M.-Sziget.
Vilcsek A. ügyvj. Podvelt.

Arany sas szálloda.
Világhy M. birtné Héhalom.
Világhy M. birt. Héhalom.
Világhy Gy. birt. Héhalom.
Kováts J. birtné Kecskemét.
Lestyán D. Székely-Hid.
Donáth Sz. ügyv. N.-Maros.

Elhaltak névsora Budapesten 1881. nov. 29.

Schönberger Jetti 56 éves napszámos VI. k. Lázár utcza 11 rák. — Hübner Ferencz 29 éves kereskedő V. kerület sas utcza 17. tüdővérbőség. — Szabó Károly 48 éves szobatisztitó IV. kerület Lipót utcza 37 tüdővész. — Korbenics László 45 éves napszámos lakástalan, tüdőlégdag. — Lerch Erzsébet 9 éves tanuló IX kerület viola u. 25 himlő. — Zlatnik Anna 2 éves napszámos leánya I kerület gomba utcza 35 bélhurut. — Willenthal Ferencz 3 éves magánzó fia VI. k. sziv u. 15 roncsoló toroklob. — Silberberg Zsiga 50 éves kárpitos VI. kerület szerecsen utcza 15. tüdőgümő. — Richter Károly 68 éves kőmüves VII. kerület hajós utcza 6. tüdőlob. — Kiss Frigyes 71 éves nyug. katonatiszt I. kerület uri utcza 27. tüdővizenyő. — Duray Károly 32 éves munkás VII. kerület kertész utcza 6. tüdővész. — Fürstinger József 2 éves kőmüves fia VII. kerület király utcza 7. hökhurut. — Takerty Ferencz 43 éves szolga IV. k. borz u. 9. tüdővész. — Hibácska József 6 éves napszámos IX. k. soroksári u. 44. vizkór. — Gengel Rudolf 2 éves betüöntő fia IX. kerület malom-utcza 30. agylob. — Taurnek Szalay Aloizia 53 éves kőmivesné IX. kerület vágóhid 6 vérhányás. — Zimmermann Paulin 3 éves állatorvos leánya IX. kerület üllői-kaszárnya, kanyaró. — Zimmermann Rudolf 11 éves VIII. kerület gyermekkórház, tüdővész. — Zellener József 57 éves szatócs VIII. kerület Hunyady-utcza 12. májelfajulás.

NYILT-TÉR.

Hirdetmény.

Vb. Weinmann Miksa és társa békés-gyulai czég csődtömegéhez tartozó leltározott vagyonnak további szabadkézből és kicsinyben leendő elárusitása csődválasztmányi határozathozatal által beszüntetvén, ezennel közhirré tétetik, miszerint a csődválasztmányi határozat és ezen határozatnak az illetékes csődbiróság által 8612/81. sz. a. leendett jóváhagyása folytán a még el nem árusitott leltározott csődvagyon és pedig: kézmü áruk, egyéb ingóságok és bolti felszerelvények 28261 frt 71 kr. értékben, továbbá követelések 1733 frt 84 kr. leltározott összegben pályázat utján egyszerre a legtöbbet igérőnek eladatni fognak. Az erre vonatkozó ajánlatok csak lepecsételt zárt levelekben fogadtatnak el, és legkésőbb f. é. decz. 12-ig bezárólag a becsérték 10% bánatpénzével ellátva a csődvál. elnökénél **Dr. Schulhof Géza** urnál, Budapest, n. korona utcza 22. sz. benyujtandók. Meghivatnak tehát pályázók, hogy fentjelzett árukat és egyéb értékeket f. é. deczember 7., 8. és 9-ik napjain Békés-Gyulán tekintsék meg, ahol a tömeggondnok részéről a szükséges felvilágositások megadatni és a csődleltár áttekintése megengedtetni fog. A beérkezett pályázatok felett a csődválasztmány f. é. deczember 13-án tartandó ülésében fog határozni. A visszautasitott pályázatokhoz csatolt bánatpénz f. é. deczember hó 14-én dr. Schulhof Géza urnál lesz átvehető.

A csődtömeggondnok.

Az igen tisztelt
HÖLGYVILÁGNAK!

Mától fogva **csak** a leltározás napjáig adunk mindennemü **bársony- és selyemszövetek**et, **peluche-ket, paszománt-diszitményeket, szalagokat, csipkéket és fehérnemüeket** bevásárlási áron, sok czikket azon alul is, sokat pedig minden áron.
Számos látogatást kér
302) **Lefkovits & Kary & Co.**

Szinházak és mulatságok.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtökön, deczember 1-én:
A T A L A.
Dalmű 5 felv. Szövegét irta Dr. Váradi Antal, zenéjét szerzette Sehauer Ferencz
Személyek:

Don Lopez	Tallián J	Mira, barátnéja	Nadayné
Diego) spanyol	Kiss D.	Zombra	Doppler Ilka
Ruiz) nemesek	Erdey V.	Tomar, főpap	N y D.
Maritana	Spány. I.	Beaudry	Odry L
Saktas, indián	Gassi F.	Virágkiálynő	Cappini Zs.
Atala	Bartolucci V.		

Kezdete 7 órakor.

Holnap, decz. 2-án: „A hol unatkoznak." Vigjáték 3 felv.

NÉPSZINHÁZ.

Csütörtökön, deczember 1-én:
BLAHA LUJZA asszony mint vendég.
FAVARTNÉ.
Operette 3 felv. Irták A Duru és H Chivot. Forditotta Evva Lajos és Fái J. Béla Zenéjét szerzette Jacques Offenbach.
Személyek:

Favart, szinmüiró	Vidor	Babette	Vidorné
Favartné	Blaha L. asz.	Jeanneton	Zsurainé
Cotignac, őrn.	Kassai	Larose	Karikás
Suzanne	Komáromi M.	Joli Coeur	V. Kovács
Hector de Boispréau	Kápolnai	Sans-Quartier	Hatvani
Pont Sablé	Solymosi	Larissol	Füredi
Biscotin	Komlóssi J.	Rendőrbiztos	Marton
		Sarpitos	Fényes

Kezdete 7 órakor.

Holnap, decz. 2-án: „A királykisasszony bábui." Operette 3 felvonásban.

VÁRSZINHÁZ.

Csütörtökön, deczember 1-én:
FIGARO HÁZASSÁGA,
vagy: **egy napi bolondság.**
Vigjáték 5 felv. Irta Beaumarchais, forditotta Paulay
Személyek:

Almaviva gróf	Náday	Cherubin	Márkus E.
Rosina, neje	Helvey Laura	Bartholo, orvos	Ujházi
Figaro	Halmi	Basilio	Földényi
Zsuzsi	Molnárné	Don Guzman	Vizvári
Marceline	Szathmárné	Törvényszéki jegyző	Sántha
Antonio, kertész	Szigeti Imre		
Fanchette	Csillag T.		

Teaterem
Budapest, belváros, régi posta-utcza.
Naponkint d. u. 4 órától Horváth Mátyás kedvelt nemzeti zenekara zene-estélye. Kitünő italok és hideg étkekről gondoskodva van. Számos látogatást kér tisztelettel
2700 **Breitner B.**

Grand Café Färber,
Váczi-körut, a Lipót-templom átellenében.
A finom világ találkozására
naponkint zeneverseny
Bunkó Gyula
kedvelt nemzeti zenekara által 2391

IDŐJÁRÁS.

Az időjelző intézet távirati jelentése.
1881. november 30. reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás	Szélirány és erő	Hőmérsék Celsius	Csapadék mm.	Égbolt
Arad	71.6	DK₁	— 6.3	—	○
Besztercze	72.6	◎	— 8.4	—	○
Beszterczebánya	71.8	E₁	+ 3.0	—	●
Budapest	71.0	NY₁	— 0.6	—	○
Csáktornya	69.2	E₁	+ 1.2	—	≡
Debreczen	71.0	EK₁	— 4.2	—	○
Eger	71.0	EK₂	— 3.1	—	○
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	70.5	K₁	+ 11.5	5	●
Késmárk	71.5	◎	— 3.1	—	○
Keszthely	69.8	K₅	+ 3.4	—	◔
Kolozsvár	71.8	D₁	— 8.8	—	○
Magy. Óvár	70.5	◎	+ 2.1	—	●
Máramaros-Sziget	—	—	—	—	—
Nagy Enyed	72.6	EK₁	— 6.5	—	≡
Nagy-Szeben	73.2	D₁	— 8.1	—	○
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Orsova	74.5	◎	— 2.0	—	∞
Pancsova	70.9	D₁	— 1.4	—	○
Selmeczbánya	71.1	NY₄	+ 3.4	—	●
Sopron	69.8	ENY₁	+ 2.3	—	≡
Szatmár-Németi	70.6	E₂	— 3.7	—	○
Szeged	71.3	◎	— 2.5	—	○
Sepsi-Szt.-György	—	◎	— 6.0	—	○
Szolnok	71.4	◎	— 2.2	—	○
Temesvár	71.2	DK₂	— 2.2	—	○
Trencsén	70.1	◎	+ 3.2	—	○
Ungvár	72.0	E₅	2.2	—	○
Zágráb	69.4	DK₂	+ 4.6	—	○
Bécs	69.2	ENY₁	+ 3.8	—	●
Bregenz	68.5	DNY₁	+ 6.0	—	●
Lesina	70.8	K₂	+ 12.1	—	○
Pola	69.9	K₁	+ 11.2	—	●
Prága	70.5	ENY₁	+ 5.4	—	●

[illegible]

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (772—774) a kontinens délkeleti részéből kiterjed annak többi részére is (765). Mérsékelt szeleknél az idő nyugaton borus, Francziaországban esőkkel, délkeleten derült. A hőmérséklet keveset ingadozik.

Hazánkban: Különböző irányu, többnyire keleties, mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet nyugaton kevéssé alább szállt, a légnyomás mindenütt nagyobbodott. Az idő többnyire csendes, derült, száraz. Az ország keleti fele fagyponton alól hideg volt; a nyugati fél fagyponton felül enyhébb. Az erdélyi részekben 6, 9 foknyi volt az erős hideg.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Északnyugaton kevés kivétellel, általában száraz, csendes, derült időt várhatni továbbra is.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul az osztrák államvaspálya indóházából	A vonatok minősége	Indulási idő
Budapestről—Érsekujvár, Pozsony Bécs	szem. vonat futárvonat szem. vonat futárvonat	9 óra 30 p. este 8 óra 30 p. regg. 9 óra 20 p. regg. 2 óra 10 p. d. u.
Budapestről, Vácz, Esztergom, Nána, Érsekujvár	vegyes von	1 óra 8 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Verciorova	futárvonat	10 óra 10 p. este
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Karánsebes	szem. vonat futárvonat szem. vonat	8 óra 15 p. este 10 óra 10 p. este 6 óra 55 p. regg.
Budapestről, Czegléd, Debreczen, Miskolcz, Kassa	személy von " "	6 óra 35 p. este 7 óra 50 p. regg.
Budapestről, Czegléd, Szolnok, Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár, Brassó, Predeal	futárvonat	10 óra 10 p. este
Budapestről, Czegléd, Szolnok, Arad, N.-Szeben, Brassó	szem. vonat " "	6 óra 55 p. este 7 óra 50 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Salgó-Tarján, Losoncz, Zólyom, Ruttka	gyors vonat szem. vonat vegyes von.	5 óra 24 p. regg. 6 óra 40 p. d. u. 2 óra 50 p. d. u.
Budapestről, Gödöllő, Hatvan, Miskolcz, Kassa	szem. vonat vegyes " gyors "	7 óra 31 p. regg. 8 óra 50 p. este 11 óra — p. éjj.
A déli vasut (budai) indóházából.		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof	szem. vonat gyors vonat vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 5 óra — p. d. u. 7 óra 45 p. este

A vonat megérkezik az osztrák államvasut indóházába	A vonatok minősége	Megérkezési idő
Bécs, Pozsony, Érsekujvár Budapestre	szem. vonat futárvonat szem. vonat futárvonat	5 óra 47 p. d. u. 2 óra 31 p. " 5 óra 57 p. regg. 9 óra 41 p. éjjel
Érsekujvár, Esztergom, Nána, Vácz, Budapestre	vegyes von	11 óra 51 p. d. e.
Verciorova, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	futárvonat	7 óra 30 p. regg.
Karánsebes, Temesvár, Szeged, Czegléd, Budapestre	szem. vonat futárvonat szem. vonat	8 óra 40 p. este 7 óra 30 p. regg. 8 óra 45 p. regg.
Kassa, Miskolcz, Debreczen, Czegléd, Budapestre	szem. vonat " "	8 óra 21 p. este 7 óra 55 p. regg.
Predeal, Brassó, Kolozsvár, N.-Várad, Püspök-Ladány, Szolnok, Czegléd, Budapestre	futárvonat	7 óra 30 p. regg.
Brassó, N.-Szeben, Arad, Szolnok, Czegléd, Budapestre	szem. vonat " "	8 óra 26 p. este 7 óra 55 p. regg.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Ruttka, Zólyom, Losoncz, Salgó-Tarján, Hatvan, Budapestre	vegyes von gyors vonat vegyes von. személ von. gyors vonat	6 óra 53 p. regg. 7 óra 30 p. regg. 10 óra 37 p. d. e. 8 óra 50 p. regg. 10 óra 14 p. este
Kassa, Miskolcz, Hatvan, Gödöllő, Budapestre	személy von. vegyes von. gyors vonat	7 óra 58 p. este 6 óra 53 p. regg. 7 óra 30 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába		
Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár, Budapestre	személy von. gyors vonat posta vonat	7 óra 38 p. regg. 11 óra 35 p. d. e. 8 óra 47 p. este

Vizállás.

1881. november 30-án

Folyó	Név	Magasság 0 fölött	0 alatt	Változás
Duna:	Pozsony	1.70	—	apadó
	Komárom	1.55	—	"
	Budapest	1.78	—	"
	Mohács	2.80	—	"
	Vukovár	1.49	—	"
	Ujvidék	3.72	—	"
	Pancsova	—	—	—
	Orsova	3.98	—	apadó
Dráva:	Barcs	0.85	—	"
	Eszék	1.83	—	áradó
Száva:	Sziszek	0.80	—	apadó
Tisza:	M. Sziget	0.71	—	váltlan
	Borsova	—	—	—
	Sárospatak	1.24	—	apadó
	[illegible]	0.65	—	"
	Tokaj	1.63	—	"
	Szolnok	2.84	—	"
	Szeged	4.25	—	"
Körös:	B. Gyula	0.42	—	váltlan
Maros:	Arad	—	—	—
Béga:	Temesvár	0.11	—	—

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései (azonos a P. Lloydéval) november 30.

Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára

Buza	Irányzat	74 klg frttól	74 klg frtig	75 klg frttól	75 klg frtig	76 klg frttól	76 klg frtig	77 klg frttól	77 klg frtig	78 klg frttól	78 klg frtig	79 klg frttól	79 klg frtig	80 klg frttól	80 klg frtig	81 klg frttól	81 klg frtig
bánsági	lanyha	—.—	—.—	11.70	11.80	11.85	11.95	12.—	12.10	12.15	12.20	12.20	12.25	12.30	12.35	—.—	—.—
tiszavidéki	"	—.—	—.—	11.85	11.95	12.—	12.10	12.15	12.25	12.30	12.35	12.35	12.40	12.45	12.50	—.—	—.—
pestvidéki	"	—.—	—.—	11.50	11.60	11.65	11.75	11.80	11.90	11.95	12.—	12.—	12.05	12.10	12.15	—.—	—.—
fehérmegy.	"	—.—	—.—	11.70	11.80	11.85	11.95	12.—	12.10	12.15	12.20	12.20	12.25	12.30	12.35	—.—	—.—
m. északi	"	—.—	—.—	11.15	11.25	11.30	11.40	11.45	11.55	11.60	11.70	11.70	11.75	11.75	11.80	—.—	—.—

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségi súly hektoliterenkint	100 kilogr. ára frt	kr.	frt	kr.
rozs	uj	—	lanyha	70—72	8	70	9	—
árpa	"	takarmány	—	60—62	7	40	7	60
"	"	égetni való	—	62—64	7	80	8	40
"	"	sörfőzdei	—	64—66	9	40	10	40
zab	"	—	lanyha	37—40	7	55	7	75
tengeri	uj	bánsági	szilárd	75	6	80	6	85
"	uj	másnemü	"	73	6	65	6	70
köles	ó	—	"	nélkül	6	—	6	35
káposzta-repcze	uj		"		—	—	—	—
bánáti repcze	uj		"		—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	pénz kr.	áru frt	áru kr.
buza	lanyha	tavasz	12	—	12	02
	"	őszre	—	—	—	—
tengeri	csendes	május—junius 1882	7	—	7	—
zab	csendes	tavasz	8	17	8	22½
	"	őszre	—	—	—	—
repcze káposzta	"	augusztus—szeptemberre	—	—	—	—
repcze bánáti	"	julius—augusztusra	—	—	—	—

Értékpapirok

Államadósság.

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar vasuti kölcsön á 120 frt	5%	133.50	134.75
" " 120 frt egyes darabokban	5%	133.50	134.—
Gömöri államvasuti záloglev.	5%		
Magyar 1869. keleti vasut áll.-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	91.50	92.—
" 1873. " " ar. v. ezb.	5%	—.—	—.—
" 1876. " " államkötv. ar.	5%	97.—	97.50
" kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		127.75	128.25
" " 50 frt		125.—	126.—
Tiszai és szegedi kölcsön		113.50	113.75
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötv. strl. £	4%	—.—	—.—
1873-iki " " "	5%	—.—	—.—
Magyar kir. aranyjáradék adómentes	6%	119.60	119.75
" " "	4%	90.15	90.35
Magyar aranyjáradék adóm. végl. kötv.		—.—	—.—
" papirjáradék	5%	90.40	90.60
" földtehermentesitési kötvények	5%	99.75	100.25
" " " 1867. záradékkal	5%	98.75	99.25
" " " temesi	5%	98.50	99.—
" " " 1867. záradékkal	5%	97.50	98.—

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—.—	—.—
" " erdélyi	5%	99.	99.50
Magyar orsz. jel. urbéri vålts. kötv. (100 frt)	5%	93.50	94.50
Kir. horv.-szlav.-jelz. földváltsági kötv. (100 frt)		—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	97.—	97.50
Magyar kir. kamatozó kincstári ut. 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesit. államadósság papirban	5%	77.25	77.50
" " ezüst kamat jan.—jul.	5%	78.—	78.25
" " apr.—okt.	5%	78.—	78.25
Osztr. aranyjáradék 4% kamat	4%	94.—	94.25
" papirjáradék, adómentes	5%	—.—	—.—
" államadósság, kisorsolással 1854-ki á 250 frt p. p.	4%	123.—	124.—
" " 1860-ki á 500 frt o. é.	5%	133.50	134.—
" " 1860-ki á 100 frt o. é.	5%	134.—	135.—
" " 1864-ki á 100 frt o. é.		179.50	180.50
" " 1864-ki á 50 frt o. é.		175.—	176.—
Pest város kölcsöne 1870-ből	5%	101.25	101.75
" " 1871-ből	6%	101.25	101.75
Budapest főváros 1880-ki kölcsöne	5%	98.75	99.25
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank		45.—	46.—

Részvények.

Osztal. 1880-ra	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
	a) Bankok.		
12.—	Ált. m. municip. hitel-int. befiz. 200 frt	—.—	—.—
3.—	Angol-osztr. bank " 120 "	—.—	—.—
8.—	Bpesti bankegyesül. r.-társ. " 100 "	116.50	117.50
—.—	Franco-m. b. lesz. a. " 200 "	—.—	—.—
—.—	Horvát I számitoló bank " 200 "	—.—	—.—
12.—	Iparbank, budapesti " 100 "	93.75	94.25
—.—	Közp. ipartárs. hitelint. " 80 "	—.—	—.—
—.—	Magy. ált. földh. r.-társ. " 100 "	—.—	—.—
19.50	Magyar ált. hitelbank " 200 "	359.50	360.50
—.—	Magy. jelz. hitelb. " 200 "	—.—	—.—
—.—	" " " II. kib. id. e. " 100 "	119.50	120.50
9.—	Magy. lesz. és pénzváltb. " 100 "	121.	121.25
—.—	Magy. orsz. bank r.-társ. " 100 "	—.—	—.—
—.—	Osztr. hitelint. érte " 160 "	362.80	363.—
38.30	Osztrák-magyar bank " 300 "	840.—	845.—
45.—	I. magyar iparbank " 150 "	192.—	193.—
45.—	Pesti magy. keresk. bank " 500 "	—.—	—.—
—.—	Pesti m. ker. bank előv. jog. sz. " 500 "	655.—	657.—
7.—	Szieszeki hitelbank " 100 "	—.—	—.—
—.—	„Unio" bank " 100 "	143.—	144.—
	b) Biztositó társulatok.		
—.—	Bécsi bizt. társaság befiz. 200 frt	325.—	328.—
—.—	Bécsi élet s jár. bizt. társ. " 200 "	363.—	365.—
170	Első magyar bizt. társ. befiz. 1000 frt	4075.—	4125.—
—.—	Magyar-franczia bizt. társ. " 50 "	—.—	—.—
60.—	Pannonia viszb. társ. " 300 "	1400.—	1420.—
—.—	Unio viszbizt. társ. " 300 "	—.—	—.—
	c) Gőzmalmok.		
—.—	Concordia malom befiz. 500 frt	428.—	440.—
100	Első budapesti " 500 "	1150.—	1170.—
45	Erzsébet malom " 200 "	160.—	165.—
—.—	Hengermalom " 500 "	475.—	480.—
—.—	Lujza " 100 "	182.—	185.—
25.—	Molnárok és sütők " 200 "	310.—	312.—
75.—	Pannonia " 1000 "	880.—	900.—
45.—	Viktoria " 500 "	360.—	370.—
	d) Közlekedési vállalatok.		
—.—	Alföld-fiumei befiz. 200 frt	175.—	175.50
—.—	Báttaszék-dombovári " 200 "	—.—	—.—
—.—	Déli vasut " 200 "	—.—	—.—
—.—	Észak-keleti vasut " 200 "	168.—	169.
—.—	Erdélyi vasut " 200 "	168.—	168.50
—.—	Győr-sopron-ebenfurti v. " 200 "	—.—	—.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut " 200 "	148.75	149.50
—.—	Magy. gácsországi vasut " 200 "	—.—	—.—
—.—	M. nyug. (székesf.-győr-grácz) " 200 "	—.—	—.—
—.—	Osztrák államvasut " 200 "	—.—	—.—

Osztal. 1880-ra	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
—.—	Pécs-barcsi vasut befiz. 200 frt	—.—	—.—
—.—	Tiszavidéki " 200 "	250.—	250.50
6.—	Osztr. dunagőzhajózási-társ. " 500 "	—.—	—.—
6.—	Budai hegypálya " 100 "	114.—	116.—
—.—	Pesti közuti vaspálya " 200 "	440.—	441.
—.—	" " " élv. jegy " — "	250.—	—.—
	e) Takarékpénztárak.		
4.—	Budapest III. kerületi befiz. 50 frt	48.—	50.—
4.—	Czeglédi " 100 "	—.—	—.—
30.—	Országos központi " 300 "	572.—	575.—
250	Pesti első hazai " 1000 "	4809.—	4900.—
4.—	Egyesült Budapest fővárosi " 200 "	541.—	543.—
30.—	Pest-külvárosi " 150 "	134.—	136.—
—.—	Pakracz-daruvár-kotinjai " 60 "	—.—	—.—
	f) Különféle vállalatok.		
8.—	Álagut befiz. 105 frt	116.—	117.—
—.—	Ált. waggon-kölcsönző tra. " 80 "	92.	93.
—.—	Franklin-társ. szeiv. nétr. " 150 "	156.—	157.—
35.—	Ganz és tsa vasöntöde s gépgy. " 400 "	660.—	662.—
24.—	Gschwindt féle szeszgyár " 200 "	353.—	355.—
12.—	Gymnasium, ez bizt. e. m. " 200 "	—.—	—.—
25.—	Keresk. test. épülete " 210 "	528.—	—.—
40.—	Könyvny. „Athenaeum" " 150 "	605.—	615.—
—.—	" Pesti részv.-társ. " 500 "	780.—	800.—
—.—	Kőszén és tégla gyár (Drasche) " 200 "	158.50	159.50
—.—	Pesti épitő-társaság " 85 "	—.—	—.—
—.—	Rimamurány-Salgó-tarjáni vasmü " 100 "	134.50	135.—
—.—	Salgó-tarjáni kőszénbánya " 100 "	123.—	125.—
14.—	Schlick féle vasöntöde s gépgyár " 200 "	228.—	240
25.—	Serfőzde első magy. befiz. 400 "	605.—	610.—
20.—	Sertéshizlaló " 200 "	325.—	327.—
—.—	Szakuti kőbánya " 200 "	—.—	—.—
—.—	Spodium és csontliszt-gyár " 200 "	307.—	310.—
—.—	Szálloda részvény-társaság " 200 "	—.—	—.—
8.—	Tégla és mészégető gyári " 200 "	119.50	120.—
—.—	Téglagyár, kőbányai " 150 "	275.—	276.—
	Zálogievelek.		
	Magy. föld. hitel. intézet	5% 101.75	102.25
	" " " "	5% 100.75	101.
	" " " "	4½% 94.75	95.25
	" " " arany v. ezüst	5% 118.50	119.
	" jelzálogbank	5% 102.50	103.25
	" "	5% 99.50	100.—
	Ált. földhitel részv.-társ.	6% —.—	—.—
	" " "	5½% —.—	—.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitel-int.	5% —.—	—.—
	Osztrák-magyar bank o. é.	5% 100.	100.30
	" " " "	4½% 98.40	98.75
	" " " "	4% 94.75	95.—
	Pesti magy. kereskedelmi bank	6% 101.75	102.—
	" " " "	5% 101.50	101.75
	„Albina" tak. és hit. int.	6% 98.70	99.90

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Elsőbbségek.		
Alföld-fiumei vas. (nagyv.) eszéki vonala) befiz. 200 frt 5%	94.75	95.25
Alf.-fiumei v. 1874. kib. 200 frt 5%	—.—	—.—
Báttaszék-Dombovár-zákányi vasut 200 frt 5%	92.	92.50
Dunagőzhaj. társ. 500 " 5%	—.—	—.—
" " 100/200 " 6%	—.—	—.—
Észak-keleti vasp. 5% befiz. 300 frt	92.0	93.—
" " " ár. 5% 300 "	—.—	—.—
" " " ár. 6% 1000 "	—.—	—.—
Magy.-galicziai vasp. 5% 200 "	—.—	—.—
" " II. kib. 5% 200 "	—.—	—.—
" nyug. vas. (Székesf.-győr-gráczi vonal) 5% 200 "	—.—	—.—
M. nyug. vas. 1874. kib. 5% 200 "	—.—	—.—
M. vas. els. kölcs. beruh. czél. ár. 200/1000 "	109.—	109.50
I. erdélyi vaspálya 5% 200 "	92.—	92.25
Győr-sopron-ebenf. vas. 6% 200 "	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut cs. 5% 200 "	—.—	—.—
K.-oderb. v. (ep.-tarn. v.) 5% 300 "	95.75	96.25
" " (osztr. v.) 5% 200 "	—.—	—.—
" " (m.-v.) 5% 200 "	—.—	—.—
Osztr. Állam-vasut 5%	—.—	—.—
Tiszavidéki vasut 5% 100 "	101.50	102.—
Budapesti lánczhid 6% 100 "	103.50	104.—
Kőszén és téglagy. kötv. 6% 100 "	—.—	—.—
Lloyd- és tőzsde-épület 5% 200 "	95.50	96.—
Magánsorsjegyek.		
Osztrák hitelintézet	182.50	183.50
Budavárosi sorsjegy	39.50	40.—
Keglevics "	16.50	17.50
Pálffy "	38	39
Pénznemek,		
Cs. kir. arany (vert)	5.58	5.60
Cs. kir. arany (kér.)	5.56	5.58
Osztr-magyar 8 frtos arany	9.40	9.42
20 frankos arany	9.40	9.42
Török aranylira	—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—.—
Német birod. bankj. 100 márkányi	58.	58.10
I) Váltók árfolyama (látra).		
Német bankpiaczok 100 márk	58.10	58.30
Amsterdam 100 hollandi frtért	97.60	97.80
Brüssel 100 frankért	—.—	—.—
Páris 100 frankért	46.95	47.
Marseille 100 frankért	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	46.90	47.
Zürich 100 frankért	46.90	47.
London 10 font sterlingért	118.65	118.95
Szentpétervár 100 rubelért	—.—	—.—
Milano 100 lire nouve ital.	—.—	—.—

Bécsi tőzsde november 29.

	Pénz	Áru
A. Általános államadósság.		
Egységes járadék, egy. máj.—nov. 5%	77.35	77.50
" " febr.—aug. 5%	77.40	77.55
" " ezüst jan.—jul. 5%	78.15	78.30
" " ápr.—okt. 5%	78.25	78.40
Sorsolással, 1854-ből 250 frt sorsj. p.p. 4%	123.25	123.75
" 1860-ból 500 frt o. é. 5%	133.25	133.50
" 1860-ból 100 frt " 5%	124.—	134.25
" 1864-ből 100 frt "	179.—	—.—
" 1864-ből 50 frt "	174.—	175.—
Como járadék 42 lira	30.—	—.—
Államjószági jelzáloglevél 120 frt 5%	—.—	—.—
B. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és tartományok államadóssága.		
Osztr. aranyjáradék adóm. 100 frt 4%	93.90	94.05
Osztr. kincst. jegy visszafiz. 1881 100 frt 5%	95.—	95.15
" " " 1882 100 " 6%	100.60	100.90
C. A magyar koronaországainak államadóssága.		
Magy. aranyjáradék adóm. 100 frtos 6%	119.70	119.90
" papirjáradék 100 frtos 5%	90.55	90.70
Magy. vas. kölcs. 120 frt 5%	133.25	133.75
Gömöri államv. záloglevél 150 frt 5%	—.—	—.—
Keleti vasuti ál. kötv. 1869-ből 300 frt 5%	91.40	91.70
" " " 1873-ból 300 " 5%	109.—	110.
" " " 1876-ból 100 " 5%	97.—	97.25
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 5%	—.—	—.—
" " 1873 100 5%	—.—	—.—
" urbéri vålts. kötv. 100 5%	—.—	—.—
" szőlődézsma-vált. kötv. 100 5%	97	—.—
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt	125.40	125.80
" " 50 frt	123.—	124.—
Tiszav. és szeg. ny. sorsj. 100 4%	112.70	112.90
D. Földteherm. k. 100 frt pp.		
Csehországi 5%	105.25	—.—
Bukovinai 5%	100.—	101.—
Galicziai 5%	100.50	101.—
Karinthiai 5%	99.—	—.—
Krajna és tengerparti 5%	103.—	—.—
Morvaországi 5%	104.—	104.50
Alsó-ausztriai 5%	105.—	106.—
Felső-ausztriai 5%	103.—	—.—
Salzburgi 5%	102.—	—.—
Sziléziai 5%	108.—	—.—
Stiriai 5%	104.—	104.75
Tiroli 5%	99.—	—.—
Horvát- és szlavonországi 5%	99.50	100.—
Erdélyi 5%	99.10	99.50
Temesi bánság 5%	98.75	99.25
Temesi 1867-iki sorsolási záradék 5%	97.70	98.—
Magyar 5%	99.30	99.80
Magyar 1867-iki sorsolási záradék 5%	98.50	99.—
E. Más közkölcsönök.		
Dunaszab. sors. 1870-ből 100 frt 5%	116.—	116.50
" kölcs. 1878-ból 100 frt 5%	103.50	103.75
Pestvárosi kölcsön 1871. 6%	—.—	—.—
" " 1880. 5%	99.25	99.50
Bécsvárosi kölcsön 1867. 5%	102.—	102.50
" " 1874. (sors.)	132.50	132.75
Török vasuti kölcs. 400 frc.	24.70	25.—
F. Zálogievelek, jelzálogkötvények és kötvények (100 frtért).		
Osztr. ált. földhitelint. sors. ér. v. ez. 5%	118.50	118.75
" " 33 éves visszaf. 5%	100.20	100.60
Közp. földhitelint. bank 6%	99.50	100.—
Osztr. jelzálogbank 10 év visszaf. 5½%	102.—	103.—
Osztr. jelzálogbank sorsolással 5½%	100.50	101.—
Osztrák-magyar bank 5%	100.15	100.30
Osztrák-magyar bank 4½%	98.60	98.80

	Pénz	Áru
Osztrák-magyar bank 4%	94.90	95.10
Első osztr. takarékp. sors. 30 év 5%	102.50	103.—
" " " 32 " 5%	102.50	103.—
Magy. ált. földbit. részv. t. 34 év 5%	98.—	99.—
Magyar földhitelintézet 5%	101.90	102.60
" " sors. 39 év 5%	101.—	101.50
" " 4½%	95.—	95.50
" " sors. 39 év arany 4½%	118.50	119.50
" jelzálogbank 5%	99.—	99.50
" " 5½%	102.50	103.25
G. Elsőbbségi kötvények.		
Albrecht pálya 300 frt 5% ezüst	94.80	95.20
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5% ezüst	94.80	95.—
Dunagőzhajózási társ. 300 frt 6% ezüst	—.—	—.—
" " 200 frt 5%	107.—	108.—
Erzsébet pálya 300 frt 5% ezüst	98.25	98.50
Erzsébet p. 300 frt o. é. 5% 1862 ki kibocs.	97.75	98.—
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p. 5%	105.—	105.50
" " " 100 frt o. é. 5%	101.—	101.75
" " " 300 frt ezüst 5%	106.25	106.75
Ferencz-József pálya 200 frt ezüst 5%	101.70	101.90
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst 5%	100.30	100.80
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt 5%	99.50	99.70
Kassa-oderbergi pálya 300 frt 5%	95.80	96.10
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ezüst 5%	92.80	93.10
Lemberg czern.-jassii p. I. kib. 300 frt ez. 5%	94.40	94.80
" " " II. " 300 frt ez. 5%	99.75	100.25
" " " III. " 300 frt ez. 5%	95.40	95.70
Osztr. és ak-nyugati pálya 200 frt ez. 5%	102.50	103.—
Rudolf-pálya 300 frt ezüst 5%	98.20	98.60
Erdélyi-pálya 300 frt ezüst 5%	92.25	92.50
Osztr. állampálya 500 frank 3%	176.50	177.50
" " 1874. kib. 500 frank 3%		172.75
Déli pálya 500 frank 3%	131.—	131.30
Déli pálya 200 frt arany 5%	116.50	116.75
Dél-északnémet össz. k.-pálya 100 frt 5%	98.—	98.50
" " 1878. k. 100 frt 5%	95.50	96.—
Tiszavidéki pálya 100 frt 5%	101.50	102.—
Magyar gácsorsz. pálya 200 frt 5%	93.50	93.75

	Pénz	Áru
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar. 5%	92.	92.50
M.-nyug (Székesf.-Győr-Grácz) 200 frt 5%	94.50	95.—
H. Különféle sorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt o. é.	182.—	182.75
Clary 40 frt p. p.	39.—	40.—
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.	112.50	113.—
Innsbruck városi 20 frt o. é.	23.50	24.50
Keglevich 10 frt p. p.	17.—	17.50
Krakkói sorsjegy-kölcsön 50 frt o. é.	21.20	22.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o. é.	23.50	24.
Buda város kölcsöne 40 frt o. é.	40.—	40.50
Pálffy 40 frt p. p.	38.—	38.25
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.	19.50	20.—
Salm 40 frt p. p.	52.—	52.50
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.	22.50	23.—
St.-Genois 40 frt p. p.	49.50	50.—
Stanislau városi 20 frt o. é.	25.40	25.80
Trieszti város 100 frt p. p.	128.—	129.—
" " 50 frt o. é.	65.50	66.50
Waldstein 20 frt p. p.	30.25	30.75
Windischgrätz 20 frt p. p.	39.—	40.—
I. Bankok részvényei		
Angol-osztr. bank 200 frt 5%	153.50	153.75
Bécsi banktársulat 200 frt 5%	283.—	285.
Bécsi bankegyesület 100 frt 5%	139.50	139.75
Magy. ált. földh. r. társ. 100 frt 5%		
Osztr. ált. földhitel int. 200 frt 5%	283.50	284.—
Pesti magy. kereskedelmi bank 500 frt 5%	—.—	—.—
Keresk. és ipar hitelint. 150 frt 5%	363.70	363.90
Magy. ált. hitelbank 300 frtos 5%	361.50	362.—
Alsó-ausztr. leszám. társ. 500 frtos 5%		
Magy. lesz. és váltóbank 100 frt 5%	120.50	121.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt 5%	289.—	291.—
Osztr. jelzálogbank 200 frt 5%	75.—	75.50
Magyar jelzálogbank 100 frt 6%	—.—	—.—
Osztr. tartományi bank 200 frt 5%		

	Pénz	Áru
Magy. ált. municip. hit. 200 frt 5%	—	—
Osztrák-magyar bank 600 frt 5%	839.	841.—
Unio-bank 100 frt 5%	143.50	143.70
Ált. forgalmi bank 140 frt 5%	153.75	154.25
K. Közlekedési vállalatok részv.	—.—	—.—
Albrecht pálya 200 frt 5%	174.75	175.25
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5%	751.—	753.—
Buschtiehrádi vasut 500 frt pp. 5%	181.—	183.—
" (lit B.) 200 frt o.	574.—	575.—
Duna gőzhajózási társulat 500 frt pp.	172.—	172.50
Duna-drávai pálya 200 frt ez. 5%	217.75	218.25
Erzsébet pálya 200 frt pp. 5%	194.—	194.50
" Linez Budweis 200 frt 5%		
Ferdinánd északi pálya 1000 frt pp 5%	2390.—	2392.—
Ferencz-József pálya 200 frt 5%	194.50	195.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt 5%	208.50	209.50
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt 5%	308.25	308.75
Kassa-oderbergi pálya 200 frt 5%	148.75	149.25
Lemberg-czernoviczi-jassii p. 200 frt 5%	178.75	179.25
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p. 5%	169.	671.—
Osztrák-északnyugati 200 frt 5%	229.—	229.50
Győr-sopron-ebenfurthi pálya 200 frt	—.—	—.—
Rudolf pálya 200 frt 5%	168.75	169.—
Első erdélyi pálya 200 frt 5%	168.—	168.50
Osztr. államvasut-társaság 200 frt 5%	325.75	326.25
Déli pálya 200 frt 5%	151.—	151.50
Dél-északnémet összekötő p. 200 pp. 5%	164.75	165.25
Tiszavidéki pálya 200 frt 5%	249.50	250.—
Bécsi Tramway 200 frt 5%	209.50	210.—
Magyar-gácsországi pálya 200 frt 5%	166.25	166.50
" északkeleti pálya 200 frt 5%	168.—	168.50
M.-nyugati székesfeh.-grázi 200 frt 5%	170.75	171.25
L. Iparvállalatok részvényei.		
Osztr. ált. épitőtársaság 200 frt	105.—	106.—
Ált. osztr. légszeszatársulat 300 frt 5%	—.—	—.—
Innerbergi bányatárs. 200 frt	133.—	133.25

	Pénz	Áru
Judenburgi vasmü 70 frt	—.—	—.—
Liesingi sörfőzde 100 frt 5%	67.50	68.—
Nezsideri papirgy. részv. t. 200 frt 5%	—.—	—.—
Prágai vasipar-társulat 200 frt	—.—	—.—
Salgó-tarjáni vasfin. társ. 100 frt 5%	134.50	135.—
" kőszénbánya 100 frt 5%	123.—	123.25
Bécsi fegyvergyár társ. 100 frt 5%	160.—	162.—
Ált. waggon kölcs.-t. Budap. 80 frt 5%	93.—	93.50
Bécsi épitőtársaság 100 frt	55.—	56.—
M. Váltók. (Látra.)		
Amsterdamra 100 hol. frt 3%	97.75	97.85
Brüsseli 100 frank 3½%	—	—
Német bankpiaczok 100 m. 4%	58.05	58.15
London 10 font sterl. 3%	118.65	118.95
Milano 100 olasz lira 4%	—	—
Franczia bankpiaczok 100 frank 3½%	—	—
Paris 100 frk. 3½%	47.02	47.07
Pétervár 100 rubel 6%	—	—
Svajczi piaczok 100 frank 3½%	47.—	47.05
Zürich 100 frk 3½%	47.—	47.05
N. Valuták.		
Cs. arany darabja	5.58	5.60
" " recés "	5.58	5.60
Osztrák-magyar 8 frtos arany "	9.41—	9.41½
20 frankos "	9.41—	9.41½
20 márkás "	11.59	11.63
Orosz imperiale "	9.68	9.70
Sovereigns "	11.82	11.87
Török arany lira "	10.72	10.74
Mária Terézia (Levant) tallér "	—.—	—.—
Ezüst 100 o. é. forintért	—.—	—.—
Ezüstjáradék szelvény 100 o. é. frtért	—.—	—.—
Német bir. bankjegy 100 márkáért	58.05	58.10
Olasz bankjegy 100 olasz liráért	45.90	46.—
Orosz papir rubel darab	1.25½	1.25¾

Az „EGYETÉRTÉS" második melléklete.
331-ik számához. Csütörtök, 1881. deczember 1.

A Tisza-völgyi társulat közgyülése.

Vonatkozással lapunk e hó 28-ki számában közlött jelentésünkre, közöljük, gyorsirói jegyzetek nyomán egész terjedelmében a közgyülés főbb mozzanatait s felhivjuk reá az érdekeltek figyelmét nem csak azért, mert az elleninditvány a tiszai bajok alapokait, ennek mélyen járó kutforrásait feltárja, de azért is, mert a bevezető beszéd is elég érdekes.

Fráter Sándor: Nagyméltóságu elnök ur! tisztelt közgyülés! A munkásság bármely téren, bárki által gyakorolva tiszteletünket érdemli meg, ha pedig valaki a közügy érdekében önzetlenül dolgozik már fokozott tiszteletünkre tarthat igényt, ha pedig épen az egyén, ki ezt teszi, magasabb társadalmi állásának átlátszó, tiszta s szép levegőjét hagyja el s leszáll azon mühelybe, hol a munka pora s a munkások küzdelmeinek gőzköre gyakran fojtová teszi a levegőt, s leszáll pusztán azért, hogy javitson egy beteg közügyet és dolgozzék, valóban, tisztelt uraim, az ily egyének a mily ritkák, épen oly tiszteletre méltók.

A mi az én csekély személyemet illeti, nem hiszem, hogy lenne ember e teremben, ki gróf Károlyi Sándornak a tiszaszabályozás szervezetére vonatkozó munkálatát — szive bensejéből eredő hálásabb érzettel fogadta volna, mint én; de ezen érzelmek nem gátolnak engem abban, — nem engedem, hogy gátoljanak, — hogy meggyőződésemet arra nézve mit e munkálatban hiányosnak látok, el nem mondjam.

Kérem a mélyen tisztelt közgyülést, ne vegye felszólalásomat oppoziczionális viszketegnek sem hiu feltünési vágynak, hanem azon kötelesség folyományának, melyet megbizóim megtisztelő bizalma reám rótt, másrészt pedig — és ez is elég fontos, — önlelkiösmeretem megnyugtatásának, mely készt felszólalni.

Alázatos véleményem az: ha azt akarjuk megtudni, hogyan érhetjük el azon czélt, hogy a tiszaszabályozás bajai javittassanak, első kellék a baj alap okainak a kideritése, mert valamint egy betegség orvoslásánál a jó diagnosis képezi a lehető gyógyulás alapfeltételét, ép igy a tiszaszabályozási bajok alapokai ösmerete nélkül ezek javithatása lehetetlen.

A nemes gróf emlékirata egyik hiányának én azt tartom, hogy nem mutat reá minden ember által megérthetőleg azon okokra, melyek a szabályozás eredménytelenségét s ebből eredő szerencsétlenségeket előidézték. Ez az első hiány. A másik, tisztelt uraim, a mi ezen munkálatból hiányzik az — a mi pedig a közélet terén az eligazolhatás egyetlen alapfeltételét képezi — a z e l v. Pedig én azt hiszem tisztelt közgyülés, hogy ha a magán élet terén már, az emberekre legalább is sajnálattal tekintünk, kik elv nélkül élnek: a közélet terén — nagy bonyolultsága mellett a közügyeknek — az elv azon fáklya, mely a részleteket megvilágitja és ez azon szövétnek, tisztelt uraim, mely a közélet haladásának utjain eligazithat bennünket.

A 3-ik hiány, mely e munkálatban nyilvánul — a mi pedig megint alapfeltétele a közügyek jó kezelhetésének s mi e munkálatból egészen hiányzik: ez a r e n d.

Ezzel azonban távol sem akarom mondani, hogy azon munkálatban nagyon sok jó, egészséges és helyes eszmék nincsenek, de van benne sok felesleges, sok kivihetetlen és van benne lehetetlen is. Engedje meg a tisztelt közgyülés e munkának jellemzéseül egy hasonlattal élnem: Néhány nappal ezelőtt szerencsés voltam én egy bámulatosan szép főuri szalonban lehetni, hol a kényelmes butorok, nagy értékü mütárgyak és nagy sokasága az igen csinos, de semmi haszonra nem szolgáló csecsebecséknek, diszes rendetlenségben és nagy összevisszaságban voltak felhalmozva. Elkisérve engemet évek óta mindenüvé a szabályozási szerencsétlenségek, e salonban is a nemes gróf munkálatát juttatta eszembe, melyhez oly nagyon hasonló, csak azon különbséggel, hogy az efféle salonok legtöbbjében félhomály dereng, bizonyosan azért, hogy a képzeletnek kellemes ábránd-varázsát fokozza, de ez kitünően lévén világitva, plastice domboritott ki mindent és ez a gróf munkálatából hiányzik.

Szokásaim közé tartozik a hiányok látásánál nem elfogadni azokat, de a mennyire parányiságomtól telhetik, javitani. Megbizatásom után gondolkozva, hogy mit kellene és lehetne a tiszaszabályozás chronikus és akut bajai megszüntetésére tenni, gondolkozásom eredménye az lett, hogy én is összeállitottam egy emlékiratot; megkisérlettem ebben a szabályozás nagy egészét képező egyes részletek minden momentumára kiterjeszteni figyelmemet, nevezetesen:

szemügyre vettem ennek müszaki, pénzügyi és adminisztrativ részleteit, kapcsolatban a jogviszonyokkal és megkisérlettem azon **kimagasló** hiányaira ezen egyes részleteknek **reámutatni**, melyek már magokban elegendők **lettek** volna, hogy a jelen szerencsétlenségeit **előidézzék**,

megkisérlettem **végre** — vázlatosan bár — felállitani azon elveket, melyeknek alapján a tiszabályozási szerencsétlenségek megszüntethetők egyrészt, másrészt kitüzött czélja felé vezethető, és végre jelzém azon módot és eszközt, mely által az oly égető szükségü törvényjavaslat létrejöhetne, mely a szabályozásnak kivitelét és ennek végrehajtását biztositaná.

Hanem, t. közgyülés, mielőtt ezen **elleninditváuyomat** önök elé terjeszteném kénytelen vagyok a napirend egy másik és ezzel kapcsolatos főfontosságu tárgyára áttérni, nevezetesen:

A f. évi april 2-iki közgyülésünk alkalmával, a mint méltóztatnak tudni, a központi bizottság által elfogadásra ajánlott törvényjavaslattal szemben egy elleninditványt voltam bátor benyujtani. A közgyülés ez elleninditványt elfogadta. S utasitá a központi bizottságot ezen inditványt tárgyalás alá venni s reá a legközelebbi közgyülésnek véleményt mondani. Ezen inditványnak jogosultsága ma már nem szorul elméleti bizonyitgatásra, az első és második pontja, melyből egyik a t ö r v é n y j a v a s l a t m e l l ö z é s é t, a másik a szabályozás egységességét és egyöntetü kezelését inditványozá, ma már a beszélő tények által igazolvák. A törvényjavaslat, mit azon közgyülésen a központi bizottság elfogadni ajánlott, ma már az egész világ által, hasznavehetetlennek ismertetik, a magas kormány is visszavonta a napirendről; mi a másik részt — a szabályozás organikus egységének kimondását illeti: az is ténynyé vált, miután a magas kormány, hol elégtelennek bizonyult a társulati müködés, nemcsak a müszaki, de a pénzügyi és adminisztrativ részletet is átvette és kezeli. Tehát a Tiszaszabályozásnak államositása kezdetét vette. A kérdés csak az ma, hogy a beteg társulatoknak haldoklásáig várjunk-e, s hogy ez bekövetkezvén rólunk — nélkülünk határozzanak.

Ezen inditványnak az indokolására, bevallom, hogy vártam tiszt. közgyülés, hogy a központi bizottság által felszólittatom, söt alkalmilag Budapesten járván a titkár urral, az elnök urat kérettem ezt megtenni, hogy miért nem történt? nem tudom. S ime a központi bizottság ma jónak látja meghallgatás, indokolás nélkül következőket jelenteni: (olvassa) „Fráter Sándor ur inditványát azonban az ármentesitési ügyek államositása tárgyában, a nyilatkozott egyletek többsége elfogadhatónak nem tartotta. A központi bizottság e kérdéseket méltányos figyelemmel a vidéki egyletek felterjesztéseire, érdemleges tárgyalás alá vevén, mindenekelőtt kijelentette, hogy a tiszaszabályozási ügy államositásának elvét a tárgyalás alapjául el nem fogadhatja, miután azon okok, melyek elődeinket arra birták, hogy a jelen társulati szervezet léptettessék életbe, nem szüntek meg; s ha mindjárt az állam befolyását a szabályozási ügyekre maga a központi bizottság is a kifejtendők szerint folytonosabbnak és hatályosabbnak kivánja is látni, a tiszai ügyeknek fő biztositékát azonban mindenekelőtt az érdekeltség öntevékenységében véli feltalálhatni, melyet semmi bürokratikus intézmény sem pótolhat."

Ezen jelentésnek rövid foglalata nem más, minthogy az april 2-án beadott inditványom hagyományainkkal szakitani akar, közügyeink kezelésébe a bürocraticus rendszert óhajtja érvényesiteni. Én nem akarok rekriminálni s egészen mellőzöm azon szempontot, mely követelné, hogy mielőtt vádolnánk és itélnénk, kihallgassuk a felet, de már azt kimondani bátor vagyok, hogy ha lett volna csak egyetlen egy pártatlan tagja azon központi bizottságnak, mely ma világszerte hirdeti, hogy azon inditvány bürocratiát akar, ha lett volna egy olyan, ki ez inditványt elolvasta volna, lehetetlennek tartom azt, hogy ilyesmi állittathassék, mi a valóval egyenes ellentétben áll. No már engedelmet kérek, mélyen tiszt. közgyülés, egy inditványt, mely Széchenyi szellemébeni kezelést óhajt, s ennek hagyományaira világosan hivatkozik, azt bürokraciával vádolni nem kevesebb, mint képtelenség és merő valótlanság. Különben én öszintén bevallom, hogy ezelőtt évekkel olvasván Buckle-ből, hogy az emberiség előhaladásának egyik legnagyobb akadálya a régi előitéletekhez, elavult szokásokhoz való makacs ragaszkodás s az élettapasztalat ezen elméletet közéletünkben igazolta, ezt látván, nem állitom, hogy nem lennének hagyományok, a melyeket én nem szeretek. Ámde hagyomány, és hagyomány között nagy a különbség; egy oly hagyományt, mit e papiros (reá mutat szóló a központi bizottság jelentésére) tartalmaz, az ilyen „Peleskei nótárus"-féle hagyományokat bevallom én nem épen szeretem, de a Széchenyi-hagyományokat imádom, tanulmányozom, és annak szellemében óhajtok eljárni. Ha Széchenyi buracrata volt s ennek alapján annak tartatom én is, az reám legmegtisztelőbb, de el nem fogadható kitüntetés. Különben tiszt. uraim, én ugy találom, hogy vannak közéletünkben felkapott szólásformák, melyekkel bizonyos emberek a közszabadságot megfojtani, a szabadság igaz hiveit agyonütni szeretnék, de hát én nem tartozom azon emberek közé, a kik magokat védelem nélkül, könnyü szerivel agyonütni hagyják. Egyike ezen szólásformáknak ma a bürocratia. Engedelmet kérek, röviden vázolni, mi az a bürocratia? Ha kormányformára alkalmazzuk ezt, nem más, mint a testületi szellemnek azon érvényesülése, mely az egyéni szabadságot teljesen megöli. A jezsuiták szervezete ez. Én nem tudom, tiszt. közgyülés, miként lehetett inditványomból ezt kiolvasni, de azt állitom, hogy az nem igaz. Én közszabadságait hazámnak forróan szeretem s midőn ezeknek kivivásáért küzdeni kellett, azon meredélyen, melyen ma e gyönyörü városnak serény munkásságban élö polgárai siklón járnak fel, az ellenség öldöklő tüzében én létrán mentem föl.

Az eszmény, melyért ifjuságomban küzdöttem, férfi, vénülő koromban sem hagyott el; hazám közszabadságait s ezek közt az autonómiát én ma is forróan szeretem (Helyeslés) ezt nem megsemmisiteni, de a jelenben reá ragadt élősdiség szellemétől, mely azt megöléssel fenyegeti, csekély parányi tehetségemtől telhetőleg védeni a czélom (Helyeslés) s ez volt czélja a Tisza-szabályozásra vonatkozó inditványomnak is, melyet önök előtt tetszett a központi bizottságnak bürokraciának keresztelni el.

De mielőtt még elleninditványomat felolvasnám, két kéréssel vagyok bátor a mélyon tiszt. közgyülést terhelni; az egyik az: hogy miután a tárgy igen nagy, s elleninditványom felöleli a szabályozás minden részletét, ez a felolvasandó memorandum talán hosszabb, mint a mennyire egy közgyülési testületnek ideje és türelme van; a másik kérésem pedig az, hogy a mit én ez emlékiratban mondandó vagyok azt én nem annyira könyvekből, de sokkal inkább a Tisza-szabályozás életiskolájában tanultam, s az iskolamester, ki itten engem, 20 év óta tanit, nagyon goromba s tanitványai a gyöngédséget nem sajátithatták el, de ezen rosz tulajdonát ellensulyozza azon kiváló jó, hogy az i g a z s á g o k a t, — az erkölcsi világrendszer ezen legfőbb javát, melyen épülhet fel egyedül maradandólag minden emberi alkotás, a maga meghamisitatlan tisztaságában tanitja az embereknek. Bajok orvoslatáról levén a szó, bocsássák meg, kérem mély alázattal önöket, ha előiteleteink érzékeny sebeit érintendem, s ne vegyék azt másnak, mint a mi, az igazsághoz való forró szeretetemnek, melyet önöknek a tiszaszabályozás terén, mint azt én láttam és átéltem, felmutatni óhajtok. S végre még csak annyit jegyzek meg, hogy előttem szólott Rohonczy tagtársam nézetét én is osztom, s a közlekedési miniszteriumban én sem bizom, hanem bizom mégis a miniszterelnökben és a magas kormányban; én tehát a felterjesztést, illetőleg memorandumot a miniszterelnök urhoz intézendőnek vélem (Helyeslés) a melyet, ha kegyesen megengedni méltóztatnak ezennel felolvasok. (Halljuk!)

A memorandum.

Nagymélt. miniszterelnök ur! Azon nagyszabásu koncepcziók, melyek a negyvenes években hazánk regenerácziójára, nemzetünk erkölcsi és anyagi czéljai fejlesztésének érdekében foganatba vétettek, már-már felvirágoztak s hasznos müködésük érezhető. Egyedül a Tiszaszabályozás az, mely kivételt képez, mely nemcsak, hogy jövedelmező nem lett, de az érdekeltek azon részét, melynek egyedül a szabályozás eredményétől volt létele függővé téve, már eddig tönkre tette, — károsnak bizonyult azokra, kik idegen alapból fedezni birták a reáforditott eddigi költségeket. A gyakori gátszakadások, szivárgó és talajviz kalamitások illuzioriussá tették a mentesitettnek állitott s vélt területeken mindennemü mezőgazdasági müveleteket, s ma már odajutottunk a Tisza-szabályozással, hogy nemcsak az árterek egyes részei, de az egész Tiszavölgy ártere csaknem hasznavehetetlennek mondható, és ezenfelül nemcsak azon területekből, melyeket a szabályozás előtt semmi áradat el nem ért, borittatnak ma el a száz, meg százezer holdjai a kultura alatt állott földeknek, de hazánk második fővárosát söpörte el az áradat, — jelen évben pedig már csak a legkétségbeesettebb védelem mentette meg alföldünk legvirágzóbb városait, mig a felső Tiszánál három község jutott ez évben is Szeged sorsára. Szóval, a Tiszaszabályozás a helyett, hogy eredeti czélját elérte, vagy csak meg is közelitette volna, azaz, hogy a vizek káros kiöntései kisebb területekre korlátoltattak volna,— a helyett, hogy a közvetlenül érdekelteknek hasznára s ez által a közvagyon gyarapitására szolgált volna, — ezekkel egyenes ellentétben a vizek kártékony kiöntésének területe ijesztő mérvekben bövittetett ki, a tönk szélére juttatta az érdekelteket, s az állami közvagyonnak már eddig nemcsak a vesztett nyeremény negativ kárát okozá, de jelentékeny összegeket emésztve fel a romlások helyrehozására, a földönfutóvá lett inségesek eltartására, az ezen inproductiv czélokra kiadott összegek az állam pénztárának pozitiv és jelentékeny veszteségeivel jártak.

Tudva azt, hogy minden lehető baj orvoslatának alapfeltételét képezi a baj alapokainak felismerése, a mely nélkül javitani lehetetlen, első teendőnknek tartottuk tehát, s elhatároztuk keresni azon okokat, melyek ezen mü eredménytelenségét — s az ebből eredő szörnyü károsodásokat előidézték.

Tanulmányunk tárgyává tettük a Tisza-szabályozás müszaki, pénzügyi és adminstrativ részleteit, a melyekből a Tisza-szabályozás nagy egésze áll.

Tüzetesen megvizsgáltuk, vajjon a részletek a tudomány elveinek megfelelőleg lettek-e alkalmazva a szabályozásnál? és ha igen, vajjon nem a rendszeretlen, összefüggés nélküli kezelésben, az alkalmazásban rejlenek-e a bajoknak kutforrásai?

De mielőtt ezen tanulmányunkat, hosszu éveken keresztül szerzett tapasztalatainkat és az ezekből levont következtetéseinket közölnök, engedelmet kérünk nagyméltóságodtól, előrebocsátani azt, hogy az össz-szabályozásnál és ennek részleteinél elkövetett hibák összeségének kimutatására s bebizonyitására könyvek kellenének s ez tullépné határát egy emlékiratnak; mi tehát ezen részleteknek csak azon kimagasló hiányaira fogunk rámutatni, melyeket minden laikus érdekelt észlelhetett, ki a szabályozás ügyeit figyelemmel kisérte és a melyek már önmagukban is elegendők lettek volna, hogy a bekövetkezett eredménytelenséget és szerencsétlenségeket indokolják.

Mi óvakodunk hypothesisektől; az elméletek labyrinthusát kerüljük, megtörtént eseményeket, beszélő tényeket mondunk el, s ezekre alapitjuk következtetésünket, — nagyméltóságod által a magas kormányra bizva, mely egyedül van hivatva és képes azon elveknek érvényt szerezni, melyektől remélhető, nemcsak a szerencsétlenségek megszüntetése, de mindazon jónak a jövőre való bekövetkezése, mely a szabályozástól váratott.

Ezeket előre bocsátva, engedtessék meg először is a szabályozás alapját képező müszaki részletet szemügyre venni, ugyanis:

a töltésezési rendszeren alapuló szabályozásnak elengedhetetlen föltételét képezi a legmagasabb ár vizszin biztos meghatározása azért, mert e nélkül a töltések méreteit meghatározni lehetetlen.

Egy fél század alatt ennek meghatározása nálunk nem sikerült. Ezen hiánynak következménye lett, hogy minden magasabb áradás töltésszakitást vont maga után mindannyiszor tönkretéve és visszavetve az érdekeltek mezőgazdaságait. — Töltésemelések történtek különböző helyeken, legutóbb 1879-ben az egész Tiszamentén s az ez évi áradat már jóval felülmulta az 1879-ikit s azon terveket és költségelőirányzatot, melyekért az egyes társulatok ezreket fizettek, ma tüzre lehet dobni.

A hivatalos müszaki közegek részéről állittatik még ma is, hogy a Tisza szabályozás rendszere jó, söt hogy ennek eredményei nemcsak kielégitők, de miután három perczent az, a mi viz által elborittatik, nagyon kitünő. Mi érdekeltek a gyakorlatból ellenkezőt tapasztaltunk s ez állitást a legnagyobb iróniának tarjuk, de a külföld érdeknélküli szakmunkái is velünk együtt azt állitják, hogy a Tisza-szabályozás technikai része szörnyen elhibázott s jövőre még nagyobb veszélyeket rejt magában nemcsak a Tiszavölgy érdekeltségére, de magára az országra. Egy külföldi szaktekintély pedig épen a Tiszaszabályozásról alapos értekezését ezen szavakkal zárja be, hogy: „A ki meg akarja tanulni, miként nem kell szabályozni, az menjen Magyarországba és tegye tanulmánya tárgyává a Tisza-szabályozást." Mi, mint nem szakférfiak a müszaki részlet szakszerü elbirálásába nem bocsátkozhatunk, de azt tudjuk, hogy azon tudománynak értéke nincs, mely az ugynevezett metaphizikai spekuláczió sivatagjain mozog, s mi tudománynak, kiválólag müszaki téren, csak azt ismerjük el, mely a praktikus kutatások terén az emberek gyakorlati szükségeinek szolgál.

Állittatott és állittatik a hivatalos müszaki közegek részéről még ma is, hogy a Tisza mélyiti medrét, de érdektelen szakmüvek ennek is ellenkezőjét állitják; nevezetesen:

elhibázottnak mondják a Tisza vizsebességének fokozását, mert ez által, mig egyrészt a viz sebessége s ennek ereje is fokoztatott, a felső Tiszán a töltésszakitások és elöntések veszélye növekedett, mig másrészt az alsóbb részeken, hol a folyam esési viszonyainál fog a viz lassubb, a hegyekből s a felsöbb átmetszések szaggatásaival magával hordott iszap lerakodásokat okoz, részint a mederbe, részint a két töltés közé s ezek okul szolgálván a vizduzzadásokra teszik illuzóriussá az egész vonalon, ugy fenn, mint lenn a szabályozási müveleteket.

Mind e szakmüvek jóval a bekövetkezett katasztrófák előtt irattak s a tapasztalat azóta igazolta az elméletet, mert csakugyan 1862—65—67 és 69-ben, midőn a felső Tiszánál szakadások történtek már, az alföldön nyoma sem volt még a veszélynek s közönynyel viseltetett a felső rész küzdelmei iránt s csak később 1876-tól kezdődnek azon végzetes küzdelmek, melyek ha kellő alapossággal és erélylyel nem orvosoltatnak, mint ezt azon szakmü szintén előre jelzi, az egész Alföld elnéptelenedésével fognak végződni.

Igaz-e, hogy a Tisza medrének mélyitése helyett ezt eliszapolja? s ha ez igaz, még ha a parti érdekeltség megbirná is a folytonos töltésemeléseket, ha a vizszin csakugyan fokozatosan bár, de folyton emelkedni fog — megengedhető-e oly területeknek, régibb szorgalmak és kulturáknak eredményeit, falvaknak, városoknak jövőre való koczkáztatása és elpusztitása, mint az eddig oly ijesztő mérvekben nemcsak az Alföldön, de az ez évi tapasztalat szerint, felső Szabolcsban is folyamatban van? Azt hisszük, kinek elméjét a rosszul felfogott önérdek el nem homályositja, n e m-mel felel. Mert habár a mostani gyakorlat szerint, fájdalom! megengedhető volt is eddig, hogy a társulatok rosszul intézzék saját dolgaikat, végtelen kárára a magán és közvagyonnak, de az talán még sem engedhető meg, hogy ártsanak más érdekeinek, a mint ez mai állásában a dolgoknak, minden tekintet nélkül a jogviszonyokra és közjólétre történik.

De van még a töltésezési rendszernek egy másik szörnyü kalamitása is. Ez az egész Tiszamentén ismert szivárgó vagy talajviz, mely mindennemü magtermelésre alkalmatlanná teszi a talajt s még az állattenyésztést is lehetetleniti s ezeken kivül elmocsárositván az egész Tiszavölgyet, mérges kigőzölgések tönkreteszik az emberek egészségét.

S még ha a töltések a szakitások ellen a legnagyobb biztonságot nyujtanák is, a szivárgó és talajviz jelen kártékonysága mellett nem levén oly hasznositási mód, mely a töltésezésekre forditott költségek kamatja és fenntartása mellett csak némi hasznot is nyujtana, kimondhatjuk és bizton merjük állitani, nagymélt. miniszter elnök ur! hogy az eddigi müveletek ugy, a mint azok ma állanak, nem vizszabályozás, de a köz- és magánvagyont, az emberi egészséget és közjólétet öldöklő szabályozási, rengeteg hazugság!

Mi jól tudjuk, hogy a talajviz okozta bajok a töltésezési rendszer Achilles-sarkát képezik. Tudjuk azt is, hogy a müszaki tudomány emberei a vizépitészeti tudományos irodalom terén rég foglalkoznak e tárgygyal. Hazánknak mezőgazdasági fejlődésére az ország nagy részének lapályos fekvésénél fogva fontosabb ennek megfelelő megoldása, mint bármely más államban s mégis a hivatalos tudomány emberei részéről nemcsak, hogy ez irányban semmi irányelv kimondva nincsen, de ennek mikénti megoldására előmunkálatok, söt kutatások is hiányzanak.

Mi azt hisszük, hogy ezen fentebb mondottak által a Tisza-szabályozás müszaki részleteinek hiányai bőségesen igazolva vannak s az sem szorul bizonyitgatásra, hogy ezen egyetlen részlet jelen állása már magában elegendő volt, hogy az eddigi eredménytelenségeket indokolja, kérdésben csak az marad — mire e sorok folyamában leszünk bátrak visszatérni — hogy vajjon müszaki közegeink nem állanak-e a tudomány jelen szinvonalán? vagy a szabályozás kivitelének rendszere olyan-e, mely a tudomány embereit akadélyozza a tudomány követelményének érvényesitésében s ezt megneheziti vagy épen kizárja?

A szabályozási müveletekre nem kevésbé fontos ennek p é n z ü g y i részlete. A kimagasló hiányok, melyek e részletnél is észlelhetők, részint erkölcsi, részint anyagi természetüek, melyek gátlólag hatottak vissza a szabályozásra.

Egy jó pénzügyi rendszer, a terhek igazságos elosztása a lelkiismeretesség példája által kiválóan alkalmas az érdekeltek erkölcsi érzetét nevelni, mig minden p é n z ü g y i hiba, mely igazságtalan s e miatt sulyos terheket ró az egyesekre, elszegényedést s a legtöbb esetben azzal a közorkölcsi érzet hanyatlását vonja maga után.

A Tisza-szabályozásnál ma h a s z o n a r á n y nincs, tehát, hogy a mai helyzetnek megfelelő kifejezést használjunk, a k á r a r á n y kivetésénél általános elvek és ezek alapján szabályok az alkalmazásra felállitva nem lettek, a hány társulat, ugyan annyi különböző módok szerint eszközli kivetését, s az igazságosságnak, a jognak elvei felett mindig a közgyülési, ugynevezett többségek döntöttek. S ezen körülmény nem kissé járult hozzá a Tiszavidék népének elszegényedéséhez, s több ok hozzájárulása mellett ennek a Tisza-szabályozás iránti mély ellenszenve s gyülöletéhez.

Fontos a pénzügyi részlet anyagi szempontból is azért, mert a legtökéletesebb müszaki tervek mellett is, ha vagy a töke drágasága, vagy a pénznek hiányos vagy épen hütlen kezelése foly-

---

A KÖTÉLTÁNCZOSNŐ.

Vast-Ricouard regénye.

Francziából forditotta SOMOGYI EDE

XI.

Egy amerikai nagybátyja.

(Folytatás.) 34

A boulevardok lakói minden este elsétáltak Párisnak ezen félreeső negyedébe, szinte boldogoknak érezve magukat, hogy az elővárosok vig kedélyü és zajjal mulató népsége közé elegyedhetnek, velük együtt szállhatnak a falovakra vagy a hintákba, barátságos szóba elegyedve a bübájos asszonyokkal, az alvajáró nőkkel s az óriásokkal.

Az urak közül, kik a bódékba el-elnéztek, kivált egy nagyon gazdag amerikai, ki két vagy három nap óta mindig ugyanabban az időben a place du Tronera hajtatott pompás négyes fogatával s sorra járta be a bódékat, a leghivogatóbbat ugy, mint a legundoritóbbat.

Belépésekor változatlanul azt a két kérdést intézte a bódé tulajdonosához:

— Nem ismer ön egy fiatal embert, körülbelül huszonnégy-huszonöt évest, Leon névvel?

S mivel mindannyiszor ugyanazt a tagadó választ kapta, hozzá tevé:

— Ugy hát kétségkivül hallották már hirét Adriennenek, a kötéltánczos leánynak?

E kérdésekre, melyeket különben kifogástalan francziasággal tett fel, daczára amerikaias szakálának, hajának és viseletének, a komédiások azt válaszolták, hogy sohasem volt Leon nevü ismerősük, ami pedig a kötéltánczos lányokat illeti, böven vannak a vásáron, de egyiknek sem a neve Adrienne; egyébiránt, miután mylord tudni fogja, hogy minden komédiás álnevet szokott felvenni, sokkal könnyebben fog a szóban levő két egyénre ráakadni, ha sorra veszi a komédiások bódéit, semmint igy, puszta nevük felemlitésével.

I thank you, viszonzá az amerikai. **S a szives felvilágositónak nehány dollart kezébe csusztatva, hálás ömlengésekkel távozott.**

Egy este Rupin bódéja előtt állitá meg fogatát s oda vetve a pénztárnoknő asztalára egy louist, belépett a nézőtérre.

A legyözhetetlen Eglantine, kinek ez idő tájban még nem akadt dolga, azonnal nyomába vetette magát az amerikainak s legbájolóbb mosolyával a legelső helyekre mutatva, mondá:

— Nem óhajtja uraságod, hogy a nagy ellenörző zsöllét elhozzam? Uraságod onnan nagyon kényelmesen nézhetné végig a viaskodást. Ma nagyon sok mükedvelőnk lesz s az előadás igen érdekesnek igérkezik; aztán a mi Bambochinet bohóczunknak is ma egészen uj repertoirja van, melyet uraságod bizonynyal még nem hallott!

No! viszonzá röviden az amerikai s belépett a bódéba, fenntartva magának, hogy a szokásos kérdéseket az előadás után fogja megtenni.

Rupin eddig már legyürte volt két ellenfelét s épen a harmadikkal birkózott, egy inkább izmos mint erős, inkább neki dühödt mint gyakorlott bajvivóval, kivel Rupin még eddig nem birt.

Most ismét mind a ketten neki gyürköztek, oly erövel, hogy egyszerre vágódtak a földre s mindegyikük azon volt, hogy a másik vállával a földet érintesse.

— A földet érte! Éljen a mükedvelő! kiáltának, a kik azon egyén részén voltak, ki a kihivást elfogadta.

— Nem, nem! kiálta a többi, méltatlankodva azon, hogy a mükedvelő oly becstelen eszközökhöz folyamodik, s hozzá tevék:

— Elég, elég! a mükedvelő csal! éljen a Herkules!

Végre Rupinnek végső, az előbbinél erőteljesebb vagy talán jobban kiszámitott erőlködésével sikerült ellenfelét földhöz teriteni, ugy hogy csontjai szinte belé ropogtak s háta egész hoszszuságában a földet érte.

Ez egyszer elvitathatlan volt a győzelem: Rupin ura maradt a csatatérnek.

— Bravo, Rupin! bravo, Herkules!

— Ez a felkiáltás, mely a mükedvelő viadornak oly zokon esett, több percz hosszat visszhangzott.

Rupin, kinek nem volt haragra oka, segiteni akart a mükedvelőnek felkelni, de ez, még mindig habzó szájjal, kidülledt szemekkel, remegő testtel, visszataszitá a kezet, melyet a győztes feléje nyujtott.

Egy szökéssel talpon állott s már a mit sem gyanitó Herkulesre akarta magát vetni, midőn két izmos kar hátulról megragadta, magasra felemelte s a kifeszitett kötélen át, mely a bajvivótérnek korlátul szolgált, a közönség közé vetette.

— Bravo, Bambochinet! orditozott a tömeg magán kivül, felismerve a bohóczot.

Ez körülyeté magát a levegőben s ismét lábaira esve, mélyen meghajtá magát a közönség előtt.

— De hiszen ez Leon, az én Leonom! kiálta az amerikai, átugorva a kötélen s Bambochinet karjai közé vetve magát.

— Hilard nagybátyám! . . . kiálta emez a csodálattól hüledezve, nem adva hitelt sem szemeinek, sem füleinek.

— Valahára! Csakhogy megtaláltalak! mondá az amerikai, gyengéden pillantva öcsesére. Ezzel kezdődik már most családom!

De a közönség már nyugtalankodott:

— El vele! vigyétek el a bácsit!

— Szavamra mondom, barátaim, rendkivül sajnálom, hogy megakasztom mulatságukat, mert azt akarnám, hogy az egész világ meg legyen ma elégedve! viszonzá az amerikai; de be fogják látni, miszerint nem engedhetem, hogy öcsém, kit már vagy nyolcz éve nem láttam, folytassa az előadást! Aztán ugy is látták már az előadásnak jó két harmadát, nem fognak tehát sokat veszteni, kivált ha megtudják, hogy a bejárónál mindenki visszakapja a pénzét!

És Eglantinehoz fordulva, ki már most épenséggel nem tudta, mit képzeljen a mylordról, s egy louis d'oroktól dagadó erszényt nyujtva neki át, hozzá tevé:

— Ime, ez kártalanitani fogja az uraságokat!

A közönség szó nélkül alávetette magát ezen furcsa és nagylelkü nábob szeszélyének s a bódé alig pár pillanat mulva üres lett.

— De mily uriasan van ön öltözködve, bácsim, kiálta fel a bohócz, mihelyest egyedül volt Hilarddal. Ki ismerte volna önt meg ebben a pompás felöltőben, ezzel a nehéz aranylánczczal s ezekkel a gyémántoktól ragyogó gyürükkel! Nem is szólva a tele erszényről, melyet az imént adott át Englantinenak! Ugy-e mondtam neked, jó Rupinem, hogy egy szép napon visszatér nagybátyám Amerikából!

— Barátom, vágott közbe Hilard, én ebben a pillanatban husz millió felett rendelkezem, melyből egy souval se tartozom másnak; az egész összeg jó járadékokban, a legszilárdabb bankok s a legjövedelmezőbb vasuttársulatok részvényeiben van lefektetve. Sok fáradságomba került, minden erélylyel rajta kellett lennem, hogy ezen összeget összekaparitsam egy olyan országban, melyben azt mondják, hogy csak le kell hajolni, s marokkal szedheti fel az ember az aranyat. De ha ennyi ideig bajlódtam, ha annyit fáradoztam, hogy sokkal nagyobb vagyont szerezzek magamnak, mint a mekkorára vágyaim kielégitése végett szükségem van, ezt azért tettem, mert két lényre gondoltam folyton, kiket még a tengeren tul is szivembe zártam, s kiket minden áron gazdagokká akartam tenni.

Ezen lények egyike te valál, öcsém, nyomorban elhalt szegény nővéremnek a gyermeke; a másik egy kis leányka volt, kit egy pillanatban, melyben az éhség a legundokabb bünöket elkövetteti velünk, elloptam családjától, és pedig hitvány pár darab aranyért, s ezt is csak ugy kaptam, hogy megigértem, miszerint örök időkre elhagyom ezt az országot!

O, az az arany! már régen visszaküldtem annak, a kitől kaptam! Mert mindig láttam a piszkot, melyet kezeimen visszahagyott! Már most reménylem, hogy viszont fogom látni az én kis lánykámat, ki ma már nagyra nőhetett, s hiszem, hogy boldogabbá fogom öt tenni szeretetemmel és vagyonommal, mint a milyen az övéi mellett valaha lett volna.

— Tudja meg, nagybátyám, hogy én is egy **fiatal lányt keresek! Én segitségére leszek önnek a keresésben, s szintugy ön nekem is, és most,** hogy hála istennek, gazdagok vagyunk, felelek a sikerért!

— S ki az, a kinek a megtalálása annyira érdekedben fekszik?

— Egy kis pajtásom, oly jó mint a jóság, oly édes mint az édesség, oly szép mint a szépség, kit egész szivemmel, egész lelkemmel szeretek, annyira szeretem, hogy a mióta elragadták tölem, nem eszem, nem alszom, nem élek többé!

— Ismertem?

— Nem, nagybátyám.

— Pajtásod volt? Talán ő is, miként te, komédiás volt?

— Igen.

— Kötéltánczosnö?

— Oly bájos, oly ügyes kötéltánczos lány, hogy párja nincs!

— Kora?

— Körülbelül tizenhat éves; nem tudják határozottan.

— És neve? kérdé Hilard türelmetlenül, alig birva felindulását titkolni.

— La Colombe.

— Ah, ez nem ő! mormogá a különben kedélyes öreg bátortalan hangon.

— La Colombe álnév. Addig, a mig Gobert urhoz került, tehát öt éves koráig, Adrienne volt a neve.

— Adrienne, mondod? Csak nem Adrienne Vernier?

— Igen!

— S bizonyos vagy benne, hogy nem csalódol?

— Egészen bizonyos, mert gaz bátyját, Hector Vernier-t is ismerem. Emlékszik ön még arra a nyomorultra?

— Hogy ne emlékezném! viszonzá Hilard tompa hangon. És te azt mondod, hogy Adriennet elragadták?

— Ah igen!

— És nem is sejted, hogy mi módon? Nem is gyanitod, hogy kicsoda?

— Igen, de elvesztettem a nyomát.

— Mi a mestersége ennek az embernek?

(Folyt. köv.)

án a szabályozás drágábba kerül, mint amit a mensitett terület jövedelmezősége megbir, rosszabb helyzetet teremt az érdekeltre a szabályozatlan állapotnál. A pénzügyi kezelés miként je egy pusztán jövedelmezésre alapitott vállalatnál, a milyennek nálunk — talán elég hibásan — a Tisza-szabályozás eddig tekintetett, melynél egyedül a magánosok hasznossági szempontjai voltak irányadók, anyagi szempontból is fontos.

Nem szükséges, hogy valaki a pénzügyi tudomány színvonalán álljon, elég ha a pénzügyi kezelés legprimitivebb fogalmainak ismeretével bir, — és csak egyetlenegyszer beletekintett a társulatok pénzügyi kezelésének módjaiba, — hogy el ne csodálkozzék, hogy csak oly kevés sikkasztás történt a társulatoknál, hol az ellenőrzési rendszabályok, a pénzkezelés ezen egyik lényeges alkotó eleme — oly hiányosak, hol ezt évenkint választott és egymást felváltó laikus testületek, ugynevezett számvizsgáló bizottságok kezelik; vagy ha épen módjában volt a társulatok coulissái mögé is bepillanthatni, hol az intézkedés és ellenőrzés szálai, a végrehajtás és kezeléssel érintkeznek és összefolynak, látva azt, hogy e szálak, vagy egy gordiusi csomóvá vannak összekuszálva vagy — mi ennél sokkal roszszabb — arra szolgálnak, hogy a különféle önző magánérdekeknek kielégitésére alakult intézkedők és végrehajtók compániáját — a szabályozás valóságos szakszövetkezeteit elégitse ki — bámul, de nem többé azon, hogy aránylag nem nagy sikkasztások történtek, de csodák-csodájának tekinti azt, hogy csak a szélén áll a tönknek és végleg el nem pusztult még azon érdekeltség, melynek pénzügyei igy kezeltetnek.

Ha pedig a szemlélő egy kissé hazafi is és látva azt, hogy az állam segélypénzei is, — e hon polgárainak fillérei — mily kezelésben részesülnek, s mily czélokra fordittatnak, nemcsak a Tiszaszabályozásból eredő károsodások miatt, de hazája közjólétének elvesztése miatti aggodalom szállja meg.

Hogy mindez megérthető legyen, nagym. miniszterelnök ur, engedelmet kérünk a Tiszsszabályozás harmadik s legfontosabb részletét megvilágithatnunk, azon részletet, melyet a társulatok kezdettől fogva e mai napig autonom jogaiknál fogva ugy a távol, mint a közelmultban egyedül s minden befolyástól menten kezeltek, mindamellett a szabályozásnak legbetegebb részletét képezi, amely részlet a legtökéletesebb müszaki tervek s bármely befektetendő óriási összegek mellett is, ha jelen állásában maradand s ha radikálisan nem javittatik, szabályozási eredmény el nem érhető, a mely részlet nem más, mint a szabályozásnak végrehajtása, s annak kivitele.

A szabályozás eszméjének kivihetősége az általános lehangoltság által, mit az eredménytelenség s a szörnyü károsodások okoztak, ma sokak által kétségbe vonatik, pedig a szabályozás eszméje nemcsak hasznos és szükséges, mióta civilizáczió ott nem gondolható, hol az elemek rakonczátlansága az emberi hasznos müködés folytonosságát akadályozza. Az eszme fenséges s az utókornak imádva kell leborulnia a nagy szellem előtt, ki azt embertársai javára, az akkori állami viszonyokat tekintve, végtelen küzdelmek árán kezdeményezé és megalkotta. Eredményes kivitele sem lehetetlen — csak nehéz, felette nehéz — és pedig azért, mert ez küzdelme az emberiségnek a természet egyik öseleme ellen, melynek romboló hatásai hogy megfékeztessenek, konczentrált erőre, következetes folytonos és éber figyelemre van elengedhetetlen szükség.

Azon rendszer tehát, mely a társadalomban a fegyelem szellemét ébreszti, feantartja s öregbiti, kedvez a szabályozásnak, mindaz pedig, a mi ezt lazitja vagy gyengiti, hátrányos reá.

Széchenyi éleslátását nem kerülte el a kőszirt, melyen alkotása, a Tisza-szabályozás hajótörést szenvedhetett s nagy sulyt fektetett a végrehajtásra; s midőn ennek pénzügyi, müszaki s jogi részleteit ideiglenesen elrendezé, a végrehajtási részletnél már azon igaz, örök elveket léptette életbe, melyek a minden jó végrehajtás elengedhetlen feltételeit képezik

Engedje meg nagyméltóságod azon nehány sornak ideiktatását, mit ezelőtt 35 évvel erre vonatkozólag tanácsolt, a mi 1846. január 26-án történt s a tiszai társulatok nagygyülése által akkor el is fogadtatott, ugyanis:

„Tekintve már azon intézkedéseket, melyek az egész vállalati szerkezet czélszerü mozgására, kivitelére nézve megkivántatnak, tagadni nem lehet, hogy a végrehajtásnak kellő hatályosságot adni csak ugy lehet, ha az többfelé nem ágazik, hanem egy személyben központosul: ezen elvnek követése a Tiszavölgy szabályozásánál kikerülhetetlennek látszik, miután mind a tárgynak magának szövevényes volta, mind az általa érintett érdekek szétágazása tömérdek nehézségeket gördit, melyeknek kiegyenlitését csak ugy remélhetni, ha a végrehajtás egységén és velejáró hatályán törik meg mindazon akadály, szövevény és bonyodalom, mely az ügy kiséretében fölmerülhet. De valamint a végrehajtásra nézve a felelősséggel egybekötött egység eszméjét tartja a választmány a Tiszavölgy szabályozásánál legczélszerübbnek, ugy azt, a minek végrehajtatni kell egy állandóan létező s a szükséghez képest időről időre összejövő testület tanácskozásaiban, ezekből kiemelkedő végzéseiben határozhatná el, mert bizonyos nemcsak az: hogy ily uton az érdeklettek megnyugvását sokkal biztosabban elérhetni, hanem az is, hogy ellenkező eljárással nem volna lehető sem ezen szövevényes szerkezet rendes mozoghatása, sem pedig mindazon előre nem látható körülmények iránt intézkedni, melyek a több évig eltartó vállalatnak kivitele közben előfordulhatnak."

Az utódok, habár a szabályozás eredményét óhajtták, nem tudjuk, nem akarták vagy meg nem értették, vagy elfelejték alkalmazni az e téreni tanácsokat, de bizonyos, hogy épen az ellenkezője történt mindennek, nevezetesen:

a minden részletében organikus egészet képező szabályzást szétdarabolták s ezen darabokat is a fentebb mondottakkal egyenes ellentétben kezelték. Először is számüzve lett a tapasztalat s meghamisittatott a tudomány az által, hogy képviselőinek alkalmazása a nem szakértő nagy közönség választására bizatott s a választásoktól elválhatatlan mesterkedéseknek rendeltetett alá. Bizonytalanná tevén a végrehajtó közegek állását, öntudatos, a tudomány színvonalán álló emberek csaknem kizáratván — tisztelet a lehető kivételeknek — a kontárság és ettől elválhatatlan élősdiség zsákmányává tétetett, ugy az igazgatói, mint a müszaki részlet.

Sohasem az elv, nem a képesség s nem a feladatok teljesitése, de mindig a személyes szempontok lettek irányadók ez állások betöltésénél, sőt menthetetlenül elvesztette azon igazgató vagy mérnök állását, ki öntudattal birt s elég vakmerő volt a közjó követelményét az uralkodó s a leg több esetben rövidlátó magánérdekek felébe helyezni. — Senkit nem bántva s igy persze semmit sem is téve, populáris ember volt s állása biztositatott. A társulasok életérdekét képező igazgatói és mérnöki állás elnyerése és megtartása ugyanazon kellékektől lettek feltételezve, a melyektől ma a falusi kisbirótól fel csaknem a miniszterig minden közhivatal elnyerése s megtartása függ; nagy hang, nagyszámu atyafiság és korteskedéstől.

Ha az igazat akarjuk kimondani, a szabályozási szerencsétlenségek alkotmányunknak visszaszerzése óta fejlődtek ki oly végzetesekké, mint azt mai nap látjuk. Hazánk közigazgatásának miként je szörnyü következményeivel a legkárosabban hatott vissza szabályozási ügyeinkre.

Az állam gyenge, apró politikai egységekre daraboltatván, a közvetlen felügyelet e darabokra a vármegyékre ruháztatott. Ujabb gazdája a szabályozásnak, nem akarjuk mondani, ezen galvanizált cadaver, de mindenesetre a particularismus szellemének ezen melegágya dermesztő gőzkörével, — a korlátolt látkörü, ezen helyi hatóság — a belátást, életet, elevenséget, küzdelmes munkát igénylő tevékenységet megfojtá.

Hogy mi e jelenségnek közvetlen oka, nmélt. miniszterelnök ur kegyes engedelmével, mire a keserü élettapasztalat tanitott bennünket, elmondjuk, nevezetesen annak, hogy az önkormányzati gépezet jól müködhessék, két kelléke van, az egyik: hogy az érdekeltek többsége vagy legalább jelentékeny része oly értelmi és erkölcsi magaslaton álljon, hogy az egyének a pillanatszülte magánérdekeiket alárendelni birják az ámbár távolabb eső, de magasabb szempontú közkövetelményeknek; a másik: hogy az emberek e többségének necsak akaratuk és képességük, de idejük és vagyonuk is legyen a közügyek vezetésének következetes szemmeltartására, ellenőrzésére és a közkötelességek teljesitésére. Nagyméltóságod elfoglalt magas állás pontjánál fogva is közéletünknek minden mozzanatát áttekinthetvén, bizonyosan csak ugy tudja, mint mi, hogy nemcsak a tiszai érdekeltség, de hazánkban általában, tekintve a közélet jelen tényezőit, sem a vagyonosság, kiváltképen pedig a demokratikus önkormányzathoz oly elengedhetetlenül szükséges önfegyelmezés oly mennyiségével nem birunk, mennyi az autonomia kezeléséhez szükséges. Mi forrón óhajtjuk s reméljük közoktatásunk fejlődésével, hogy nemzetünk el fog oda jutni, hol Europa kulturnépei állanak, de ezen hitünk nem zárja ki azt, hogy kimondjuk, miszerint ettől ma még messze, igen messze vagyunk. Nemzetünk az átalakulás nehézségeivel küzd, ennek szokott betegségében szenved s egészséges öntevékenységre épugy nem képes, mint egy különben jószervezetü, de lázrohamból lábbadozó egyén nem. De ez nem volna baj, mert ez természetes, hanem nagyobb baj az, hogy e gyenge társadalomtól egészen magára hagyva, következtetik az öntevékenység s megfosztatik az üdülésre, az erösödésre oly szükséges nyugalomtól, legnagyobb pedig az, hogy elhitettetik vele, hogy ő erre is képes.

Épen az történik az önkormányzattal, mit némely szülőnél láthatunk, kik gagyogni kezdő gyermekükkel elhitetve, hogy olvasni tud, értékes könyvet adnak kezébe, mit az tartani sem bir, küszködik vele, bepiszkolja s összetépi s ök közönnyel nézik, mint fosztja meg igy magát s az utókort a beltartalomnak — a könyv egyedüli értékének — hasznára fordításától.

A Tisza-szabályozás eddigi szerencsétlenségének legmélyebben járó oka tehát, nagyméltóságu miniszterelnök ur, abban rejlik, mert nemzetünknek demokratikus intézményeihez mért társadalma nincs, ennek folytán egészséges közvélemény nem képződhetik, a fejletlen demokraczia vállain az áldemokraták nőttek nagyra s tettek szert olygarchikus befolyásokra is, s az elcsent tekintély alapján a rövidlátó közönség rovására vették kezükbe és bitorolják az uralmat s az önkormányzat köpenye alatt pusztitanak szörnyümérvben a közügyek minden terén s ezek közt a Tiszaszabályozásén is, s megsemmisitéssel fenyegeti ugy ezt, mint magát az önkormányzatot is.

Ezen alapbajnak már csak következménye, és nem mint ok, de már csak mint okozat jelentkezik azon körülmény, hogy a hivatalos állások legmagasabb regióiban is a tudomány helyett a kontárság ütötte fel tanyáját, mely a tudományt, a szabályozásnál a technikait meghamisitja, port szór a laikus közönség szemébe s a kontársággal együttjáró szemérmetlenséggel teszi tönkre az állam tekintélyét s ássa alá az ország közjólétét.

Egyik miniszter társa nagyméltóságodnak keresve a vizszabályozási bajoknak okait, nem eléggé becsülendő igazságszeretettel azt mondá, hogy „a bárgyuság kezet fogott a könnyelmüséggel a bajnak előidézésére." Engedje exczellenciád kiegészitenünk: és kezet fogott erre az élősdiség a kontársággal.

Igyekeztünk nagyméltóságodnak bajainkat részletezve és hiven elejébe terjeszteni, melyből méltóztatik látni, hogy nemcsak az egyes részletekben, de ezek összeségében rejlenek czeknek okai. Méltóztatik látni, hogyha keresve keresték volna a rendszert, mely által a Tisza-szabályozás tönkre tétessék, nem találhattak volna alkalmasabbat, mint a jelenlegit, méltóztatik különösen látni, hogy a szabályozásnak technikai, pénzügyi, közigazgatási és jogi, mindmegannyi önálló tudományágakat képviselő részletei nem érvényesülhettek azért, mert az intézkedés és ellenőrzés hivatása, mely testületek feladata, nem lettek különválasztva az ügyek valódi végrehajtásától; nem érvényesülhetett azért, mert e tudományágak alapelveit ismerheti bár, és ismeri is bizonyosan minden müvelt ember, de alkalmazásukat és kezelésüket csak a szakszerüség szinvolán állók eszközölhetik eredményesen, a kik pedig a választásoktól elválhatatlan mesterkedések által egyrészt, másrészt ez állások bizonytalanságánál fogva, ha nem teljesen kizárva, de minden esetre megbénitva, lehetetlenekké tétettek. Méltóztatik továbbá látni, hogy a szabályozás eredménytelenségének legfőbb oka pedig abban rejlik, mert pusztán társadalmi müködésre bizatott ennek kivitele, nálunk pedig ma még társadalom nincsen. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a társadalmi tevékenység nálunk azért oly meddő, mert talán az emberek rosszabbak ma, mint 48 előtt, sőt talán egyénileg jobbak ma, „de a régi társadalomnak voltak uralkodó szokásai, biztos hagyományai és ha valaki ezeket megsértette, biztos fenyitéke és — ami legfőbb — a közéletben volt szervezés és ennek folytán — habár lassu, nagyon lassu, de volt némi — haladás. — De ezen régi társadalom megszünt, uj pedig még nem alakult, mi sem természetesebb, mint hogy társadalmi eredményes müködés sem lehet. Mindezen bajokon — bensö, mély meggyözödésünk ez — egyedül egy a szabályozás czéljainak megfelelő szervezet segithetne, mely mig egyrészt a szabályozás ügyvitelébe rendet hozna, ezáltal másrészt a társadalmi müködésnél elengedhetetlenül szükséges önfegyelmezés szellemét elősegitené.

Ezen alapbajok ma már sokkal mélyebben járó sebeket ütöttek az érdekelteken, mint hogy önállólag a társulatok rajta segithetnének, különben is a fennálló törvényeket megváltoztatni, vagy épen ujakat alkotni, nem áll a társulatok hatalmában; ez egyedül a törvényhozás és a kormány együttes müködésének feladatát képezheti, mi legfeljebb azon elvek elmondására és kérelmezésére szoritkozhatunk, melyeknek alapján véljük, hazánk közgazdasága csonkitása nélkül, érdekeinket nemcsak óva, de azokat az általános közjólét keretén belül előmozditva. Amely elvek következők, nevezetesen:

Először: „A nemzeti kormánynak meghagyni azt, mi a nemzetet magát illeti, azaz kimondani azt, hogy a Tisza-szabályozás nem pusztán nyereményüzlet, mely egyedül az egyes polgárok hasznossági tekinteteit érinti, de egy nagy nemzeti vállalat, mely ennek közgazdaságába, jogviszonyaiba mélyen belenyul, a legmagasabb állami érdekeket érinti s rossz kezelés által lassan-lassan bár, de az állami közvagyont magát ezen egyetlen ügy, menthetetlenül a tönk szélére viheti.

De ez nem azt teszi, hogy az érdekeltek az állam rabszolgáivá tétessenek, de azt, hogy a szerepeket meg kell osztani. Ha meg is lehet engedni az egyes társulatoknak, hogy rosszul intézzék saját érdekeiket, de azt jövőre már meg kell gátolni, hogy ártsanak másokéinak; valamint nem lehet megengedni azt sem, hogy két személy közötti azon igazságosság elvét megsértsék, melyeknek tekintetbe vételét az államnak követelnie kell. Ha a helyi többség el akarja nyomni a kisebbséget, vagy egyik osztály a másikat, az államnak kell beavatkoznia.

Másodszor: Az önkormányzatot s ebből eredő jogainkat fenn akarjuk tartani, de nem tekinthetjük ezt önczélnak, csak a Tisza-szabályozás legjobb eszközének, de hogy e czélnak szolgálhasson, itt is meg kell osztani a szerepeket, mert lényeges különbség van a végrehajtási teendők ésazoknak ellenőrzése között; némely dolgot csak testületek végezhetnek jól, másokat ismét testületek nem végezhetnek jól. Főfontosságu tehát szabályozása annak, hogy mit ellenőrizzenek a testületek és mit tegyenek maguk: ellenőrizniök kell nézetünk szerint minden végrehajtási cselekményt, de ne avatkozzanak a végrehajtás és kezelésbe. Az igazgatás minden ága jártasságot igényel, mindeniknek meg van különös alapelve, szabálya, melyeknek igen nagy részét csak azok ismerik, kik foglalkoztak vele s a melyeknek csak oly egyének képesek felfogni értékét, kiknek gyakorlati tapasztalásuk van az igazgatásban. Az önkormányzat sem mutathatja meg jótékony hatását s gyakran összeomlik, ha eszköze nem találtatik reá, ezen szabad intézmény jótéteményeit egy rendes és gyakorlott igazgatással egyesiteni.

Harmadszor: A hatalmat lehet helyekhez kötni, de az ismeretet, hogy hasznos legyen, összpontositani kell. Valahol kell egy gyüpontnak lenni, melyben az elszórt sugarak mind egyesüljenek, hogy a bárhol meglevő, megtört és szines fény megtalálja, mi kiegészitésére és megtisztitására szükséges. A társulati végrehajtás minden helyi ágának egy központi megfelelő intézetet kell birnia, — hogy ennek élén királyi vagy miniszteri biztos álljon-e, a név egyre megy, a fődolog, hogy a miniszter által neveztessék ki, hogy érte a parlamentben felelős lehessen. Ha e központi intézet egyebet nem is tesz, mint tudósitásokat gyüjt minden irányban és az egy helyen gyüjtöttet a másikkal közli, már sok jónak veti meg alapját. De a központi kormánynak ennél még több teendője is van, ennek folytonos közlekedésben kell lennie az ország különböző részeivel, hogy tanulságot meritsen tapasztalataikból s terjesszse a magáéit, készséggel adva tanácsot, ha kérnek tőle, önkénytelen, ha szükségesnek látja, mindenütt jegyzőkönyvvitelt és nyilvánosságot követelve és engedelmességet az általános törvények iránt, melyeket a törvényhozás a társulati igazgatási ügyekre vonatkozólag hozand."

Az előadottaknál fogva kérjük nagyméltóságodat, hogy az itt előterjesztett elvekre alapitott és a Tiszaszabályozás szervezetét tárgyazó törvényjavaslat szerkesztését elrendelni — és e munkával müszaki, pénz- és jogügyi valamint közigazgatási téren kiváló nevet szerzett s továbbá, részint a kormány által e czélra meghivandó, részint általunk választandó a gyakorlati téren müködő tiszai érdekeltekből álló szakbizottságot megizni kegyeskedjék.

*

Elnök: Szabadságot veszek magamnak, hogy a tisztelt közgyülést a tanácskozási rendre figyelmeztessem. (Halljuk.) Az alapszabályok szerint s a közgyülés összehivásának hirdetménye szerint is, a tárgyalás alapjául szolgál a központi bizottságnak előterjesztése, kérdés tehát; elfogadjuk-e ezen tárgyalást igen vagy nem? (Helyeslés.) Az alapszabályok 24. §-a szerint a közgyülésen csak azon tárgyak vétethetnek tárgyalás alá, melyeket a központi bizottság előkészitett, tehát a tárgyalás alapjául szolgál most ezen előterjesztés; tessék most hozzászólni. A legnagyobb szerencsétlenség az, ha a megalkotott szabályok megsértetnek s az elnök kötelessége a szabályokat emlékezetbe hozni. A 22. §. pedig azt mondja, hogy önálló inditványok csak ugy vétethetnek tárgyalás alá, ha a közgyülés megtartása előtt legalább 15 nappal, a központi bizottságnak bejelentettek, ez azért van, hogy a központi bizoitság, mely felelős a tiszai ügyek vezetéséről, előkészitve a tárgyakat; ha valakinek ellenkező nézete van, a központi bizottságnak legyen ideje arra véleményét előadni; ezt vagyok bátor megjegyezni az észrevételekre, nem vévén ki Frater urét sem. Az ő inditványának egy vezéreszméje van, hogy a kivitelt az állam veszi át (Igaz) ezenkivül megszünt minden más tevékenység. Ami az előterjesztést illeti, az általa indit ványozott feliratban azt mondja, hogy a törvényjavaslat is készen van.

Frater: Azt nem mondtam.

Elnök: Hála istennek. (Derültség.) Ha ez áll, akkor nincsen tárgy, melyet a központi bizottságnak részleges tárgyalására ki kell adni. Az első inditvány, mely előttünk van, általános dimenzióju lévén, sokat lehet hozzá szólani; de midőn konkrét dolgokról van szó, akkor kérem irásbeli inditványt kell tenni, s csak ugy mehet végbe a tanácskozás kellőleg, ugy óvhatjuk meg a szabad tanácskozási jogot, ha csak azokat vonjuk a tanácskozás keretébe, amelyek a napirenden vannak, hanem itt specziális esetről szól az inditvány. — Miután általánosságban mindenki szólt a kérdéshez, méltóztassanak áttérni a részletes tárgyalásra,

Fráter Sándor. Kénytelen vagyok ő nmlga szavaira észrevételt tenni. Én nem értettem azt, és soha nem értem, hogy a formának a lényeg feláldoztassék. Egy munka közrebocsáttatik, melyről valamely tag azt tartja, hogy a czélnak, melyet kitüz nem felel meg, most mondják meg önök, hogy miként lehet azon javitani, ha elleninditványnyal nem? En nem járok Budapestre mulatni, reám a szabályozás nem sport, a mire sem pénzem, sem időm. Ha az állana, a mit ő nmlga mondott, ne jöjjön fel senki, mert itt ugy lennénk, mint egy gipszfigura, melynek feje megüttetvén, igent integet csak. Ha az állana, a mit ő nméltósága mondott, hogy az alapszabályok szerint ellen inditványt tenni nem lehet, akkor feküdjünk le, mert vége a Tisza-szabályozásnak.

Elnök: Határozottan tiltakozom azon felfogás ellen, hogy ehhez hasonlót mondottam volna. A szabályt idéztem azért, hogy kifejtsem az okot is. (Halljuk). Mit mond az alapszabály? Azt, hogy minden határozat érett megfontolás által vitessék ki, hogy a kinek véleménye van, s azt oly buzgón fejezi ki, mint Fráter Sándor ur, helyesen cselekedett volna, ha azt bejelentette volna: másképen határozottan tiltakozom, minden ily felfogás ellen. Fráter ur megtette inditványát a közgyülés előtt tavaszszal, a központi bizottság nem vetette el inditványát, söt többet tett: több mint 30 társulatnak megküldte, hogy mondják el véleményöket s az indokokat megint tárgyalta. Ki akadályozta Fráter Sándor urat, midőn másfél órán át elmondta véleményét, és én azt mondom, ha a részletes tárgyalás bekövetkezik, azt minden pontnál ismételheti; egyszersmind várom a formulázott változtatásokat. Az általános tárgyalást berekesztem.

Fráter. Nem tudom, hogy nem mint inditványozót . . .

Elnök. Hát micsoda?

Fráter. Hanem mint elleninditványt tevőt, mert tagadom, hogy elleninditványom önálló inditvány volna, ha van joga az elnökségnek elhallgattatni . . .

Elnök: Ki beszél erről?

Fráter: Nem akarom a t. közgyülés türelmét semmi esetre sem fárasztani, csak azt jegyzem meg még, hogy lehetetlen, miszerint valaki tekintetbe vehető elleninditványt hozhasson javaslatba, ha azon feltevés áll, mit ő excellenziája mondott, s még csak azt akarom az ügy menetében megjegyezni. . . .

Elnök: Az általános tárgyalás be van rekesztve.

Fráter: Be van rekesztve? és azon okból a mit nagyméltóságod mond?

Elnök: Nem én mondom, hanem a szabály, én csak felolvastam.

Fráter: No én csak meg akarom jegyezni még, hogy az autonomikus szerencsétlenségek és visszaélések, melyeket elleninditványomban felhoztam, nagy részben azon helyen vannak megtestesülve, a hol az én magán csekély birtokaim fekszenek, vagyis Felső-Szabolcsban, nem tehát azon társulatban, melyet képviselni szerencsés vagyok. Nem csodálkozom tehát azon, hogy ő nagyméltósága, ki ama társulatnál személyesen érdekelve van, engem elhallgattatni akar.

Elnök: Felteszem a kérdést: akar-e még valaki az általános tárgyaláshoz szólni? (Nem) Másodszor: a központi bizottság javaslatát elfogadják-e a részletes tárgyalás alapjául vagy nem? (Elfogadjuk). Személyes ügyben két beszédet hallottam. Az egyik de különösen a másik hemzsegett az általános gyanusitástól . . .

Rohonczy: Igaz!

Elnök: Most már Fráter Sándor ur tovább megy és azon inpuktzióval él, mintha azért akarnám elhalgattatni, mivel a felső-szabolcsi dolgok egyike vagy másikában érdekelve vagyok. Nincs ülés, hol Fráter Sándor ur meg nem jelenhetett volna mint a felső-szabolcsi társulat tagja és elő nem adhatta volna nézeteit. És én tiltakozom az ellen, hogy bárkinek is legyen joga általánosságban gyanusitani. A mit előadott, az igaztalannak bizonyult és nem is idevaló, hanem tényekkel álljon elő vádjainál és meg lehet róla győződve, hogy a felső szabolcsi társulat, mely mindenkor megfelelt az ellene felhozott vádakra, most is képes lesz arra. Tiltakozom az ellen, hogy az ily személyes természetü uri ember itt s ilyen modorban bárkit is gyanusitson.

Ezután felvétetett a részletes tárgyalás, melyet már ismertettünk.

A HÁMOROS.

— REGÉNY. —

Irta: GEORGES OHNET.

Forditotta: FÁI J. BÉLA.

ELSŐ FEJEZET. 3

(Folytatás.)

Gaston egyszerre megtörte a csendet, és gyorsan beszélve, mint a ki nagyon is sokáig uralkodott magán, mély érzelemmel fejezé ki Clairenek azon való bánatát, hogy elvesztette azt a jó embert, a ki neki atyja helyett atyja volt. Elérzékenyülését nem volt képes palástolni. Idegei egész nap nagyon is kegyetlenül voltak megfeszitve. Egész valóján gyöngeség vett erőt, mely nem állhatott ellent a pillanat izgalmainak. S könnyeit vissza nem fojthatva, akarata ellen is zokogni kezdett.

Azután beleejtve megnehezült fejét Claire égő kezeibe, felkiáltott:

— Nem, sohasem fogom elfeledni, hogy a ticid mit tettek érettem. Bármi történjék is velem az életben, mindig magad mellett fogsz találni. Ugy szeretlek!

És zokogása közben ismételgeté: Szeretlek! szeretlek! . .

Claire szeliden fölemelé Gaston fejét, ki elpirult s csaknem szégyenlette önfeledettségét, és mély tekintettel nézve reá, szende mosolylyal viszonzá:

— Én is téged! . . Szeretlek!

Gaston magán kivül kiáltott föl:

— Claire!

A leány rátevé kezét az ifju ajkára és egy szent fogadás ünnepiességével lehelt csókot homlokára.

Azután, lassan fölkeltek mind a ketten, és egymásra támaszkodva szótlanul jártak tovább a pázsit körül. Nem gondoltak már arra, hogy beszéljenek. Szivök dobogását hallgatták.

Másnap Octave de Beaulieu megkezdette jogi tanulmányait, Gaston pedig belépett a külügyi miniszteriumba. A köztársasági kormány akkor minél több arisztokratikus nevet iparkodott magához vonni, hogy megnyugtassa Európát, mely aggódó szemmel nézte a diadalmaskodó demokráczia. A fiatal herczeg Decazes külön kabinetjébe került, s ugy látszott, hogy a legfényesebb diplomacziai jövő vár reá.

Sokat járván a társas körökbe, elökelő megjelenésével, kellemes arczával és tetszetős társalgásával élénk feltünést keltett ott. A családanyák bár sokat jártak utána, ő közömbös maradt elözékenységök iránt. Szeme csukva maradt minden előtt, a mi nem Claire volt. S legjobb estéi azok voltak, melyeket nagynénje kis szalonjában tölthetett, a mikor hosszan elnézdelte unokatestvérét, ki fejét himzése fölé hajtva dolgozgatott.

A lámpafény csillogóvá tevé fürtöcskéit, melyek kerek nyakán tévedeztek. És Gaston szótlanul, mélázva függeszté szemeit ez arany hajra, melyet áhitattal szeretett volna megcsókolni. Tiz órakor bucsut vett a marquisnétól, testvériesen megszoritá Claire kezét, s elment a társaságokba, tánczolni reggelig.

Nyárára az egész ház elköltözött Normandiába, a marquisné egyik birtokára. Mert az özvegy, hü maradván férje haragjához, nem ment Beaulieube.

Gaston itt teljesen boldog volt. Együtt lovagolta be az erdőt Octaveval és Clairerel, megrészegülve az üde légtől, mialatt a marquisné a család levéltárát kutatta, hogy uj okiratokat találjon az angolországi pörhöz.

Jelentékeny összegről volt szó, mely végrendeletileg Beaulieu marquisra maradt. Az angol rokonok kifogásolták a hagyatékot s a két fel *sollicitor*-jai ugy beleevén magokat a pörbe, mint patkányok a sajtba, a huzavonában egyre gazdagodtak.

A pört, melyet a marquis hiuságból kezdett, az özvegy érdekből folytatta. Mert a marquis vagyonát pazarlása nagyon megfogyasztotta, s az angolországi örökség a két gyermek atyai részének magvát képezte. A marquisné saját vagyona elég szép és biztos volt, de csupán a közös élet meglehetős nagy követelményeinek felelhetett meg.

A marquisné tehát, noha iszonyodott a czivódástól, folytatta a pört, hogy megvédelmezze Claire és Octave vagyonát, és bele merülve az iratokba, folytonos levelezésben állván a törvény embereivel, szép jártasságot szerzett a perrendtartásban.

Az ügy kimenetelében föltétlenül bizott. Övéi csak öregbitették biztonságát s Clairet átalában ugy tekintették, mint a ki két milliót fog hozni annak, a ki elég szerencsés lesz neki megtetszeni.

Meg is kérték már, még pedig elökelő születésü és nagy vagyonu ifjak. De ő nemet mondott. A marquisné, nyugtalankodva, kikérdezte leányát, s Claire habozás nélkül adá tudtára anyjának, hogy ő a Bligny herczeg jegyese.

A marquisné nem volt szerfelett megelégédve ezzel a frigygyel. A mellett, hogy az unokatestvérek közt kötött házasságok felől határozott véleményei voltak, Gastont mély belátással itélte meg. Könnyelmünek, szenvedélyesnek és állhatatlannak látta s olyannak ismerte, a ki forrón tud szeretni, de hiven szeretni képtelen.

Leányára befolyást gyakorolni azonban még sem törekedett. Ismerte Clairenek rendkivül erös jellemét, és tudta, hogy semmi sem birhatná öt arra, hogy a szabad akaratából kötött frigyet széttépje. E mellett a marquisné szive mélyén mégis örvendett e házasságnak, mely családjához füzi a szép Bligny nevet, azt a nevet, melyet ő, midön férjhez ment, letett. Jó szivvel fogadta tehát unokaöcscsét. S mindhogy jobban már ugy sem bánhatott vele, mint a hogy eddig bánt, továbbá is igazi fiának tekintette.

Ekkor történt, hogy a herczeget kinevezték titkárnak a pétervári nagykövetséghez. A család, közös akarattal, elhatározta, hogy a menyegző az első szabadságidő alatt fog végbemenni, melyet a fiatal diplomata nyerhet. Ez az első szabadságidő fél év mulva következett be. Gaston Párisba jött, de csak nyolcz napra. Bizalmas küldetésben járt, melyet a nagykövet nem akart rabizni a titkos jegyü sürgönyök véletlenére.

Nyolcz nap — avagy lehetett-e igazában megesküdni nyolcz nap alatt? Hiszen ez annyira sem volt elegendő idő, hogy a házasságot szabályszerüen kihirdessék! A fiatal herczeg gyöngéd volt Clairehez, de gyöngédségén a könnyedségnek bizonyos árnyalata látszott, mely ellentétben volt azelőtti rajongó imádatával.

Gaston eltávozása óta sokat forgott az orosz társaságban, a legromlottabban, mely a világon létezik. S a szerelemről táplált egészen más fogalmakkal tért vissza. Még arczának kifejezése is megváltozott, miként szivének érzelme. Vonásai élesebbek és keményebbek lettek. Homlokán, mely azelőtt olyan tiszta volt, a kicsapongás nyomai rémlettek.

Claire nem látta, vagy nem akarta látni ezt a változást. Rendületlen vonzalommal szentelte magát a herczegnek. S e mellett bizalma is volt a „nemes emberhez" s várakozott.

Gaston levelei, melyek előbb gyakoriak voltak, egyre ritkábbak lettek. Még most is szenvedélyes hévvel voltak tele. Fájdalmasan érzi, mondá, a késedelmet, mely boldogságának utjában áll. Hanem arról, hogy visszajön, nem szólt.

S elutazása óta immár két év telt el.

A marquisné, leánya kivánságára, bezárta szalonjait a lefolyt két tél alatt.

A menyasszony elvonultan akart élni, hogy elejét vegye a kérők unszolásainak, kiket semmi sem riasztott vissza. Octave ezalatt folytatta jogi tanulmányait, a marquisné pedig egyre jobban mélyedt bele végtelen pörének irataiba.

Midőn a tavasz ismét beköszöntött, Claire, szokott szeszélyes rohamainak egyikében, azt kivánta, hogy menjenek el arra a beaulieui jószágra, mely ellen atyja, élvéje, tilalmat adott ki.

A marquisné, nem tudván ellentállani leánya kivánságának, és jónak látván, hogy Claire szórakozzék, beleegyezett a hurczolkodásba.

És igy történt, hogy a fiatal marquis, ki az iment nyerte el licentiatusi oklevelét, egy szép októberi napon, vállára vetett puskával és sötétbarna vizslájával, a Derblay ur erdejébe került.

MÁSODIK FEJEZET.

Ugyanabban az órában, midőn a fiatal marquis jóckán megterhelve ballagott vissza a kastély felé, a marquisné és Claire a nagy teremben ülve élvezték a szép nap alkonyát.

A tornáczra nyiló tág üveg-ajtókon keresztül özönével áradt le a napfény, megcsillogtatva a kép-rámák barnult aranyát, melyeknek széles szegélyei közül a család ősei mosolyogva vagy komolyan néztek le szertartásos öltözékeikben. A fehérre festett zöld csikn, faragott fáju, XVI. Lajos korabeli butorzatot finom himzés boritá mely Ovid Változásait ábrázolá.

Széles, alacsony szélfogó vevé körül, génuai bársony-fallal, a mély kerevetet, melyben a marquisné helyezkedett el, nagy figyelemmel kötözgetve pamut-fökötöket a falubeli kis gyermekeknek.

A marquisné ez időben meghaladta a negyvenet, és komoly, szelid arczát már csaknem fehér haj koronázá, mely fenkölt elökelőséget kölcsönzött neki.

Mélázó fekete szemei még nedveseknek látszottak a titkos könnyektől, melyeket hullattak. Termetre vékony és sovány lévén, gyöngélkedő egészségü volt, s mindenféle elővigyázati rendszabályokkal élt. E meleg napon is nagy shawlkendő volt térdeire teritve, hogy az éles levegő ellen óvja apró lábait, melyekre állhatatos kaczérságból, könnyü fekete satin-sarut huzott.

Claire, egy öblös karszékbe mélyedve, fejét a himzett támlára hajtva, kezeit tétlenül bocsátva alá, révedezve jártatá szemeit az égbolton s nézte, bár nem látta, a csodás szemhatárt, mely előtte feltárult.

Egy óra óta ült már ott, mozdulatlanul, némán fürösztve magát a napsugarakban, melyek szöke hajára szüzi fénykört vontak.

A marquisné pár percz óta nyugtalankodva nézett leányára. Ajkain bánatos mosoly tévedezett, s hogy magára vonja Claire figyelmét, tüntetően kotort a dolgozó-kosárban, melyben gombolyagjai voltak, mozdulatait jelentős „hm hm"-mel kisérve.

De a leányka érzéketlen volt e szelid figyelmeztetés iránt, s mozdulatlanul maradva, állhatatosan kiséré gondolatai szállongását. A marquisné megboszankodva, letette munkáját az asztalra s fölegyenesedve kerevetén, a szelid korholás hangján szólalt meg.

— Claire . . . Claire . . .

A leány egy pillanatra behunyá szemeit, mintha istenhozzádot mondana ábrándjának, s azután, meg sem mozditva fejét, csupán szép fehér kezeit emelve föl a szék karjáig, viszonzá:

— Anyám? . . .

— Min gondolkozol?

(Folytatása következik.)